

2025

ప్రతి దిన ము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 13-వ తేది శనివారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస బహుళ సప్తమి ౭.

No. 63
సంచిక ౬౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
జేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

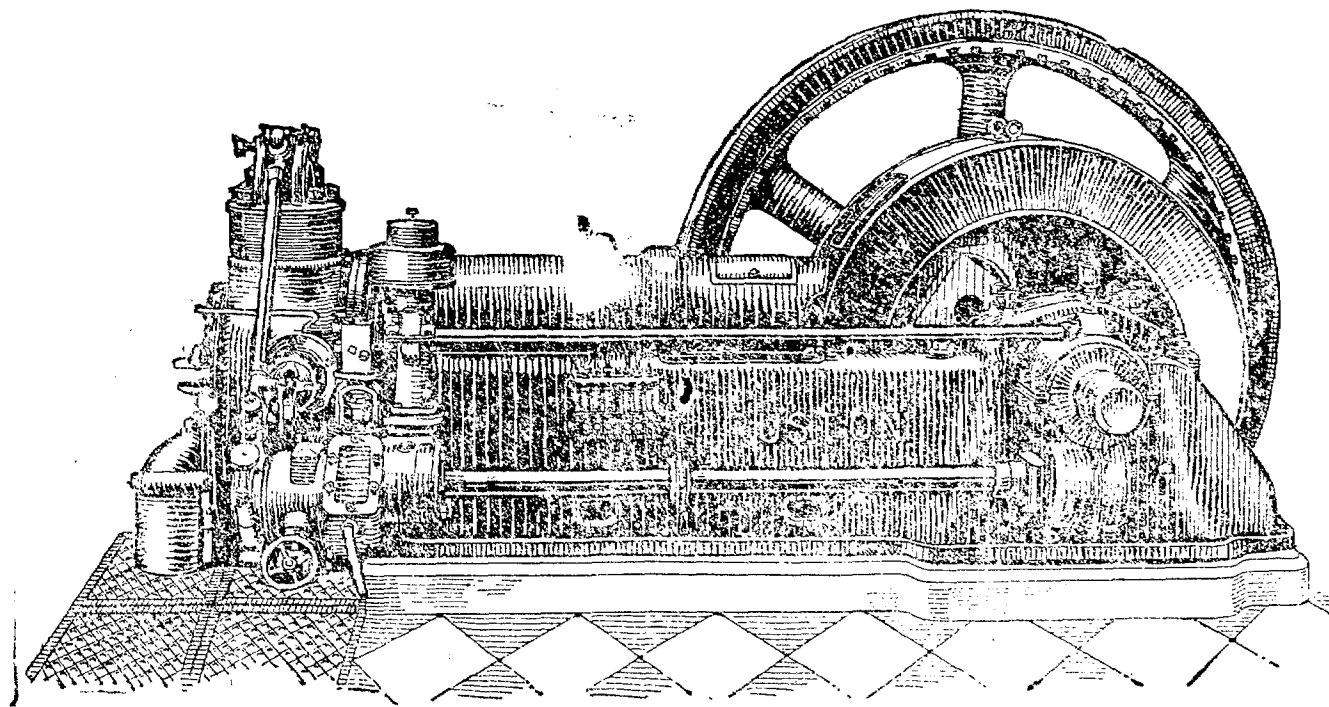
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వైరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

ది ర స్టన్ క్రా డ్ ఆ యిన్ నీం జి ను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హాట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పోయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతపీమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు
మద్రాసులో ఫోల్ విజంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

(388)

ఉత్తరములు చతురతో వ్రాయుపద్ధతి

ఒక ఉత్తరమును నేర్పుతో వ్రాయుటకు ఎంత చతురత కావలయునో మీకు తెలియునా? దానిని చదునట్టివారిని మైమరచునట్లు చేయు గొప్ప శక్తి దానికగలదని మీరు ఎప్పుడైనను తెలుసుకొంటిరా?

ప్రస్తుత కాలముందు జయముకలుగుటకు ఉత్తరములు - వ్రాయుపద్ధతి తెలుసుకొనుట చాలముఖ్యము.

కె. ఎమ్. బె న ర్సి గా రి

Wide-World English Correspondence.

సహాయముచే సదుపద్ధతులు చక్కగా నేర్పుకొనుడు

నిషయములు

వర్తక, వ్యవహార సంబంధమైన ఉత్తరములు:— కష్టమహానుభావితో దిగుమతి, ఎగుమతులనుగురించి వ్రాయు ఉత్తరములు, చిన్న వ్యాపారములు, వర్తకులు, తపాల తంతి ఆఫీసులు, కోర్టులు, న్యతిపన్ను పురపాలకసంఘము, జిల్లా బోర్డు, మోగ్యతాపత్రికలు, పెద్దముద్రాక్షరకాలలు, మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు.

కుటుంబ సంబంధమైన ప్రత్యుత్తరములు:— ఒకరికి పరిచయముచేయుట, ఆభినందనము, ఓదార్పు, స్నేహము, బంధుత్వము, సంఘము, దయా, సలహా, తుమాపణ, ఆహ్వానము, బహుమానములతో పంపు ఉత్తరములు మొదలగు నవి గల ఉత్తరములు.

పాఠశాలకు సంబంధించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు సాధారణమైన ఇతర ఉత్తరములు:— అల్లుఅఫ్ ఎక్స్ చేయింజు, క్రెడిట్ నోట్లు, బిల్లు ఆఫ్ లేడింగు, ఇన్ వాయిసు, ప్రామిసరీ నోట్లు, బిల్లు ఫారము, కంట్రాక్టు ఫారములు, ట్రిగ్గి మెంటులు, చేబాలులు, వీలు వ్రాయుపద్ధతి, విలాసము వ్రాయుట, మామూలుగావాడు పెద్దమాలలను మరుచుచేయుట నాకరి సంబంధమైన పద్ధతులు, సర్కారుకు వ్రాయు ఉత్తరములు, తపాలాఫీసు నిబంధనలు మొదలగువాటికి సంబంధించిన ఉత్తరములు. మిక్కిలి ముఖ్యమైనవాటి విషయమై వివరములు తెలుపు ఒక నూతన ఆధ్యాత్మికముకాడ గలదు.

ధర 1 కి రు 1-12-0

వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.

Industry Office Book Depot, Shambazar, CALCUTTA.

నవరము బంగారుతో చేయబడిన

రకంవారిగాజులు, చెయ్యలు, అడ్డెలు, మల్లెమొగ్గులు ఉంగరాలు వనైరా నగలు, పెండిసామానులు, బహుమతి నొసంగుటకు యోగ్యమైన

పతకములు కవలు వస్త్రా నగలు గ్యారంటీ గానున్నా చెప్పిన బయ్యముకు సరిగా పంపబడును. మావద్ద నుంచి వకసారి తెప్పించినచో మీరు

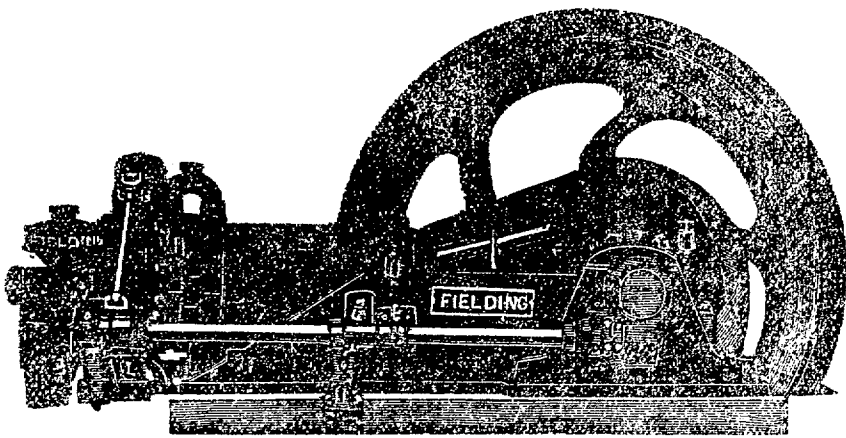
మరియొకసారి మావద్ద తప్ప వేరే స్థలములందు ఆర్డరు యివ్వరు. మజారిలు చాలా సహాయముగా యివ్వబడును.

ఇండియన్ జ్యూవెలరీ షాపు, నగర్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటెంటు శమిడిశల్
వీక్ స్టారింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను నుమారు రెండే నిముషములలో వేవరై జరు చ్చుని సిటిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతినంతస్థి కగముగా పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యెంట్లు:—

కలెఫోర్నీ డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., హోస్టు హాల్సు
నెం 690 రు. 12, తంబు కెట్టినిధి, మదరాసు. నెం 203 రు.

ఆయుర్వేదబూషణ నోరి రామశాస్త్రి ఏ. కే. ఏ. సి. వారి

పరాశర వటి
ఆన్ని విధములైన సెగలకు
24 మాత్రలు రు 2-0-0

మేహారి
అన్ని సవామేహములకు
30 మాత్రలు రు 2-8-0

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

కలెక్టర సమావేశము

అధికారపూర్వకముగు రిపోర్టు

మదరాసు గవర్న మెంటు రివిన్యూ శాఖవారు 10 తేదీన యాక్రింది ప్రకటనమును ప్రచురించియున్నారు.

కలెక్టరుల సమావేశము శ్రీకటరీల భవనములో 25 తేదీ నుంచి జూన్ 1 తేదీ వాక జరిగినది. ఈక్రిందివిషయములపై చర్చలు జరిగినవి.

విలేజి ఆఫీసర్ల రెస్ట్రాన్మెంట్ బిల్లు తెచ్చుటకు చర్చ జరిగినది. మొత్తం ఖర్చునుగూర్చి నిర్ణయింపవలె ననుకొన్నాడు. సర్వేరి నెటిల్వెంటుపనుల ఖర్చునీర్ణయ విషయము పొండ్లు, నావిళ్ళ చిల్లర ఇరిగేషన్ పనులు ప్రారంభించుటకు ఆ రిక సంవత్సరము ఆఖరు నచ్చుటచే మరల ఆర్థిక సంవత్సరమువల్ల తగినకాలముగావున ఆపనులు మొదలుపెట్టవలెనను విషయము, లోన్లు పంచిపెట్టు విషయము, ఇరిగేషన్ బిల్లు ప్రతిభాగము ఒకపూట చర్చింపబడినవి. జమాబందీ దానికారబోద్దేలాలు చాలా ముఖ్యంగా తెలిసికోవలసిన నై యున్నవి. అందుచే దానివిషయము విపులంగా చర్చించబడ్డది. అధమజాతులకు ఆర్మీలో పనిచేసినవారికి భూముల నిచ్చుటచే చాలామంది భూములు కానలేనని కోరుటచే ఇబ్బందిగానున్న దను విషయము విచారింపబడి ఆవిషయములలోనే మీ పొట్టాటలు జరుగకుండా జాగ్రత్తపెట్టినదగిన పద్ధతులు గుర్తింపబడుచర్చ జరిగినది. ఒకపూటల్లా వందయిబ్బంనులు చర్చింపబడినవి. విరదకాపుదాసేవ్యపహారములపై డెంటెరికనున్న యోఇంకానింత వరకవసరమే డి.పి. డబ్బూ శాఖకు రివిన్యూ శాఖకు యీవిషయమున సెంటెనరకు తోడ్పాటు జరుగగలవో క్రిందపేరు జరిగిన ఆసభముల ప్రకారం చర్చింపబడ్డది. జనన మరణముల సంఖ్యలు పూర్తిచేసేందుకు రిజిస్ట్రేషన్ యొక్క వ్యవహారములు! అక్రమములు స్థానిక సంఘములభూమి సాక్రమించుట రివిన్యూవారి యధికారమునందీ ఆక్రమణల అధికారము తొలగించుట మొదలగు క్లిష్టవిషయములపై కలెక్టర్ల ఆభిప్రాయము తెలుపగోరబడిరి. జీతాభివృద్ధిచట్టము వచ్చినప్పటినుంచీ సరిగాపని చేయు ఉత్సాహము లేదనిన్నీ తెల్పుగా, ఏజిల్లాలో సెట్టుగా జరుగుచున్నదో తెల్పవలెనని తీర్మానింపబడినది:—

కలెక్టరాఫీసులందున్న గ్రంథములు

శిశుభూషణరథో గారు మరొకందరు శాసనసభ్యులు గవర్న మెంటువారికి శాసనసభ్యులు కలెక్టరాఫీసులందున్న గ్రంథముల సుపయోగించు వీళ్ళు కలుగజేయగోరగా ప్రభుత్వమువారి విషయము దీర్ఘముగా వాలోచించి ఆవిషయమై గవర్న మెంటు నిబంధన చేయదలపలేదు. గాని కలెక్టరులయిద్దమైన శాసనసభ్యులకు గ్రంథముల నీయవచ్చునను సహాతో వ్యవహారమును ముగించినట్లు మదరాసు మెయిలు పత్రిక తెలుపుచున్నది.

రుక్మిణి కుక్కరును

ఉపయోగించుటచే అందులో వంటచేయుటవలన అహారమునందుండు

పుష్టి

తగ్గదు. మిక్కిలి సులభముగాను మితవ్యయముతోను, సాకర్వముగాను అన్నముతో నాలుగైదు సాదకములును మిక్కిలి రుచికరముగా తయారుచేయవచ్చును.

ధరలు

ఇద్దరికి సరిపోవునది	4 గురికి	6 గురికి	8 గురికి
రు 18.	రు 22.	రు 27.	రు 33

కారేజికి ప్రత్యేకచార్జి.

పూర్తివివరములగుల పుస్తకము యిహముగా పంపబడును.

ఏజెంట్లు కావలెను.

రుక్మిణి కుక్కర్ కంపెని

19 పడమటి మాదా చర్చినిధి, రామపురం మదరాసు.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

భర్తృన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలపై పరిపక్వమైన సరియగు భావిభివృద్ధినుగూర్చి పంపెదము. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును విలాసమునుకూడ తెలుపవలెను. 5 ప్రశ్నలకు రు 1-0-0. ప్రై పతిప్రశ్నకు 0-4-0. (వి.పి. 1-4-0) ఒకసంవత్సరపులమువ్రాయ. 5-0-0. ఆంజనేయశ్రోతిపాలయము, తిరు త్తణి, చిత్తూరు జిల్లా

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము

గౌరవనీయులగు శ్రీ పానుగల్లు రాజాగారు యితర వి శాఖపట్టణమునం దుపన్యసించుచు తిరిగి వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమునకు 40 లక్షల రూపాయలను, స్వామినా రకి యేటేటవచ్చు దాదాపు ఆదాయము 18 లక్షలలో వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయమునకు 9 లక్షలు పానుగల్లు నియంత్రణం దు సంవత్సరాదాయము 9 లక్షల రూపాయలను వివిధముగించి వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయమునకు బోలు నోక విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించు సంకల్పించినవారు గావించిన ప్రపంగమును, ధర్మాదాయముల బోధనాదు యేతద్వారా విశ్వవిద్యాలయము నేర్పాట్లను ప్రారంభించినను నువ్వారును నిన్ను, నేను వచ్చిన ఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు గాంచి సంకల్పించితిమి. ఈ ప్రయత్నము ఆంధ్రదేశభాగ్యదయమునకు కుభూతము. ఈ తత్ప్రయత్నమున విజయనగరపట్టణమును విజయనగరమునకు రాజాగారి యాధిపత్యముక్రిందను, పానుగల్లును, స్థాపించబడిన "ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయము" తోను, యితరప్రాంతమున లొంగి కాలములో నిర్మింపబడునట్లు "శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము"తోను మధ్యభాగమున ప్రభుత్వమువారి సహాయమున నయ నతికాలములో రానున్న "ఆంధ్రప్రదేశ్ విశ్వవిద్యాలయము"తోను ఆంధ్రదేశము వన్నె గాంచునట్లు చేయుటకు గర్వపడవలసి యున్నది గాని ప్రభుత్వమువారిచే స్థాపించబడునట్లు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము మనదేశమునకు లాభదాయకముగ సంపదగలదని విశ్వసించవలయు. శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయము దా రణాసి హిందూ విశ్వవిద్యాలయము వద్దకులపై ప్రారంభింపబడిన అదియు మనదేశమునకు విశేష ప్రయోజనకారి కావలయు. ఏల యన, వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయము తదితర ఇండియన్ విశ్వవిద్యాలయములకున్న కొన్ని విషయములలో యెక్కువసొక ర్యములతో మిన్నగ నున్నను, ఆవిశ్వవిద్యాలయమువద్దకులపై, విద్యావిధానమి, బోధనాక్రమమునం దేమి యిక్కను విశేషముగ హిందూదేశ సౌభాగ్యమునకు నోడ్చుదులనన సంస్కరింప బడవలసియున్నది

తిరుపతి దేవస్థానపు ఆదాయములతో విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించునట్లేములు ప్రశంసాపాత్రమేగాని, దేశాభ్యుక్తమునకు, దేశవారిర్యమునకు, ప్రజల సంకుచితాభిప్రాయములను, పరాధీనతకు, మూలకారణములై, మేరపురుగులంలె మనదేశము ను ధ్వంసముచేయుచున్న యిక్కలపు విశ్వవిద్యాలయములలోని పద్ధతులపై స్థాపించునెంచిన అత్యధి మనదేశమున మిక్కిలి ప్రోహకారముగను.

హిందూధర్మప్రతిష్ఠాపనల నుండి తప్ప నికరాదాయములను వినియోగించి హిందూదేశమునకు, హిందూ ప్రజలకు, హిందూమతమునకు లాభకరముగ విశ్వవిద్యాలయములను స్థాపించి విజ్ఞాన బీజములను యెల్లెడల నాట నెంతయు సుఖజనముగాని దేశనాశనమునకు కారణభూతముగనున్న పరవిద్యావ్యాప్తికై వెచ్చించుట యనర్థకాయము.

ఇప్పుడు తిరుపతి దేవస్థానపు ఆదాయములతో స్థాపించబడునట్లు విశ్వవిద్యాలయము, హిందూమతధర్మములకు ముఖ్య ధారములగు సాత్వికధర్మములను, సంస్కృతమును, వేదోపనిషదేవతాసమయము, వైద్య, వాణిజ్య, వ్యవసాయక, పరిశ్రమము లాదిగాల సర్వవిధ శాస్త్రములను జాతీయపద్ధతులపై మాత్ర భావద్వారా బోధించునట్టిరీతియు, విద్యాభ్యాసో దేశసేవ, మానవసేవ, సౌభాగ్యత్యము, సమానత్వము చెంపించునట్టిరీతియు, హిందూమతాంతర్గతముగ సకల వర్ణములలోకి ప్రవేశ మిచ్చునట్టిరీతియు, సంస్కృతాంధ్రభాషలకు మాత్ర మే ప్రామాఖ్యని దిద్దునట్టిరీతియు, విద్యాభ్యాస కర్తవ్యపరమగునంత వరకు మాత్రము రాజకీయభావకు చోటిచ్చునట్టిరీతియు నై యందుల దేశభావిభాగ్యోన్నతికి ముఖ్యధారము. ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయమును ప్రజలు సహితము సంకల్పముతో ఆమోదించుట. విద్యావిషయములం దభివృద్ధిసాధనముగల దేవస్థానపు మహాంతు గావచ్చు అమోదించగలది.

ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనలవలన గలను ప్రబోధములకు ప్రజలందు కిట్టికి రాగలరు. దేశము భాగ్యవంతులను దుర్బల్యము పోవును. పాతిపండులతో తుల్యులగుచు ఈ దేశమున ధన లక్ష్మి మరు తాండవమాడగలదు. దేశసౌభాగ్యము చెంపించును. పరాధీనత నదాను. దేశము ముఖ్యముగా ఉండును. స్వాతంత్ర్యై భిప్రాయములు ప్రజల మనోక్షేత్రములందు నాటుకొనును.

హిందూ ధర్మాదాయములందు కిట్టి రీతియు, హిందూజాతిని, నాతమును, దేశమును, పునరధిర్యముల సర్వధర్మము జాతీయపద్ధతులపై మాత్రభాషా మాటలను బోధించు విశ్వవిద్యాలయములను నెలకొల్పుటకు వినియోగించిన అది సర్వ జనామోదమును బడచగలదని నావృద్ధ విశ్వాసము.

కనుక హిందూ ధర్మాదాయముల బోధనాదు తిరుపతి దేవస్థానపు ఆదాయములతో శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామినారి పేరిట నోక జాతీయ విశ్వవిద్యాలయమును దేశీయపద్ధతులపై స్థాపించుటాదుగుగాక యిది కోరుచున్నాము.

ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు నిర్మింప సంకల్పించిన "ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము" సహితము, జాతీయపద్ధతులపై దేశోపకారి యైన విద్యావిధానమును అవలంబించినప్పుడే, అన్ని భాషల శాస్త్రవిద్యలను మాత్రభావద్వారా బోధించినప్పుడే, స్వాతంత్ర్యవిజయములను విద్యార్థుల మనోక్షేత్రములందు నాటినప్పుడే, సర్వజనాంగికారమును బడయుగలదు. కాదేని మన భావిసౌభాగ్యమునకును, మన పురోభివృద్ధికిని, మన స్వేచ్ఛాభావములకును మున్నాటికి నపాయకరముకొ నొక్క ఏకాగ్రతంపదును.

ఉ. వెం. శ్రేష్ఠి, ప్రతిష్ఠాపకాధ్యక్షుడు, సారస్వతని కేరణము.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నాకరమ్
అపూర్వ అత్యద్భుత గ్రంథము
కొద్దికోజులువరకు వెల 8-0-0
శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి
ప్రిన్సిపాల్ అండు సీనియర్ డాక్టరు, బెజనాడ

లైఫ్ ఇన్సూరెన్సు కంపెనీలలో
భ ద్ర మై న ట్టి యు 672

నమయమునకు ఒదుగునట్టి
ఒరియంటలులోనే
భీమా చేయించుకొనుడు.
దీర్ఘ కాలమునుండి
అనేక కాయదారులను
విస్తారమైన
మూలధనము గలిగియున్న
గాప్స్ పొందూదేశీయు
భీమాకంపెనీ.

Apply for full particulars to
Oriental Assurance Buildings,
F. E. VAID } Branch
} Seceretary
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:
No. 3, South Parade, Bangalore
Trivandrum Branch:
Trivandrum.

బ్రహ్మసూత్రార్థచంద్రిక
తెనుగు వచనము
రెండుసంపుటలు (ప్రతి 1-కి రు. 12)
తైత్తిరీయోపనిషత్తు, సజీక " 8
ద్యౌశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెలుగు 8.
అపృకవియము, నూతనముదితము రావునామోబు గిడుగు
వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారిచే పరిష్కృతము
పరిష్కృతలక్షితో నున్నది. (ప్రతి 1-కి రు. 8.)
వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు
అందు నన్న
292, ఎస్సినేడు, మద్రాసు.

హనుమాన్ సముచిత ప్రసీద్ధమైనది.
చర్మ వ్యాధులకు
సంజీవి వంటిది.
2177) దీన్ని పరమానందమై వదిలేరులేదు. అన్నిచోట్లదొరుకును. ఎన్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బండరుపేట, మదరాసు.

మాకాతాదారులకు అనేక సదుపాయములుగలవు
పుష్కరాగకమలములకు కెంపులకు
నవరంబంగారుకు, సీమవెండికి
పూచీ నిచ్చెదము

తృప్తికరముగాలేకున్న వాపసు
తీసుకొని వైక మిచ్చెదము.

మావద్ద సమయముగాను సీమవెండి, మేలైన పుష్కరాగములు, మొదటితరము పట్టెకెంపులు, కుమ్మకెంపులు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడిన కాశీదూలు, మొదలయినవారు, పద్మానులు, వంకీలు, నాగవత్తులు, నుల్లె మొగ్గలు, జవబిళ్లలు, లోలూకులు, తోడులు, చంపనరములు, కెంపుఅడ్డెగలు, ఉంగరములు, అంటుపోగులు, వేసబులు, బులాకులు, పట్టెగొలుసులు, చుట్టుగొలుసులు, మిరియాలిగొలుసులు, కంచములు, గిన్నెలు, ఉద్దరిణ్ణీలు, పలువిధ వేడుక సామానులు యివి, యివి యనగేల ముక్కుపుసుకు మొనలు చంద్రహారమునకు అన్నిరకముల సామానులు మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి అన్వేషించి అతి స్వల్పకాలములో తయారుచేసి యిచ్చెదము. ఒకసారి మానమ్మకమును పరీక్షింపుడు.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,
నగలవర్తకులు, 25 వైసాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

భారతదేశ గ్రామ పునర్నిర్మాణము

పట్టణములవలని పోటు

రాయలు కమిషను సూచన

(ప్రాధాన్య యా. గం.సూ.లీ)

క్రిందటి 13 వ తది ప్రాధాన్య యా. గం.సూ.లీ ఇంగ్లాండులోని ప్రాచ్య భారత సంఘ ముఖ్యమంత్రియైన 'కాప్లెన్' మహారాజు భారతదేశ గ్రామ పునర్నిర్మాణమును గూర్చి యొక వ్యాసమును జదివినది. అం దీ క్రిందియంశములను చెల్పిరి:—

గ్రామము- పట్టణము

పారిశ్రామికముగ నభివృద్ధి గాంచిన దేశములు గ్రామపునర్నిర్మాణమునకై ఎక్కువ ఆశ్రయము జూపుచున్నవి. గ్రామజీవితము నను గలభేదము తెలిసివచ్చినది. యంత్రములు నిర్మింపబడి పారిశ్రామిక ప్రపంచమున పరివర్తన ముంభయై 18 వ శతాబ్ది తొలినాళ్లు పాదమునుండియు అధునిక నాగరికత పరివ్యాప్తమయ్యెను. ప్రపంచముంతయు వ్యాపారము ఎక్కువ. పట్టణములు పెరిగెను. పరిశ్రమలు గర్భవశమున విస్తరించెను. ప్రభుత్వము యొక్క దృష్టి యంతయును పట్టణముల వాసులచేయుటపైనే యుండెను. ఈ ప్రాంత నాగరికముతో రైతు మూలబడిపోయెను.

గ్రామముకన్న పట్టణము ప్రాముఖ్యము పొందుటతో సాంఘిక ఆర్థిక సమస్యలు అనేకము బయలుదేరెను. వానిని తక్కువ చేయుటకు పోయెను. ఇరువదియవ శతాబ్ది ప్రారంభము నుండియు గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు దృష్టి మరలెను. అమెరికాలో వ్యవసాయశాస్త్రములను లభివృద్ధి గాంచినచోట 'సే' ప్రెసిడెంటు రూజువెల్ట్ గ్రామజీవనసమస్యను ముఖ్యము చేసి దానినిగూర్చి విచారించుట కొకకమిషనును నియోగించెను. ఆకమిషను నివేదిక ఫలితముగ రైతులను రక్షించుట యవసరమనియు, గ్రామములందలి ప్రజల జీవనమునకు తగిన శాసన సంస్కరణములను జేయవలెననియు కనుగొనబడెను.

క్రొత్తుబ్రిటనులో గూడ యుద్ధమైన తరువాత ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయమును ఆర్థికముగ ప్రయోజనకారిగ నుండునట్లు జేయుట కాశ్రయమును జూపిరి. ఇందు కనుగుణముగ క్రిందటిసారి పార్లమెంటులో మూడు బిల్లులు లేబడెను. వ్యవసాయము జేసికొను రైతుసంఘములు ఉత్పత్తిని ఖచ్చితము అగునీక ఆర్థికావసరములకు సరిపోవునట్లు సంస్కరణములను గావలెనని కోరుచున్నవి.

వ్యవసాయపరిశ్రమలు

వ్యవసాయ సమస్యను శాస్త్రీయ, ఆర్థికదృష్టితో జూడవలయును.

అమెరికాలోను యూరోపులోని దేశములందును వ్యవసాయ పరిశోధక విమర్శలు 19 వ శతాబ్దిమధ్యను స్థాపింపబడెను. వ్యవసాయశాస్త్రము అప్పటినుండియు అమృతముగ నభివృద్ధిగాంచెను. ఇటుల సంపాదించిన జ్ఞానమును ప్రయోగించుటలో మాత్రమే సమస్య గాన్పించెను. చాకగా బాగుగా వర్తకవ్యాపారములు జరుగుటకు సౌకర్యములు గలుగుటతో ప్రపంచముంతయు వ్యాపారములు మోక్చెను. అది పెరుగుటతో వ్యవసాయశాస్త్ర మభివృద్ధియై వ్యాపారరీత్యా విజృంభింపబడినది. దీనినిమూలమున కొంతవరకు సద్గుణాలు జరుగవలయున్నవి. ఇప్పుడు నాగరిక ప్రపంచమున నట్టివియే జరుగుచున్నవి.

వాణిజ్యప్రపంచములో దగుటకు భారతదేశము సిద్ధముగాలేదు. భారతదేశములో వ్యవసాయపరిశోధనవిషయమును గూర్చి 20 సం॥ ములక్రింద కర్షణ ప్రభుత్వ పరిశీలించెను. పరిశోధనాలయము స్థాపింపబడెను. ఎవరివ్యయ వారిచొప్పున జేయు పరిశోధనలపై ఖాతావ్యవసాయమునకు ముఖ్యపరిశోధనలు పవతి ప్రకారము జరుగజొచ్చెను. ఈ అభివృద్ధిజూడ భారతదేశమునకు వ్యవసాయము వాసులకుట అవకాశమున్నట్లు ప్రయత్నించెను.

భారత దేశ గ్రామ జీవనమును గూర్చి మాటాడుటకు వ్యవసాయమును ప్రాతిపదిగ చేసికొనుటకు కారణము వ్యవసాయమే గ్రామములు నిలవబడుటకు మూలమై యున్నది. ఈ వ్యవసాయమును నుంచి ఆర్థికదృష్టిలో నుంచినగాని యేదేశమైనను గ్రామజీవనమును విచ్ఛిన్నముగ నుండజాలదు.

భారతదేశములో జనసంఖ్య విశేషముగ గ్రామములందే గలదు. ఆ ప్రజలకు వ్యవసాయమే ప్రాణాధారము. అయ్యది అసంతృప్తికరమై యుండగలదు. కాబట్టి భారతగ్రామజీవనము నుమాదుర్నికలక్రింద విభజించి విచారించవలెను. 1 వ్యవసాయాధికము, 2 వ్యవసాయోత్పత్తి, 3 వ్యవసాయజీవనము.

1 వ్యవసాయాధికము

ఆర్థిక పరిస్థితులను వ్యవసాయాభివృద్ధి కాటంకము గలుగవచ్చునను విషయమును బ్రిటిషు వ్యావసాయక నియంతృత్వ కనుగొనవచ్చును. బ్రిటిషురైతుకు ఎంతయోబలము, ధనమాలము, సౌకర్యము అందియే ప్రపంచములోని ఆర్థిక బలతరంగములం దీనులగుచుండునపుడు భారతదేశపు రైతులస్థితి యెట్లుండునో విచారించుట.

వ్యవసాయపుపనులు జయప్రదములుగ జరుగవలెనన్న మంచి కట్టుదిట్టము అండవలెను. ఇందులకు భారతదేశపు రైతు యెట్టి పరిస్థితులలో పనిజేయుచున్నాడో విచారించెదము. వ్యవసాయపరిశ్రమను 'వ్యాపారము'గ జేయవలెనను విషయమును గమనింపవలయును. ఇందు ముఖ్యమైన ఆర్థికవిషయములు పట్టణములందైనను గ్రామములందైనను ఒక చేవిధముగ పనిజేయునను సంకల్పింపగూడ గుర్తింపవలెను.

ఆర్థికముగ ప్రయోజనకరముగ నుండునట్లు జేయుటకు భూమియే అవసరము. భారతదేశములో నీభూమి దివిజములు సహజవిజయముల ముక్కలుముక్కలుగను వ్యవసాయము దినాలాస్థితిలోనికి దిగుచున్నది. ప్రభుత్వవిధానమునకు దభివృద్ధికారకై ధిల్లీమీదను వైటుమోయిమీదను కండ్లు పెట్టుకొనియున్నవారు ఈ క్రిందివిషయముల గమనింపవలెను.

బొంబాయి రాజధానిలోని గ్రామముల ఆర్థికపరిస్థితిను జేయుచు దాక్టరు మానూగారు 1771లో మిషికి 44 యొకరములచొప్పున నుండినట్లు కనుగొనిరి. 1915లో నది 7 యొకరములకు తగ్గిపోయెను. ఇప్పుడు గ్రామములందు నూటికి 61 మందికి 10 యొకరములును, 60 మందికి 5 యొకరములును గలవు. దీనికి కారణము విభాగములుచేయుటయే. 1882లో చెన్నరాజధానియందు గ్రామమునకు 112 మంది ఆస్తిదారులుండి 10రూపాయలు, తక్కువకన్ను జెల్లియించుచు, 1916 లో నట్టివారు 366 మందియైరి. బెంగాలులోగూడ నేను విచారించగా యీ వివాకభారతయే గాన్పించుచు వ్యావసాయక ప్రదేశములు యెందుకు గావంత చేసిపోయినవి. భూమి తక్కువైన కొలదియు యీకాస్తమీద జీవించునదేమియుని రైతు మంచినని జేయుంపడు. చేసినను అందు పండినది కుటుంబసంరక్షణకు చాలదు. అందుచేత సరియైన గ్రామపరిశ్రమలు లేకపోగా పని లేకపోవుట సంభవించినది. ప్రస్తుతపరిస్థితి లెట్లుండుటకు కారణము భూముల విభాగపద్ధతియేయని సెన్ససు సూపరింటెండెంటు గారు చెల్పిరి. పెద్ద పెద్దభూములు లున్నయెడల ఎక్కువమంది పనిచారలను తెచ్చి పనిచేయించుటకు పోలెను. బెంగాలులో ఆస్తి కొంచెముగలచేత వ్యవసాయగాండ్లు తగినంత పనిచారకక, మరి యేపనిలేక యున్నారనిగూడ సెన్ససు సూపరింటెండెంటుగారు చెల్పుచున్నారు. పంజాబులో రైతు 12 నెలలకును 150 రోజులకన్న పెక్కువ పనిజేయవలసి కాల్యార్థము యీమధ్యనే చెల్పిరి. కాబట్టి యీవిషయమున సరియైన పని జరుగవలసియున్నది. భారతదేశమునకు జీవితకాలములో ఆర్థికదృక్పథము సంఘపరిస్థితులు ఆచారముపై నాధారపడియుండును. కాబట్టి భారతసంస్కరణములను తెచ్చినవారు ఇరువది యవశతాబ్దిప్రభుత్వమున 15 వ శతాబ్ది సాంఘికార్థిక నిర్మాణముపై స్థాపింపబాలరని తెలిసికొనవలయును.

ఇకను వ్యవసాయమునకు మూలధనముమాట నాలలో చించెదము. ఈ విషయమున భారతదేశపు రైతులు చాల అపవలనాలై యున్నారు. పదిహేనేండ క్రింద స్థాపింపబడిన సహకారోద్యమము ఫలించి యభివృద్ధిగాంచినను వ్యవసాయకులు ప్రభుమునుండియు గూడ అప్పు చేయవలసియుండెను. బెంగాలులో నేను జూచినదానిని బట్టి యీ సహకారోద్యమ లాభములు రైతుల కంటలేదని చెప్పవలయును. ఈ యుద్యమాభివృద్ధికి ప్రోత్సాహము ప్రజానాయకుల మనువారవత్తునండిరాతేను. ఇకనుదబ్బు అప్పి ముక్కటి జమీందారులు, తాలూకాదారులు, లాయర్లు, వర్తకులు, గ్రామములలో కొట్టుదారులు, పురోహితులు మున్నగువారు రైతులనుంచి నుంచినదీనిమాత్రము లాగెదము. ఇటునుంచి అటు, అటునుంచి బాటు దబ్బునూర్చుటకుండి సాంఘికముగ నున్నతస్థానముననుండి గ్రామములందు ప్రజలపైని బాగా చలాయంప గలుగుదురు. వ్యవసాయమును వ్యాపారముక్రింద జేపడముతో దబ్బు అప్పిచ్చువారు తప్పని పరిణయ్యెను. వారి పంట పండిన.

ఇకను పండించిన సకల అమ్ముడయివిషయము జూచెదము. ఇందేమాత్రము లోపముగల్గినను వ్యవసాయాభివృద్ధిమందగిండును. పండించేది తక్కువ. సరియైన యెనుపతి సౌకర్యములు

లేవు. అట్టితరీ అమ్ముడు బజారుకు తీసికొనిపోవలెనన్న మధ్య వారెందరో చేరవలసియుండును. ఈ పందర్బమున భారతదేశములో రోడ్లసంగతి చెప్పవలసియున్నది. అది చాల పాడుగ నుండును. చాల మరమ్మతు గావలసియున్నది. ఎక్కువదూరము రోడ్లు చేయవలసియున్నది. బ్రిటిషు దేశముంతయు శేర్పికంకరతోడు మట్టిరోడ్లుగూడ 216000 మైళ్లు గలదు.

ఇకను వ్యాపారములో పండిన పంటలో చాలభాగము గ్రామములందు వ్యాపారమునకు తినఖా బెట్టెదరు. భారతదేశము, ఎక్కడ అమ్ముకమునకు బోయినను వ్యవసాయకునకు అప్పుడున్న ధరలు గిట్టవు. తనఖాపంట యనగానే ధర తక్కువ. విడిపంటకు ధర యెక్కువ. మధ్యలో బ్రోకర్లు, వర్తకులు లాభము కాజేయుట. వ్యాపారముచేసేవోట్ల వర్తకులందరును బెల్లముమీద యీగలవలె ముసరి రైతులను పాడుజేసి అప్పుల పాలు జేయుదురు.

ఇకను కట్టుదిట్టము అన్న మార్కెటు గతి జూడుడు. అటువంటి దొకటి లయల్పాదులో నున్నది. అక్కడ కమిషను యేజెంటు ధర నిర్ణయించును. అమ్ముకందారుడు పలేదారుకు బస్తానింపి ఖాతీచేసినందు కీయవలెను. తమేదారుకు తూచినందు కీయవలెను. చందారుకు ధాన్యములోమన్ను చెరిగినందు కీయవలెను. ఇకను గోకాల్పర్వ మియంలెను. ఇంతే కాదు. అన్నము పంచేవార్లకు నీకుమారీచార్ల కీయవలెను. ఉచ్చేదానికి యేవో గింజలు పెట్టవలెను. ఇకనాయేజెంటు తూచే రాళ్లు తక్కువమాట భగవంతునకే యొకు. ఈ వర్ణన యింకా సరియైనదిగాదు. ఇన్ని మోసము లున్నపుడు వ్యాపారములో లాభోమేమి యుండును?

2 రైతుపంట

ఇకను రైతు పండించు పంట, ఉత్పత్తిము చూచెదము. భూమి సాగు చేసి, పండించిన పంట ప్రజల అవసరములకు సరిపోయి, వర్తకము జేయుటకు సరిపోవునా? లేక యీదేశీయపరిశ్రమను మామూలుగా జరుగుచున్నది గదాయని జరుపుచున్నామా? వ్యవసాయదారుని లాభపట్టముల తక్కువ మనము దీసికొనునెడల భారతదేశజనము దారిద్ర్యమున నుండుటకు కారణ మేమియో తెలియగలదు. బ్రిటిషు ఇండియాలో 1911 నుండి 1919 వరకు వ్యవసాయపు తక్కులను జూచునెడల మొత్తముమీద సంలెమునకు 103 లక్షల టన్నుల ధాన్యము అవరములు తక్కువయ్యెననియు ఎనుమతి అపినను చాలదనియు తెలియును. ప్రాధాన్యత చేసేంతకు దూరీగాదు, ఇండియాలో నూటికి 64.5 మంది చాలి చాలని తిండి తిందురని జెప్పిరి. అనగా జనసంఖ్యలో రెండుమంతుల షండికి కావలసిన ఆహారధాన్యములో ముప్పాతిక మాత్రము పచ్చును.

ఇటుల సగము మాడియుండుటకు కారణము భూమి సారముపోయి పండ్లయగుటయే యగును. సాగుజేయు భూమిని ఏదో కొంతవరకు పండునట్లు మాత్రము జేసెదరు. ఇటుల జేయుచుండునెడల త్వరలోనే తుదిరోజు రాగలదు.

భూమిబలమునుగూర్చి ఒకమాట చెప్పవలసి యున్నది. భూమిని బాంకు అకౌంటులై జూడవలెనని వ్యవసాయశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. భూమిలో నైట్రోజను, ఫాస్ఫరసు, పోటాషు అను ధౌరములను ముఖ్యమైన వానిని లేకుండి జేసి ఒకతే తీరున సారము పిండుచుండునెడల ఫలింపజాలవు. భూములను సరిగా పరిశీలంప లేక పోవుట చేతనే నేను భూములెటుల జీడించిన పోవుచున్నవో చెప్పజాలనుగాని చెన్నరాజధానిలో డెల్టాభూములను పరిశీలంపగా, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు, రెంజిపూరు డెల్టాలలో ఫాస్ఫేటు, నైట్రోజను చాల తగ్గిపోవుచున్నట్లు గాన్పించెను. చెన్నరాష్ట్రమునందువలెనే యితర రాష్ట్రములలో గూడ నున్నది. మధ్యరాష్ట్రములందు మరి అన్యాయముగనున్నది. బీహారుభూమిలో ఫాస్ఫేటులే లేవు. అందుచేత భూములధరలుగూడ తగ్గినవి. ఇన్ని విషయములు కనబడుచుండ 1925లో భారతదేశ వ్యవసాయము గట్టిగానున్నదా? బీటుగానున్నదా యని యడుగవలయునా? గోరుమంటలో మాత్రము ఇతరదేశములందు బెల్లియం, సీసు, జిప్సమ్, ఈజిప్టు మున్నగు దేశములందు విపరీతముగ పండుచుండ భారతదేశములో కనీసముగ పండుచుండెను. 1909-1918 సంవత్సరములలో బెల్లియములో యొకరమునకు 87 బుష్సెలులు పండగా, ఇండియాలో 12 బుష్సెలులు పండెను.

ఇప్పుడు బంజరుభూమిని గూడ సాగుజేసి పంటల సభివృద్ధి జేయవలెనని యున్నదిగాని, ఉత్పత్తి యెక్కువ యేమియు

విభానమును జాగ్రగ్గ నభివృద్ధిజేసినే భారతదేశమునకు ముఖ్యముగా గావలసినపంట తెచ్చున గాగలవు. భారతదేశము మంచి రకము వ్యవసాయము సాగ్యమనియు, వ్యవసాయశాస్త్ర మట్టి సాగ్యము. జాతు మన్నిదనియు నిస్సంశయముగా జెప్పవచ్చును. కాని దేశము శాస్త్రమును, పరిశోధనమును ఆర్థిక బుద్ధిగనుక సాగుచుండుటకు దీని కాటంకములు గలవని నేను, జెప్పుచుంటిని. అందుచేత దేశమునకు ప్రస్తుతపరిస్థితులు తెలియు నటుల జేయవలెను. భారతదేశమునుండి గోదూములు, ప్రత్తి, జనుములు మంచి ఖర్చుగలదు. అందుచేత ప్రపంచమునందు భారతదేశ ఆర్థికసంబంధములు మారినవి. వ్యవసాయపద్ధతియు, దానిని పోషించు సాంఘికార్థికనిర్మాణములు పూర్వపరిస్థితులలో దృఢమగునందముగని ప్రపంచములో వ్యాపార మెక్కినై దేశములోనే యొక్క అవసరములు, కలుగునట్లు టిటి ఆర్థికప్రయోజనము లేకుండపోయి నవదా య క ము గ నుండును.

రైతు జీవితము

ఇకను మరియొక విషయము విచారించవలయున్నది ఇయ్యది మనుష్యులకు సంబంధించినది. గ్రామమునకు సంబంధించిన సమస్యలను పరిశీలించునపుడు నాగలి యున్న మనుష్యుని ముఖ్యముగా జూడవలెను. భారతీయరైతు జీవనముగూర్చి పత్రికలో అవాస్తవముల వర్ణనలు చూచునపుడు నేను దానినిగూర్చి నర్థించవలయును. ఆర్థికశాస్త్రమునందు మనస్సంతోషములను తావు లేదు. కాని భారతదేశపు రైతు ఎట్టి పరిస్థితులలోనుండి తనకు నామ్రాజ్యమునకును కావలసిన ముడిపస్తువులను పండించునున్నాడో చూడుడు. భారతదేశమునందు వ్యవసాయము కామకవృత్తమునైన నాధారపడి యున్నది. అందుచేత సెంటుకు మనుష్యుడు కష్టపడి పనిజేయగలడను విషయము ముఖ్యమైనది. ఇప్పుడీతవయస్సుని చెప్పి ఎంతకాలము మనుష్యుడు జీవించునను విషయము శరీరపుష్టినిబట్టియే చెప్పవలయును.

గ్రామముల పారిశుధ్యము

భారతదేశములలో రైతు తన జీవితకాలము సెంతకాలము కోగ పడితునుగనుచునో విచారించునెడల వ్యవసాయ పరిశ్రమకుంచితి ఆర్థికముగా లాభకారి గావలడని తెలియుగలదు. ప్రస్తుతము గ్రామములం దిట్టి ఆరోగ్యపరిస్థితులు గల్గుటకు కారణములు చారిత్రక, సాంఘిక, శిరోస్థము లైనను తగిన ప్రయత్నములు జేసినయెడల ఆభివృద్ధి గలుగగలదు. ఈ విషయమై రఘుబ్రాకు విలియంసు గారిట్లు వ్రాసిరి: "గ్రామ పారిశుధ్యము భారతదేశములో నూటికి 99 మంది ప్రాణములకు సంబంధించినవిషయమైయుండ అవిషయమనవని బహుశోద్ధిగ జరిగినది. భారతదేశమున గ్రామము సామాన్యపుది పేడవచ్చుమీద అపరిశుద్ధమును నిక్షేపమాహు మని చెప్పవచ్చును."

గ్రామములు ఆర్థికముగాని ఆరోగ్యవిషయములందు చెలకపడినందులకు కారణము మనోవికాసము లేపోవుట చేతనే. అందులకు విద్యను వ్యాపింప జేయవలయును. ఈ విషయమును మనము ఇంతిరవనను ఆశ్రయతో వదిలివేసితిమి.

గ్రామజీవనమునందు ముఖ్యమునసమస్య లియ్యవి ఇయ్యది ప్రభుత్వమువారికి దెలియక పోలేదు. కాని గ్రామపుల్కి ర్యాగమునకు కాలము వచ్చినది. గ్రామీయులు ప్రభుత్వ విభాగమును బలపరుచుచుంటి బలమును సంపాదించుటకు వీలుగల్గినగాని భారతదేశమునందు ప్రజాప్రభుత్వము జయప్రదము గావాలను. టిటిపు సామ్రాజ్యమునందు గల్గిన హోదావలన నేర్పడిన పరిస్థితుల కొద్దియొండ వలన ఆవసరము గాన్పించిన నును ప్రేమ గన్న మెంటు నడుపుటచే అంతయు చాలవరకా భార పడి యొన్నది. మనకు ప్రభుత్వ నిర్మాణములకు భగ్గుములును చాలగల్గినవి ఇపుడు భారతదేశ నందలి లక్షలలో దిప్రజలు మోక్షమునకు ముఖ్యము లగు సమస్యలకు పరిష్కారపనిచేయవచ్చుది. ఒక వైదాత్తిర్యవేత్త యొకరు చెప్పెను: "ప్రజాక్షేమము ఒక శృతమునటివి. వ్యవసాయము దానికి మూలము. ఉత్పత్తి వాణిజ్యము దానికాఖిలును ప్రజాక్షేమమై యున్నది. మూలమునకు మోసమువచ్చి ఆముల రాగి, లోహముల విరిగి, యెటు చెట్టునుచ్చిపోవును. ఇందుకనియే నేను భారతగ్రామజీవనమునకునుగూర్చి విశ్చరించుటకు రాయలు కనుమరు గావలెనని కోరుచున్నాను.

రాయలు కమిషను సూచన

ఇట్టి విచారణ అవసరమని అందరు నేకీభవించినను రాయలు కమిషను సూచన కొంత విమర్శకు గలి

యయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు 'రాయలు కమిషను' నియమించి అట్టిసమస్యలనుబట్టి దాఖలుజేయుటకులవాలుబడిరి' అనుచింపబడెను. ఇదివరలో ఆనేక కమిషనులు భారతదేశమునకు జేసిన నేమనబట్టి చూడ ప్రభుత్వమువారింతఖచ్చితమై యింత క్లిష్ట సమస్యలను బుట్టదాఖలుచేసినదని తలంపవలయును. ఆర్థిక కమిషనునలన ఇండియాలోని టిటిపు సైనికుల ఆరోగ్యమునందభివృద్ధి యయ్యెను. ఇంగ్లెషను కమిషనునలన 60 లక్షల యొకరులు యెడారి సాగుచేయుబడిను. కరవు కమిషనునలన కరవుకొద్దు, వచ్చి కష్టకాలమున అక్కరకు వచ్చునున్నది ఈ కమిషనే వ్యవసాయశాఖను స్థాపించి తద్వద్దను వ్యాపింప జేయు టనధరమని తెల్పెను. యాధనయమును నియమింపబడిన పారిశ్రామిక విచారణసంఘము దేశమునకు చాల లాభకరముగ నుండు పారిశ్రామికవిభాగము నేర్పరచెను. రెండు సార్లు రాయలు కమిషనులను నియమించి పట్టణస్వస్థుల మాట బుట్టదాఖలు, చేసినది చెప్పబడినది. భారతదేశములోని గ్రామీయులు తమ ఆదామమునకు నెక్కువ తోడ్పడుటలన వారి స్థితి చాల క్లిష్టముగ నున్నదని టిటిపు రాజకీయవేత్తలు చాల సార్లు బహుళానిరి. కాబట్టి భారతగ్రామ ఆర్థికపరిస్థితులను గూర్చి విచారించుటకు ఒక కమిషనును నియోగించిచేపుడు వారిసలహాలు వైటుహులోనో ఢిల్లీలోనో బుట్టదాఖలు చేయబడునని తలంపవలయును.

ఈసమస్యను దున్న క్లిష్టప్రశ్నమన నేయే ఆంధ్రముల గూర్చి విచారించవలెనో నిర్ణయించుట శాస్త్రిము గాదని నాకు హెచ్చరిక చేయుబడిను. ఈవిచారణ విస్తారమైన దైనను యీసమస్య ముఖ్యంశములను గూర్చి మాత్రమే చేయవచ్చును. ఈ కమిషను ముఖ్యముగా భారతదేశగ్రామములందు ఆర్థికభివృద్ధి కాటంకములేవో, వానికి కారణములేవో కనుగొని అవి శాశ్వతముగనుండునో లేక నిరంతరపడినో యెంతిరకది వీలగునో విచారించవలయును.

టిటిపుఇండియా వేర్వేరుచోట పరిస్థితులు భిన్నభిన్నముగ నుండునట్లు అన్వేషించు కమిషనులను కాలమునవిని నియమింపవచ్చును. కమిషను ఒక గావలసిన విషయములను బెక్కిక్క వ్యాపసాయి ప్రదేశమును గూర్చివిచారించి తెలుపుమని వారిని కోరవచ్చును. గ్రేటుబ్రిటనులోను విద్రాండులోను వ్యాపసాయికపరివర్తనము గల్గినపుడు 1879, 1898 లో నియమింపబడిన శాఖలు కమిషను లిచే పద్ధతి ననుసరించెను.

వీరాయలు కమిషనుగాని దోమయిలన్నిటిని కనుగొన్నవాటి కొక్కటి పరమావధిమును సూచించుచు నియ్యయను

దుంపటాలకు. భారతదేశగ్రామములను పరీక్షించుట జేయుట కెట్టి పరిస్థితులుగలవో వానిని యాకమిషను కనుగొని కామలసిన సాంఘికాసన సంస్కరణములను జేయుటకు ప్రజలంతికిరించునటుల జేయు నేని తన కార్యమును నిర్వహించినవగును.

స్వరాజ్యపక్ష వైఖరి

కాని ప్రభుత్వమునను మారినగాని యిట్టిరాయలు కమిషనునలన లాభములేవని చెప్పవచ్చు. ఇందులకు నేనుజెప్పన జేమనగా ఇట్టికమిషను నియోగించుటలన ప్రభుత్వమువారు ప్రజలయొగ్గ జేమములను విచారించుటకు దిగి భారతములకుల భారతసమస్యను గూర్చిన సత్యమును విచారించుటకు జేయు ప్రయత్నములలో తోడ్పడవచ్చు చెప్పగలను. స్వరాజ్యపక్షవాయక లిపుడు రాజకీయసభిస్థితిలో నున్నాడు. చాల తోసహకారమైవామలకు సుభకాలము వచ్చినదని నేను నమ్ముచున్నాను భారతదేశమునందు రైతుల శాంఘిక ఆర్థికజీవితపు సన్నిహితు సమస్యభారతయొగ్గ జేమముల విచారణారంభమును సమానకర్తవ్యమును జూపుచున్నది.

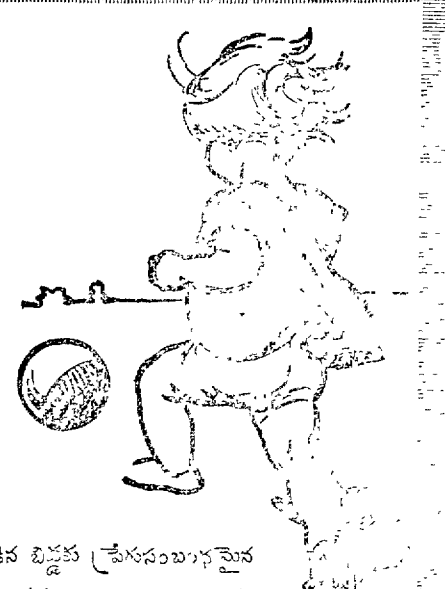
అధికారు లేమచేసినను భారతదేశమునందు జనసామాన్య భిన్నభిన్న సమస్యజేయుటకు తోడ్పడుచున్నది. జనసంఖ్య యెక్కువగుటలన భారతదేశపు దాక్షిణ్యమునకు పరిమర్శించవలెననే పోయినది. అని చేయు విద్యుత సమాచార విక్రీంశ చేప్పవలసియున్నది. భారతదేశపు ప్రజలకు వ్యాపారశాస్త్రమును నిర్మాణములను జేయుమన్నలాభములు చాల దరియలు కాని దేశములో వ్యవసాయము విశిష్టతతోబాటు ఏమేములము లున్నవో పరిశీలించిమా? వ్యవసాయ శాస్త్రానుసరములకు తగినముల శిధిలమై పర్యామమును చాచుకే. ఆకా? ఇట్టిరాయలు చేయవచ్చుయెడల ఆరోగ్యము ఉపప్రదించు నును.

జనసంఖ్యఅభివృద్ధికుండు మింబనునగు: సమస్యను గూర్చి నెన్నను మిమనరు యా మృత్యుంపించెను. 1911లో 2940 లక్షలంపు. 1911 లో 31,000 ములుబడిను. 1921లో 3190 లక్షలకు పంచెను తగ్గులబడిను. అకా? 1911-1921 మధ్య 70000 ము మునుచున్నను. సాగర 300000 ము మునుచున్నను. అకా? వికమింబులముల అభివృద్ధిచేయవచ్చు గావలసినదని విశ్వవిద్యాలయములోని ప్రాధేపరు ఈక్షుగా తో నేకీభవించెము

అది యెట్లున్నను, మానకొట్టిలో వివరణించుచు యున్న భారతదేశమును టిటిపు ఆధారములను కంకణము గట్టుకొన్నమాట నిజమై అచట వినితాభివృద్ధి జేయువిధుల, భారతదేశమునకును టిటిపునునుంచి విద్యము బడువ మెతి యేర్పడవలె నన్న భారతీయ మతేతిక నగూర్చి యా విచారణ గావలసినది కోరుట స్పష్టగానేరదు.

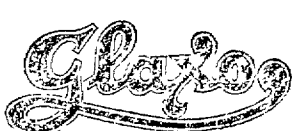
ఆరోగ్యబలము

మిల్కిలి డిప్లొమ
ప్రదేశమునందు కూడ
ఆరోగ్యముగాను, సుఖము
గాను ఉండుటకు గ్లాజి
అవసరమైన మంచిబలము
నిచ్చును.

గ్లాజి పాలచే పెంచబడిన బిడ్డకు ప్రేమసంబంధమైన
వ్యాధులు, క్షయము మొదలగు భయంకరమైన వ్యాధులు రాదు.

గ్లాజి కల్తీలేని పరిశుద్ధమైనపాలు. వేడినీళ్లలోచేర్చి,
తక్షణమే బిడ్డలకు ఉపయోగించవలెను. మరేదెము కొన
నవసరము లేదు. మిల్క్మెన్ యి అడుగుడు.

ఇటలీ రాజగారి ఆవరణను బడసినది	"THE VITAMINE MILK FOOD" స్వయం శ్రేష్ఠమైన పాల ఆహారము. ఆవరణను బడసినది
	"చిక్కిన బిడ్డలకు బలము నిచ్చును."

గ్లాజిచే నాలుగురాజులుండుముల బిడ్డలు మిల్కిలి జయప్రదముగా పెంచబడిరి
టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్.
(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.) తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు.

(సం) పండు నారాయణరాజు,
అగస్త్యులు.

హిందీ నాటకములు

(తిప్పిల్లెని లక్ష్మీనారాయణ)

జబల్ పురములో సమావేశమయిన చతుర్థ హిందీసాహిత్య సమ్మేళన ద్వితీయభాగములో హిందీనాటకములు అనుశీలి కత్తో శ్రీయుత గోవిందకృష్ణ దుగజేర్ గారు హిందీభాష లో ప్రథమపాఠ్యము వ్రాసిరి. ఇప్పుడు నేను ఆపాఠ్యముయొ క్క సారాంశము ప్రచురించుచున్నాను. ఈ విషయములో 5 విభాగములు విభజింపబడుచున్నవి. నేడు ప్రథమభాగమును "నాట క మన నేమి" అనువిషయమునుగురించి వ్రాయుచును.

- ౧. నాటక మన నేమి?
౨. నాటకముయొక్క ఉత్పత్తి, దానిసంక్షిప్త ఇతిహాసము
౩. నాటకమువలన లభ్యములు
౪. నాటకరచన, దానిసాధనములు
౫. హిందీనాటకములు

1 నాటక మన నేమి?

నేదవిద్యోతిహాసానాం అథానాం పరికల్పనం
విరోధకరణం లోకే నాట్య మేతద్భవిష్యతి.
(భరతుడు)

పాశ్చాత్యకవిప్రవరడగు పోపుగారు వచించియున్నా రు:—మనుష్యజాతి సంబంధమును యథార్థవిషయజ్ఞానలబ్ధము కై మనుష్యస్వభావమునే నిరీక్షించవలయును. పాతకమహాళ యలారా, ఇది ఉపద్యక్షవాక్యానుసారమును ఒక ఉదాహరణము వ్రాయుచున్నాను. సావధానచిత్తులై లోకింపుడి. మనము భుజు మనది అయియున్నది. కాని దానిని దిలకించుటకొరకు దర్పణముయొక్క సాహాయ్యము అత్యంతావశ్యకమగుచున్నది. కాబట్టి మనము మనవ్యభాతివారమయినను, స్వీయ మనవ్యభాతియొక్క జ్ఞానప్రాప్తికొరకు మానవశాస్త్రము ప్రయోజనీయము. మానవశాస్త్రము సమస్తరించి మనుష్యస్వభావనిరీక్షణము వలన సత్వాదిగుణత్రయమును కామత్రోధాది 6 వికారము లును, శృంగారాది 8వర్గములే దీనిమూలతత్వములనియును, ఈ మూలతత్వముల న్యూనాధికపరిమాణములనే సర్వనానవుల స్వభావములు సంఘటితమైయున్నవిని విదితమగుచున్నది. ఈమ నువ్యస్వభావవర్ణనశాస్త్రమును రూఢిభాషలో కావ్య మని చెప్పదురు.

కావ్యము శ్రవ్యకావ్యమని దృశ్యకావ్యమని రెండువిధములు. శ్రవ్యకావ్యము పరిచయము. దృశ్యకావ్యము ప్రత్యక్షముగ చూడబడును. దృశ్యకావ్యమును సంస్కృతములో రూపకము అనిచెప్పదురు. "రూపాలోపాత్తు రూపకం" ఇది రూపకేటముయొక్క ఉత్పత్తి అయి యున్నది. ఒక మనుష్యుని స్వభావముకొరకువ్యక్తి కల్పించుకొనుటలేక అనుకరించుటయే రూపకమనబడును. రూపకము పదివిధములు. అందొకటి నాటకము.

"నట" ధాతువునుండి "నాట్య" మరియు "నాటకము" పుట్టినది. ప్రాచీనవిద్వజ్ఞులు నాటకముతో బాటు నృత్యము, గీతము, వాద్యము ఈమూడుకలకుకూడ చేర్చిరి. నృత్యము గీతము వాద్యము—ఇవి నాటకముయొక్క ప్రధానాంగములు. నృత్యమువలన అభినయము, గానమువలన నవరస ఆవిర్భావము, వాద్యమువలన అహోదయము గలుగుచున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు నాట్యములో చిత్రకళ, నేపథ్యరచన, విభిన్నముల క్లృత్యము ఇత్యాది అనేక లలితకళలు సమావేశమయినవి.

అనుకరణము సర్వజీవసాదరణమై యున్నది. క్రిమి కీటాదులేమి, మనుష్యులేమి, సర్వజీవములు యోగ్యతననుసరించి రెండవదాని ననుకరించుచున్నవి. పిన్నవయస్కులు పెద్దల ననుసరించుచున్నారు. పెద్దలు వారికంటే పెద్దలనుమహాపురుషుల ననుకరించుచున్నారు. ఈ పరింపరానుగత్యుల అనుకరణమువలన సమాజము శిశోప్రదమగుచున్నది. అప్పుడు రాష్ట్రములో నవీన శక్తి, నవీనతేజస్సు ఉత్పన్నమై ఆ రాష్ట్రముయొక్క భావ, విద్య, ధర్మము, నీతి, ఇత్యాది రాష్ట్రోన్నత్యమునకు హేతుభూతిములగు నాటకములు అభివృద్ధిజేయుచున్నవి. కాబట్టి ఈ అనుకరణమాత్రమునే ప్రపంచచరిత్రము సంఘటితమగుచున్నది. మనము ప్రపంచ చరిత్రమును అనేకకళల సాహాయ్యమువలన ప్రచురించుచున్నట్లే నాటకమనబడును. "నాట్యం లోకానుచరితం".

ఈ ప్రపంచము నాటకశాయలనియును, జీవములు నటలులనియును, జీవముల స్వభావములు నాటకమనియు ప్రాచీనగ్రంథపటమువలన విదితమగుచున్నది. అంగ్లమహావియన్ శేక్స్ పియర్సు ఈవాక్యములన పాశ్చాత్యకవులుకూడ ఉపయోగింప వాక్యముతో ఏకీభవించుచున్నారని లేటెల్ల ముచున్నది. "All the world is stage" ఇది మిథ్యాజగత్. కాని మనము దానిని ప్రేమించుచున్నాము. సత్యము విచారించడంలేదు. అసత్యములనే సత్యమును అన్వేషించుట తటస్థించుచున్నది. నాటకముకూడ అసత్యము, కల్పితము. కాని ఆనాటకము వలన యథార్థజ్ఞానము సముపార్జించవచ్చును. సత్యము వలన సంసారము నున్నది. వ్యవహారాంతరతసాధారణవిషయములలోనే జ్ఞానము నిండియున్నది. కాని దానిని సర్వులు గుర్తించలేరు. మహాపురుషులు ఆజ్ఞానమును గుర్తించ గలుగుదురు. ఇట్టి అజ్ఞానమానప్రతిభాశాలులను మహాపురుషులే కవులనిపించుకొనుచున్నాడు. వీరి మధుకరవృత్తియొక్క అంతిమఫలమే నాటకము. నాటకము, ప్రాచీనాచారములు, ఆధునిక ఆచారములు, జ్ఞానము, అజ్ఞానము ఇత్యాది మంచిచెడులు కలిసున్నయంత్రమై యున్నది. ఇందువలననే నాట్యకళ సర్వకళలలోకల్ల శ్రేష్ఠతమగుచున్నది. ప్రథానసానము అలంకరించెననియు పెద్దలు వచించిరి. కాళిదాసు, భవభూతి శేక్స్పియర్ ప్రభృతులగు మహాపురుషులకు నాటకములు, సర్వోత్కృష్టములు. కాని అపుడు నాట్యకళ అభివృద్ధిలేదు. సమాజములో వివిధమనుష్యులు, అనేక స్వభావములు, వివిధమనోభృతులు, వివిధచిత్రకళలు, అసంఖ్యభాషలు అనేకవిధ్యలు ప్రబలునపుడే నానారసాత్మకప్రపంచచరిత్రము కల్పించబడుచున్నది. ఈకల్పనయే నాటకముయొక్క మూలబీజము. చతురుడగు కవి ఈబీజమునే తన కాళమువలన అంకురింపజేసి వృక్షముయొక్క రూపములో పరిణమింప జేయుచున్నాడు. నాటకమును నేను "మనసంస్కృతసంసారచరిత్ర" మని చెప్ప సాహసించుచున్నాను. నాటకములు అల్లిలభిరవాక్యములు మాట్లాడుటగాని, వ్రాయుటగాని తగదని శాస్త్రకారులు వచించియున్నారు.

మన గుర్తించ గలుగుదురు. ఇట్టి అజ్ఞానమానప్రతిభాశాలులను మహాపురుషులే కవులనిపించుకొనుచున్నాడు. వీరి మధుకరవృత్తియొక్క అంతిమఫలమే నాటకము. నాటకము, ప్రాచీనాచారములు, ఆధునిక ఆచారములు, జ్ఞానము, అజ్ఞానము ఇత్యాది మంచిచెడులు కలిసున్నయంత్రమై యున్నది. ఇందువలననే నాట్యకళ సర్వకళలలోకల్ల శ్రేష్ఠతమగుచున్నది. ప్రథానసానము అలంకరించెననియు పెద్దలు వచించిరి. కాళిదాసు, భవభూతి శేక్స్పియర్ ప్రభృతులగు మహాపురుషులకు నాటకములు, సర్వోత్కృష్టములు. కాని అపుడు నాట్యకళ అభివృద్ధిలేదు. సమాజములో వివిధమనుష్యులు, అనేక స్వభావములు, వివిధమనోభృతులు, వివిధచిత్రకళలు, అసంఖ్యభాషలు అనేకవిధ్యలు ప్రబలునపుడే నానారసాత్మకప్రపంచచరిత్రము కల్పించబడుచున్నది. ఈకల్పనయే నాటకముయొక్క మూలబీజము. చతురుడగు కవి ఈబీజమునే తన కాళమువలన అంకురింపజేసి వృక్షముయొక్క రూపములో పరిణమింప జేయుచున్నాడు. నాటకమును నేను "మనసంస్కృతసంసారచరిత్ర" మని చెప్ప సాహసించుచున్నాను. నాటకములు అల్లిలభిరవాక్యములు మాట్లాడుటగాని, వ్రాయుటగాని తగదని శాస్త్రకారులు వచించియున్నారు.

శిశ్య పుత్ర స్తుపాశ్చగ్రంథ సర్వశం యస్మాన్నాటకం,
తస్మా దేతాని సర్వాణి వర్జనీయాని యత్నతః.

కీర్తిశేఖరులు రాజవైద్య రామేశ్వరపు
బుల్లి వెంకన్నగారు. సర్వవరం

(ఒకవిలేఖరి)

రాజవైద్య రామేశ్వరపు బుల్లి వెంకన్నగారు ది 5-6-25 లేదీ మధ్యాహ్నము మాడు ఘంటలవేళ పరమపదించిరిని తెలిసి నందున రాజమహేంద్రవరమున ది 9-6-25 మంగళవారం రోజున శ్రీ సమస్తాద్రయవజరసేవాసంఘము తరపున శ్రీయుత యండమూరి సత్యనారాయణమూర్తిగారి యాధిపత్యమున సానుభూతి సమావేశము జరుపబడినది. శ్రీ బుల్లివేంకన్నగారి కటుంబమునకు తమకడుగులును తెల్లము సానుభూతి పంపుటకు యాసభవారు తీర్మానించియున్నారు.

శ్రీ బుల్లి వెంకన్నగారి జీవితమును గురించి ప్రముఖానువరప్రబంధ సరళిపాస్వామిగారును, యాసంరక్షి వేంకట్రావుగారును మాట్లాడిరి. వీరప ద్వాత్రయ పాన్నాడ వెంకటాద్రి, హెచ్. యం. బి. గాం. యా దిగువ విధముగా ఉపన్యసించిరి.

శ్రీ రామేశ్వరపు బుల్లి వెంకన్నగారు, కాకినాడ లాలాకా, సర్వవర గ్రామకాపురస్థులు, భగవద్భక్తులు, వైద్యుల మతాభిమానులు, సుప్రసిద్ధాయుర్వేద వైద్యులు. వీరి కటుంబమున వెంకటాచార్య ఆయుర్వేద వైద్యులన కడుక్తిరిపితముగ పెంచుచున్నది. ఈయన కడు మేధావి. వైద్యసంహమని అనేకు లీయనను పిలుచుచుండిరి. ఆయుర్వేదశాస్త్రమునందెచ్చట యేనిఘంటునిదానాదులయందు అడిగినను, వృత్తివలెగా వీరు పిన్ననాట చదివినకానిని మరువక మంచినీళ్ల ప్రాయముగా అడిగినవారి సంఖ్యయుల దీర్చుచుండెడివారు. మరియు వైద్యవిషయములను చర్చ పెచ్చినప్పుడు కడు సుప్రభావతో సమర్థించుచుండెడివారు. వీరితండ్రిగారిని రామేశ్వరపు వెంకటరెడ్డిగారు రాజ సంస్థానములయందు వైద్యసేవ జేసి రాజసన్మానములను, మాన్యములను జూచివారు. శ్రీ బుల్లి వెంకన్నగారు కూడ సంస్థానములయందు రాజబంధువులకు అనేకులకును అస్థాన వైద్యులుగ నుండిరి. వీరిని గోదావరి జిల్లా యందు యెరుంగనివారుండరని నా నమ్మకము. వీరితండ్రిగారి శిష్యులనెక్కువీజిల్లాయందున్నారు. వీరుకూడ పలుపురపక్షవైద్యులైనవారై యున్నారు. శ్రీ బుల్లి వెంకన్నగారి మరణమువలన ఆంధ్రదేశమునకును, ఆంధ్ర గోదావరిజిల్లాకును, మనవారికిని ఆవారములలోపము గల్గెననిపించుకొన వలెయుచున్నది. ఆదియనుగాక మన గోదావరియందు స్థాపిత సమస్తాద్రయ మహావన గంఘమునకు స్థాయి సమూహ్యతయగునండి నేనజేసిరినియు నుడిచిరి. లేదు పరిశ్రమతో బాలకవి సాన్నాడ గోపాలస్వామిగారు శ్రీ బుల్లి వెంకన్నగారి చరిత్రమును గురించి కొంతనేపు మాట్లాడి వారు రచించిన పద్యములను సభయందు జదివిరి.

వీరప శ్రీ బుల్లి వెంకన్నగారి ఆత్మకు ఈశ్వరసాయంజ్యమును కోరుచున్నాను. అని సభవారందరు వైఎస్సార్సంతేసిరి.

గుడివాడ వార్తలు

(ఒకవిలేఖరి)

వి మా హా ము

ఈ విలేఖరి భావనాగ్రహణ, ఉపదేశమున దానిని భావనాగ్రహణ ప్రధానోపాధ్యాయులు, గుడివాడలో ఉన్న గుడివాడ పాఠశాలకు చెందిన ముఖ్యపాఠశాల ఉన్నత విద్యార్థులచేత వ్రాసినది. ప్రజాపరివర్తన ప్రవేశపరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైన వ్యక్తులు గుడివాడ గారికి యిచ్చి పాఠశాలకు మహోత్సవము జరిపించి, ఆంధ్రప్రదేశ్ యువజన యోగ్యులను గ్రామసంబంధము పెంచుచున్నందున సర్వసంతోషములను వివాహములనును పెంపొందించుచుండిరి. ఈ వివాహము బ్రహ్మచర్యము సాధించుకొనెడివాడే డిప్రెట్టు మునస్ గారగు కళ్యాణస్వామిగారి ఆచార్యులచేత ప్రార్థనలతో యధావిధ్యక్రమముగ అనంతర జరిగింది. ఈ గ్రామమునకిదియే మొదటివివాహము. ముఖ్యపాఠశాల ప్రధానాధికారులు, వేళ్ళపల్లి ధారమలు, విద్యుత్ కార్యమును యధావిధిగా నిర్వహించువారు నకుటచే వారయించుచుండిరి. ఇది అప్రిత్రాయముగలదు. వివాహ సందర్భమున యాక్రంది సంఘములవారు కట్నముల నొసగిరి.

Table with 2 columns: Item and Amount. Rows include సాధారణ బ్రహ్మసమాజము (10-0-0), ధర్మపాఠశాల (5-0-0), కళ్యాణముల విద్యాసంఘము (5-0-0), ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల (2-0-0), హిందూయోవతీ కరణాలయము (2-0-0), శ్రీ ఆహింసా సాంప్రదాయము (నేపాళయము) (5-0-0).

సమూహము నాశ్వర్యంపుడు బ్రహ్మభట్ల పట్టాభిరామ శర్మగారు పద్యములను జదివిరి.

వివాహసంతకము వారి మిగులగు సర్వసంతోషముల వారును అనగా పంచమసాదరణతో సహా కలిసి భోజనము జరిగింది. పరమానంద భరితులైరి. సాంకేతికము గానసభ యొకటి జడపబడినది. ఆంధ్రదేశమునకు స్వసంఘమువారందరి మహోత్సవమున కరుదొచ్చియుండిరి.

అలహాబాద్ (లేక) ప్రయాగ్

చరిత్రాంశములు

తొల్లి ప్రయాగ్ అనవరకు స్థలముని నిర్మింపబడియున్న పట్టణమును అలహాబాద్ అని కొందరు యిలహాబాద్ అని కొందరు పిలుచుచున్నారు. ఇప్పటి గంగానది, యమునానది, సరస్వతీనదులు కలియుచున్నది. ఈసంగమస్థలమునే శ్రీశైల యనియు శ్రీశైల యనియు చేర్చు. సమీపముననే ఆలోక నిర్మింపబడు ప్రధానకోట గోడయన్నది. ఈకోటయందు అక్షయభట్ అనవరకు భూ అంతర్గతమైన పరిశ్రేణాలయ మొక్కటి యున్నది. అందున విగ్రహములు మెండు. ధర్మరాజు, మార్కండేయ, నార్మికి, కుమార మొదలుగాగల దేవతల శిలావిగ్రహములు లెక్కను మిక్కిలి అక్షయభట్లను నటవృత్తము ఇచ్చటనే వ్యాపించుకొని దేవాలయమున ఆస్నయనగాల నున్నది. ఈకట్టడము చాలా పురాతనమైనది. దేవాలయపు బహిర్భాగమున ఆలోకనిర్మింప బడు శిలాశాసన మొక్కటి అనేక శతాబ్దములనుండి భద్రముగానున్నది. ఈకోటగోడయందు చరిత్రాంశకమైన శాసనములు చాలా కొద్దిగానున్నవి.

అలహాబాద్ ను ప్రార్థనాభాగమున భరత జ్యోతిష శ్రీము, చంద్రకాశ్యపములు ఉన్నవి. శ్రీ లోయగంటున యీ ఋషిద్వయం విరుదినీ వర్తకాల చేరికొని ప్రకృతపాద రించిరిని యిడటిప్రజల విశ్వాయు. అలహాబాద్ విశ్వవిద్యాలయమున సర్వకళాశాలలు పుష్కలభావగారములుమెండు. విద్యార్థివసతిగృహములు లెక్కలే మిక్కిలి. విద్యుత్బలమును సర్వభాషలు బోధింపబడుచున్నవి. శ్రీవిద్యాభివృద్ధి మారత నపునాని తదితరసంఘములవారు నానావిధ కళాశాల స్థాపించినారు వెండియు హిందూమతాన్నియు సభ్యులు స్పృహించుచున్నది. అయినను విప్లవపురుషుల పరిపాలనరకాలందు హిందూమతాన్ని యిట్లెవరును విచ్ఛేదమును జరుపలేదు. ముఖ్యము యిడటి వసించు దేశభాగ్యపురుషుల పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ పండిత మహాత్మా గాంధీగారు యిట్టి అపుటచే విశ్వప్రయత్నములు సన్నచున్నారు. అలహాబాద్ యల పాఠ్యముల గంగాయమునానదులు ప్రవహించుటవలన సమస్తోష్ణమైన విట్టభూమియని చెప్పవచ్చును. ఇప్పటి పుణ్యక్షేత్రములందరూపై అమ్మకీలులు ప్రయాగ్ కును విద్యుదయందు, పి. హెచ్. జగదీశ్ చంద్ర

వంగరాష్ట్రమున వరదలవలన నష్టము

వంగరాష్ట్రమున కేంద్రమున వరదలవలన నష్టపడిన ప్రదేశమును చూడకుండు నేనెటుల రాగలను? ఆప్రాంతమునందలి యను ఆచార్య ప్రభులు చంద్రరాయుగారు మున్నగువారే దీనిలకు సహాయముచేసిరి. 1901 వ సంవత్సరమునందీయను నాకు ఆచార్య రామగారితో మైత్రికలదు. వచ్చిన ఆవరణకు రాట్టములొలగిండును. ఇక ముందు ఆవరణరాకుండ నిరోధించును అని ఆచార్యరాయుగారు నిదర్శనపూర్వకముగా చూపించిరి. ఈ రెండు కారణములవలన ఆప్రాంతమును చూచుట పుణ్యక్షేత్ర యాత్రనంటిదని నేనుకలచితిని. ఎర్రదనము కరువులవలనవచ్చినపుడు చేయవలసినవిషయము గ్రామస్తులకు నేర్పవలెను. వ్యవసాయమును తోడుగా మరియొక చేతిపనివారు చేయుచుండవలెను. ఇటుల జరిగినచో వరదలమున్నగు అపదలు వచ్చినపుడు యిప్పటివలె అధికముగ భనమును వ్యయపరచవలసిన అపదరముండదు. పరుల భనసహాయముచేసినే అపన్నులు ఆధారపడి యుండగూడదు. అటులన్నచో ఆర్థికగౌరవమును గోల్పోయెదరు. సోమరులయ్యెదరు. నీతిబాహ్యులగుదురు. నరపశువులయ్యెదరు. పశువులైనను సౌఖ్యముగా జీవించునుగాని అట్టివానవుల జీవితము కేవలము దుఃఖభాజనమే యగును. కావున రాట్టపుసిద్ధిలో మునిగిన యారసాక్షనకాస్త్రజ్ఞుడు ఆచార్యరాయగారు చేసినపనిని నేను వ్యయముగా చూడవలచితిని.

నేనుబోగా ఆరునూ తలోరాకును జల్లితిని. తలోరా ఒక చిన్న గ్రామము. అచట వరదల సహాయనిధి వారు 20 బీళ్ళముల స్థలమును కొనిరి. అందులో పెద్దశ్రోతో దడులుకట్టి పైన పూరివేసి పూరియిండ్లను కట్టించిరి. అచట ప్రకృతిసౌందర్యము చాల మనోహరముగానున్నది. ఆ భాగమున చెట్లు, పొదలు, మొక్కలు, తీగకొంపములు, సవ్యములు మున్నగు నవి విస్తారముగానుండుటచే ఆప్రాంతము చాల సుందరముగానుండునుగాని మనుష్యులు ప్రకృతినియమముల నుల్లంఘించుటచే వారిని ప్రకృతికఠినముగా కిడ్చిండుచున్నది. ఆశీర్వ మన్యజ్వరరూపమున ప్రజలను పీడించుచున్నది. కాని ప్రకృతి రామణీయకము మాత్రము తొలగిపోలేదు. ఆ తలోరాలో ఒక కుటీరమున మహానీయుడగు ఆచార్య రాయగారు నివసించుచున్నారు.

ప్రకృతి పరీక్షోధక కర్మాగారమున కలకత్తాలో నొక దివ్యభవనమున నెలకొల్పితినిగాని దాని కంటెను యీ చిన్న పర్వతాలయే నాకు ప్రీతితమము. ఈచటనే నా కధికమగు చిత్తశాంతికలుగును. నాకు రాట్టముపై శ్యామోహము మితిమీరుచున్నది. పుస్తకములను చదివి చదివి వికల చిత్తులైన వారికి రాట్టము చిత్తశాంతిని కలిగించును" అని లోకమునకు చాటిన ఆచార్యరాయగారి నేనచట సందర్శింపగలిగితిని.

అచట నట్టి అనకూల పరిస్థితులలో సహాయక సంఘము వారి పూర్వచరిత్ర నంతయు నేను తెలియగలిగితిని. ఆరు పూలున్నప్పుడే జీలినెండ పైపుచేయించి వారునాకు పన్నాసప్రతము నొసంగిరి. అందు పూర్వచరిత్ర సాక్ష్యముగా వివరింపబడెనేగాని ముఖ్యుని పొగడకొంచుమైనలేదు.

1922 నెప్రెంబరులో రాజమండ్రిలో గ్రామిణులలో వరదలవచ్చి 4000 చదరపుమైళ్ళు విస్తీర్ణముగల ప్రదేశమును నాశనముచేసెను. ఒకకోటి రూపాయల నష్టమువచ్చినది. సహాయక సంఘములు కుక్క గొడుగులవలె లేక్కలేకుండు బయటచేరి ను. వానిని ఏకముఖముచేసి పని సాగించుట అసాధ్యముగా కనబడెను. నేనచేయగోరువారును భనమును లభించింకమాత్రము న నిట్టిసహాయము సరిగా జరుగదు. దాకిరూడ కొంతనేర్చును లోకజ్ఞానమును అపరమేయగును. చక్కగా పరిశీలించుటవలన అపవరముగ ఆలస్యమును దుర్వియమును లేపంకసావును. ఆప్రాంతమున 50 కేంద్రము లేర్పవలసివచ్చెను. ఇప్పుడు మాండలే కొలలో సార్వభౌముని ఆతిథ్యమునందుగనుచున్న శ్రీయతనుభాష చంద్రబోసుగారు ప్రధాన పరిశీలనాధికారిగా నుండెను. డాక్టరు ఇంద్రనారాయణ సేనురస్తగాను బోసుగారికి సహాయము చేయుచుండిరి.

25606 రూపాయల వెలగల ఆహారసాధనములను, 55200 రూపాయలవెలగల బట్టలను, 30000 పంచదాన, 75000 చాక్లెట్లను యీ కేంద్రమువారు దీనులకు పంచిపెట్టిరి. ఒకరు 52 వాగనుల ఎండుగడ్డిని యీ కేంద్రమునకు పంపిరి. ఆ ఎండుగడ్డిని వారి 1274 రూపాయల వెలగ

ల మేతను కేంద్రమువారు పశువుల కొసంగిరి. 10,000 గుడికలను కట్టించిరి. కలప మున్నగు నామగ్రులను గ్రామస్తులయిండ్లకడకు దెచ్చి యిచ్చిరి. పనిచేసినవారికి కూలినసరిగా నిచ్చివేసిరి. ప్రతి పని వాడును పుచ్చుకొనినడబ్బుకు సరిగా పనిచేయునటుల చూచిరి. నభాబుదర్బారుదేమియును లేదు. ఏరిగా పని పుచ్చుకొని సరిగా కూలినప్పటికి, జిన్నకట్టు దిట్టము లేర్పరచినందున మోషము జరగలేదుగాని ముగ్గురు మాత్రము (ఒకరు 1500, ఒకరు 850, ఒకరు 200 రూపాయలు) 2050 రూపాయలను పొందిరి. ఆ మోషమును వెంటనేగుర్తించి ఆ ముత్తమును వసూలు చేసిరి. గుడికలను కట్టించుటకు 1,12,855 రూపాయలు వ్యయమైనది. కలికత్తరమున ఏటిదరి భూములలో నురల వ్యవసాయము చేయవలెననిన పాతగట్టును వేయించుటవరము. అది జిల్లాబోర్డువారు చేయించవలసిన పనియేయినను వారికి కేంద్రకమియినందున సహాయక సంఘము వారే ఒకమైలు పొడుగున గట్టువేయించిరి. అందులకు 5,75 రూపాయలు వ్యయమైనది. అందులకు 6000 బీళ్ళములు భూమి సాగుబడికి వచ్చినది. తమకు కూతురు గుడ్డను యిచ్చిన పని చేసెదమని చాలమంది దీనులు సంఘము వారిని వేడుకొనిరి. భాగ్యపు బస్తాలకు దంపించి బియ్యము చేయించుటకు సంఘమువారు మొదట పూనుకొనిరి. 14 కేంద్రముల వారు 20,000 మంది నాలుగు నెలలపాటు యీ రీతిగా పోషించిరి. 50,000 ములుగుల భాగ్యమును దంపించగా 27,400 ములుగుల బియ్యము తయారైనది. దంపించుటకు 45,000 రూపాయలు వ్యయమైనది. ప్రజల కందకిరి ఉచితముగానే వైద్య సహాయము చేసిరి.

అటుల చేసిననుగూడ సంఘమువారికి తృప్తికలుగలేదు. లాభకరముగ చేతిపనిని ప్రజలకు నేర్పుటవరకునివారు తెలచిరి.

వత్తములు కురియ నారంభించినందున భాగ్యపు దంపులు సాగ పీలులేకపోయెనుగాని ప్రజలదుర్దశతొలగలేదు. చాలమందికి సహాయ ముపకముగా నేయుండెను. నానికి భూములునులేవు. పంటలునులేవు. వారిలో కొందరు స్త్రీలు. అట్టివారికి రాట్టములను ప్రత్తిని యిచ్చి వారిచేత నూలుబడికించి అందుకు కూలి యిచ్చుచుండిరి. ఖామరీగోను అనుగ్రామమున కొందరు ముసలమ్మలకు నూలువడకుట కొద్దిగా జ్ఞాపకముండెనుగాన ఆ గ్రామముననే మొదట రాట్టములను కొండకిచ్చిరిగాని 1928 జూన్ నెలవరకు పని చురుకుగా జరుగలేదు. ఇప్పుడు రాట్టములనుగూర్చి చురుకుగా పనిచేయు నారంభించిరి. కాని గ్రామములకు ములభముగా పూనకొనకుండుటచే సంఘమువారు చాల శ్రమపడవలసివచ్చెను. తక్కిన పనులకొరకు ప్రజలేవచ్చి సంఘమువారిని వేడుకొనుచుండిరి. రాట్టముల విషయమునమాత్రము సంఘమువారే ప్రజలకు బోధించి ప్రోత్సహ పరచవలసివచ్చెను. అటులచేయుటకు ప్రచారకుని బాగుగా నూలుబడుకగలిగియుండవలెను. అట్టివాని కొద్దిమంది మాత్రమే యుండిరి. 1928 లో చివర నెలలలో ప్రచారకులకు నూలుబడుకుట నేర్పుటకు రఘురామపురమున నేర్పాటుచేసి చాలమందికి నేర్పించిరి. అప్పటికి మూడు కేంద్రములు తప్ప తక్కినవన్నియును యేర్పడినవి. ఆమూడును 1924 లో ఏర్పడెను. ఇటీవల స్థానికులను ప్రజలు సహాయము చేయనందున వానిలో మూడుకేంద్రములను మూసివేయవలసివచ్చినది. 1928 లో 9 కేంద్రములలోను ఆరంభక కేంద్రములలోను 61 ములుగలనూలును 10,000 గజముల ఖద్దరుబట్టలను తయారు చేయబడెను. ఆ సంవత్సరము 4,896, రూపాయలు వెలగల ఖద్దరు విక్రయింపబడెను.

1924 లో 9 కేంద్రములలోను 390 ములుగుల నూలు

వడుకబడెను. 90,800 గజములఖద్దరు నేయబడెను. రూపాయల వెలగల ఖద్దరు విక్రయింపబడెను.

ఇప్పుడు నూలువడుకు కేంద్రములు 10 యును, నేతనేయు కేంద్రములు మూడును పనిచేయుచున్నది. 199 గ్రామములలో 2987 మందికి చెరి యొకరాట్టము నొప్పన 2787 రాట్టములను సంఘమువారిచ్చి వారిలో చాలమంది వహిస్తున్నారట. హిందువుల సంఖ్య చాల తక్కువ. నూలు వడుకువారిలో హిందువులు 100 కి 5 గురు గూడ లేరు.

8 కేంద్రములలో 200 మంది నేతనేయుచున్నారు. వారిలో 12 గురు మాత్రమే హిందువులు. 200 మందిలోను 104 గజు మాత్రమే ఖద్దరువరు నేయుచురు. వారికి నూలుకు 110-160 రూపాయలు ఆదాయము వచ్చుచున్నది. ఫయజుబీబీ అనునామె నూలువడుకుటవలన నెలకు 7.18-8 రూపాయలను, యోషమతుఅనునదికు నేతనేయుటవలన నెలకు 31 రూపాయలను సంపాదించగలిగిరి. అంతకంటె మెచ్చుగా సంపాదించగలిగినవా రెవ్వరును లేరు.

తలోరా కేంద్రముక్రిందనున్న నిమాయిదిఘ అనుగ్రామమున 180 రాట్టములు తిరుగుచున్నవి. నిమడు అనునెలలలో 122 రాట్టములవలన 1248 రూపాయలు ఆదాయమువచ్చినది. ఒక్కొకనికి నెలకు రు 1-11.0 ఆదాయముగను. తిలకపూరుకేంద్రము క్రిందనున్న బోవలగ్రామమున 11 గురు నేతపనివాండు 6 నెలలలో 1174 రూపాయలు ఆర్జించిరి. ఒక్కొకనికి నెలకు 18 రూపాయలు ఆదాయమువచ్చినది. ఇది గ్రామస్తులకు అల్పాదాయముకాదు. (మో. కా. గాంధీ. ఎంగ యిండియా)

పన్ను విచారణ సంఘము

డాక్టరు హెరోల్డు మాన్ గారి సాక్ష్యము
పునహా, జూన్ 12:—వ్యవసాయ శాఖదైర్యవర్గం డా. హెరోల్డు మాన్ గారు పన్ను విచారణ సంఘముయొందుల నేడు సాక్ష్యమిచ్చిరి. డక్టరునందు ముఖ్యముగ పోలాపురం జిల్లాకుందు గయాభూభూములు జాలగలవని సాక్షి చెప్పెను అయినప్పటికిని యీభూముల యజమానులు వీనిని వదలుట కంగీకరింపకున్నాడు. ఈ భూములను ఎవరినిచో వారిపుత్రులు బొందాయి కూలినాని చేసుకొనుటకు బోవలయునట. వరుసగా కొన్ని సంవత్సరములనుండి కాలమానము సరిగ లేకుండుటచే దక్కునలో కొన్నిజిల్లాలందు వ్యవసాయము లాభకరముగ లేదు. భూమిపన్ను భారముగలేదని మాన్ గారు చెప్పిరి. భారత దేవపు పాగాకు వై పన్ను విధించుట సాక్షికిష్టములేదు. ప్రజలను దుర్బుద్ధిచేసిరి కిప్పించుటకు సారాయి తీసివేయవలసిన పని మధ్యపాన నిషేధమును గురించి డా. మాన్ గారు చెప్పిరి. నాలుగుకోట్ల రూపాయలను ప్రభుత్వపు బోక్సనమందు తేరుటకు వలయు నూచనలను ముందు మోచించవలయుననియు, నాలుగుకోట్లరూపాయలు దొరతనమున కాదాయముగ వచ్చుటకు భూమిపన్ను మోచ్చించుటకు సాక్షి శివార్సు చేయునాయని విచారణ సంఘాధ్యక్షుడగు సర్ చార్లెస్ టాడుహంటరు గారు ప్రశ్నించిరి. భాగ్యవంతులు బీదలకంటె అధికముగ పన్ను చెల్లించినట్లు చేసినయెడ సారాయి అప్పుకము తీసివేయుటచే దొరతనమునకు గలుగు నాలుగుకోట్ల రూపాయల నష్టమును జూడ్చవచ్చునని డాక్టరు హెరోల్డు గారు బదులుజెప్పిరి. ఐదు సంవత్సరములలో సంపూర్ణ మధ్యపాననిషేధమును గావించుటకు తొందర ప్రయత్నములకు రాజకీయవ్యక్తిగ మీరు భావించుకొని మీరు తీసెదరాదుని యడుగ తప్పకుండ నేను ప్రయత్నములకు సంపూర్ణ మధ్యపాననిషేధముకొరకు దీని కొనెదనని డాక్టరు హెరోల్డు మాన్ గారు ఘంటాపథముగ చెప్పిరి. (ఆ. సె.)

మాతన ప్రచురము ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నము
శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము
పోలనామాత్యప్రణీతము. ఇదివఱకు ముద్రితములైన ప్రతులన్న బాగుగ ముద్రించియున్నారము
12 స్కంధములుగల సంపుటము స్థూలకావితములు క్యాలికోబైందు గిల్లు పేరు రూ. 6-0-0
సంపూర్ణప్రతి రెండు సంపుటములుగా క్యాలికోబైందు గిల్లు పేరు రూ. 8-0-0
సంపూర్ణప్రతి 3 సంపుటములుగా క్యాలికోబైందు గిల్లు పేరు రూ. 9-0-0
ఎ. కల్లన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286, వై నాజుబారురోడ్డు, మద్రాస్.

యూరపియనులు : సంస్కరణములు

కలకత్తా యూరపియను సంఘమువారు చాల దూరము చచ్చింది, 1929 సంవత్సరమువరకు రాజ్యాంగ సంస్కరణములనుగూర్చి విచారణ జరుగగూడదని నిశ్చయించిరట. వీరి విశాలబుద్ధి నెంతగోనియాడినను తనివిడిరదు. సర్వసయ్యద్దోగుల సౌకర్యము లిపుడే హెచ్చిపోవలయును. వారి యధికారములు శాశ్వతముగ నిలిచియుండవలెను. పట్టికునర్వీను కమిషన్ నియామక మిప్పుడే జరుగవలయును. ఇట్టి ఏర్పాటుల విషయమున ఒక్క నిమున మయినను తామసింపగూడదు. ప్రజలకు ముఖ్యవసర మగు స్వపరిపాలనమువిషయమున మాత్రము తొందరపడగూడదు. భారను అనుసభ్యులొకరు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును సూచించిరట. రాజకీయాభివృద్ధిని సంవత్సరముల బట్టి గాక, సంవత్సరములబట్టి కనుగొనవలయుననియు, 1929 సంవత్సరమునకుముందే విచారణ సంఘమును నియమించుట మేలనియు వీరు సూచించిరట. సంస్కరణముల ననలే రద్దుజేయవలదని మాత్రము, పూర్వగారు చెలిపి దయజూపిరట. కాని నైటు అను మరెయొకసభ్యులు, సంస్కరణములను వెంటనే రద్దుజేయవలయు నని కోరిరట. బెంగాలులో సంస్కరణములు రద్దయినటులనే ఎంచవచ్చును. మిగిలిన రాష్ట్రములలోగూడ సీమార్గ మవలంబించిన, సంస్కరణముల నలే యాపు మూయును.

నైటుగారిసూచన గొనసాగినను, చింతనొందు వారుండరు. నిరర్థకమగు ప్రస్తుత సంస్కరణములు దేశమునకు హానినలుపుచున్నవి. ఆర్థికభార మధిక మగుచున్నది. స్వపరిపాలనమున కవి దారిజూప కున్నవి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును కొనసాగించుట దుర్లభమని మితవాదులు సయితము ఉద్ఘోషించుచున్నారు. దేశమంతయు నేకగ్రీవముగ సంస్కరణములను వెంటనే మార్చవలయు నని కోరుచున్నను, యూరపియనుసంఘమువారు కదలింతుటకు వీలులేదని శాసించిరి. రీడింగుబర్క్ల హెడ్డుప్రభువులమధ్య జరిగినసంభాషణలఫలిత మేమగునో యూహింపవచ్చును. బర్క్ల హెడ్డుప్రభువు గారు, సంస్కరణములను మార్పుట కిష్టపడరని వారి ప్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. ఇటీవల కొందరు రాష్ట్రములమధ్య వైమనస్యము కలిగింప బూనుకొనిరి. మద్రాసు రాజధానియందు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును ప్రవేశపెట్టవచ్చు నని సూచించిరి. రాష్ట్రములమధ్య నిట్టి తారతమ్యము జూపుట, అసభ్యమయినను ఆసూచనయు కొన

సాగుట దుర్లభ మని తేలుచున్నది. మడ్డిమెను కమిటీవారికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు పంపిన విజ్ఞాపనలో, మార్పువలదని రిజర్వుడు ప్రభుత్వము వారును, అన్నిశాఖలను మంత్రులకు ట్రాన్సు ఫరుజేసి రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొనగవలయునని మంత్రులును సూచించిరి.

హిందూ పత్రికకు తెలిసిన సమాచారము ప్రకారము, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు రిపుడు మార్పు అనలే జరుగగూడదని మరల సూచించిరట. మడ్డిమెను కమిటీ మెజారిటీ రిపోర్టునందు కొలది నిరర్థకశాఖలను మాత్రము మంత్రులకు ట్రాన్సుఫరు జేయవచ్చు నని సిఫార్సుజేసి యుండిరి. అటుల జేసినను, ఉపద్రవము గల్గు నని, మద్రాసు ప్రభుత్వము వారు రభిప్రాయపడిరట. రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల యభిప్రాయము సంస్కరణముల మార్పు నడ్డగించు ననుటకు సందియము లేదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులును యూరపియను సంఘ సభ్యులును, స్వపరిపాలనాభివృద్ధి నడ్డగించుటకు చేతుల గలుపుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో కన్ప ర్వెట్టిప్రభుత్వమువారు స్వపరిపాలనము నొన గుటకు ముందుకు వచ్చెదరనుట కేవలభ్రమ దప్ప వేరుగాదు. రాయబారముల నెన్నిటిని పంపినను, విదేశములలో నెంత యాందోళనము జేసినను ప్రయోజనముండదు. భారతీయుల మోక్షమువారి హస్తములందే గలదని గుర్తింపవలయును. హిందూదేశమునందే కృషి జరుగుట యావశ్యకము. ఇతరజాతులవారు భారతీయులకు తోడ్పడదరనుట కల్ల. పాశ్చాత్యజాతులన్నియు, కొలదిగనో గొప్ప గనో ఇంపీరియలిస్టులు నవలంబించి, స్వార్థమును పెంపుజేసికొనుచున్నవి. అందుచే ఒకరివ్యవహారములలో మరియొకరు జోక్యము కలుగజేసికొనుట దుర్లభము. ఎవరి దురాశలో వారు మునిగి యున్నారు. భారతీయులు స్వప్రయత్నబలమువలననే, యిష్టకామ్యార్థసిద్ధి బడయగలరు. ఇతర పద్ధతుల నవలంబించుటచే కాలహరణము దప్ప వేరు లాభము గలుగ జాలదు.

అపజయము

హిందూదేశమున ఇంగ్లండు అపజయము గాంచెనని, మాడరన్ రిప్రెజెంటేటివ్ ప్రచురింపబడిన రిపోర్టుని వ్యాసమునందు చక్కగ తేటపరుపబడెను. జాతీయతను నిరసించెడి రిపోర్టునికి బ్రిటీషువారిపై నెట్టిద్వేషము లేదనుట తెలిసిన విషయమే. రాజకీయవివాదములలో పార్లొనని రిపోర్టుడు, అనవసరముగ జోక్యము కలిగించుకొనునని యూహింప వీలుండదు. ఇంగ్లండు హిందూదేశమును వశపరచికొనినను, హిందూదేశపు ప్రేమను మాత్రము కొల్పోయెను. కారణ మేమి? హిందూదేశ హృదయమును ఆంగ్లేయులు గ్రహింపజాలక బోయిరని, రిపోర్టుడు సూచించెను. బ్రిటీషువారి యం దాదార్యముగాని, స్వార్థత్వాగముగాని గనుపించుటలేదు. రానురాను స్వలాభాపేక్షయే, వారిని పురికొల్పుచున్నటుల విదితమగుచున్నది. ఇంగ్లండుకు కోపమువచ్చునని భయపడి, అమెరికను కోటిశ్వరులగు కార్నీజీ, రాక్ ఫెల్లరు గార్లు హిందూదేశమున కెట్టిధనసహాయము

జేయరయిరి. బ్రిటీషువారిలో ధనవంతు లెవరును, దేశాభివృద్ధికై సహాయ మొనర్చియుండలేదు. ఈ కారణముచే, బ్రిటీషువారి సందేశము పరమార్థముతో గూడుకొని యున్నదను భావము ప్రబల కున్నది. హిందూదేశ దారిద్ర్య మతిశయించుచుండ, బ్రిటీషువారు స్వలాభమును పెంపొందించుకొనుటకు తమ శక్తిని వినియోగించుచున్నారు. లా, ఆర్డరు రక్షణ పద్ధతిని, రిపోర్టుడు ఖండించెను అన్ని వ్యయములకన్న ఆర్డరురక్షణ కయ్యెడి వ్యయ మధికముగ నున్నది. సివిలు మిలిటరీ ఖర్చు మితిమీరుచున్నది. లా, ఆర్డరు లెంత యవసరమయినను, ప్రజల సత్వరాభివృద్ధి కడ్డు గలిగింపగూడదు. జీవితము నిస్సార మయినపుడు, ఇతర రక్షణలవలన నేమిప్రయోజనముండును? లా ఆర్డరుల గూర్చి తరచుగ ముచ్చటించువారు, ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధిని మరచుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యరక్షణవలనగాని, లా, ఆర్డరు సురక్షితముగ నుండదను సూత్రమును గ్రహింపకున్నారు. హిందూదేశ మెంత వెనుకబడియున్నను, ఇంగ్లండు తనధర్మమును నిర్వహింపజాలక అపజయము గాంచెనని, ప్రపంచమునకు వెల్లడియగుచున్నది. ఇప్పటికయినను బ్రిటీషుప్రతిష్ఠను పునరుద్ధరించు ప్రయత్నము గనుపింపదు. ప్రస్తుత స్థితిలో బ్రిటీషుప్రముఖులు పలువురు సంతృప్తి జెందుచున్నారు. తమయశక్తిని తొలగించుకొనుటకు వీరు ముందుకురాకున్నారు. కొలదిమంది చేరి, అప్పుడప్పుడు పరిపాలనాపద్ధతుల పట్ల ఏవగింపు జూపుచున్నను, వారెట్టిచర్య దీసికొనజాలకున్నారు. పరిస్థితు లింకను క్లిష్టము గాకముందే, ఇంగ్లండు మేల్కొని తన లోపములను నవరించుకొనుట యుక్తము. విమ్మట విచారించిన ప్రయోజనముండదు.

దాదాభాయిగారి ప్రసంగము

సర్ మెనెక్స్ దాదాభాయిగారు ఇంగ్లండులో ముచ్చటించుచు, వాణిజ్యరక్షణము హిందూదేశమున కవసరమని తెలిపిరి. విదేశవస్తువులపై సుంకములను విధింపగోరిరి దేశీయవస్తువులపై విధించెడి పన్నును వెంటనే రద్దుజేయవలయు నని, దాదాభాయిగారు గోరుట యుక్తముగనున్నది. ఈ పన్ను, దేశీయవస్తువ్యాపారము నడుగంటజేయుటకు తోడ్పడుటచే, దీని నింకను నిలిపియుంచుట, అవమానకరము. దాదాభాయిగారు వాణిజ్యరక్షణ గోరుచున్నను, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు సభిమానించుచున్నారు. భారతదేశ ప్రముఖులలో ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు నవలంబించెడివారు, వీరొక్కరే గనుపించుచున్నారు. విదేశవస్తువులపై సుంకముల విధించినను, బ్రిటీషు వస్తువులపైమాత్రము, అధిక సుంకములను విధింపగూడదని, వీరిమతము. విదేశ వస్తువులపై సుంకమును 100 కి 20 వంతున హెచ్చుజేయవలయు ననియు, బ్రిటీషు సరకులపై మాత్రము 100కి 7 వంతున సుంకములనుతగ్గింపవలయునని దాదాభాయిగారు జేసిన హెచ్చరికను, భారతీయు లామోదింపజాలరు. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు నవలంబించుటకు హిందూదేశమునకు శక్తిచాలదు. వాణిజ్యము విశేషముగ ఇంగ్లండు ఇండియా

మధ్య జరుగుటచే, బ్రటిష్ సరకులపై గూడ సుంక ములను విధించినగాని, హిందూదేశము కోల్పోన జాలదు. అనవసరమగు తారతమ్యము జూపబడదు. ఇంతియగాక, సామ్రాజ్యాభిమానము జూపుమని హిందూదేశమున గోరుటయు, అసభ్యము. సామ్రాజ్యమునందు భారతీయులకు గౌరవస్థానము లేకున్నది. ఏ భాగమునందును వారిని మానవ మాత్రులవలె జూచుటలేదు. ఇట్టి స్థితిలో, సామ్రాజ్యాభిమానమును హిందూదేశము చూపు టెటులనో దెలియదు. దాదాభాయిగారు ఇంగ్లండులో జేరి లేనిపోని వాగ్దానములను జేయుటవలన, పరిహాసపాత్రులగుట నిశ్చయము. ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సు సూచనలను కామన్వెల్త్ వారంగీకరించినటుల నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి.

రంగుభేదపుదట్టము

దక్షిణాఫ్రికాలో ననుకొనిన రీతినే, రంగు భేదపుదట్టము శాసనసభ వారి చే నంగీకరింప బడెను. సెలెక్టుకమిటీని నియమింపవలెనని, ప్రభుత్వ ప్రతికూలపక్షము పట్టుబట్టుటచే, కమిటీ ఏర్పడెను. కాని లాభ మేమి? తెల్లవారలసాక్ష్యమును దప్ప, తదితరులసాక్ష్యమును తాము దీసికొన వీలు లేదని సెలెక్టుకమిటీవారు నిర్ణయించిరి. ఇంతకన్నను అన్యాయము వేరొకటుండబోదు. సెలెక్టు కమిటీ వారు తయారుజేసిన రిపోర్టునందు అపూర్వప్రజ్ఞను జూపిరి. గనులలో పనిజేయుటకు యూరపీయులకు మాత్రము నర్హికిట్లుల నెనగవలయు నని సూచించిరి. నల్లవానికి వీని నెనగగూడదని ప్రకటింప కున్నను, ఫలిత మదియే యయ్యెను. వీరి తెలివి తేటలు నిరుపమానములు. అయినను సెలెక్టు కమిటీ రిపోర్టు నంగీకరింప ని వారును, అంగీకరించెడివారును, శాసనసభలో సమానముగ నుండిరి. అంతటి ప్రాతికూల్యము తెల్లవారిలోనే ప్రబలినపుడు, ప్రభుత్వమువారు చట్టము నుపసంహరించుకొనవలసియుండెను. అందుకు మారుగ మంత్రిగారు తమకు గల కాస్టింగ్ వోటును చలాయించి, చట్టము నంగీకరించునటుల జేసిరి. తెల్లవార లితరులదేశే మాక్రమించి, వారిభూములను లాగుకొనుటయ గాక, కూలీనాల్జీసేకొని జీవించుటకుగూడ వీలులేకుండజేసి, ప్రజలను హింసించుట, ఎట్టి నాగరికమా తెలియకున్నది. ఇట్టి చట్టమును శాసనము గావించుచో, ప్రాక్చిప్టుదేశములకు మధ్య ప్రబలమగు పోరాటము జనించునని, స్పట్టు సేనాని వెనుక మందలించి యుండెను. అట్టి దుర్దేశ సంప్రాప్తమగుచో, దక్షిణాఫ్రికా తెల్ల వారే, బాధ్యత వహింపవలసియుండును.

ఇంగ్లండు—ప్రాన్సుల ఒడంబడిక

ఇంగ్లండు—ప్రాన్సుల ఒడంబడిక, ప్రాన్సుదేశమునందు తృప్తి గలిగించినటుల దోచదు. ఏలనన జర్మనీ దేశపు తూర్పు భాగములవిషయమున ప్రాన్సుకు తోడ్పడుటకు ఇంగ్లండు డంగీకరింపలేదు. ప్రాన్సుజర్మనీని ముట్టడించినను, ప్రాన్సును జర్మనీ ముట్టడించినను ఇంగ్లండు రక్షింపబూనుకొనుట భావ్యముగ లేదని, ఫ్రెంచిపత్రికయొకటి దెలుపుచున్నది. ఈ యొడంబడికతో తన కెట్టి నంబంధము లేదని, అమెరికా ప్రకటించుచున్నది. అమెరికాలో డాక్టు లేనిది, ప్రపంచశాంతి నిలుచుట

కష్టము. ఒడంబడికను గాంచి, ఇటలీ మండిపడుచున్నది. తమను అసలే మరచినందులకు ఇటలీ లోని ఫాసిస్టు పక్షమువారు కోపపడుచున్నారు. ఇట్టి ఒడంబడిక నానారాష్ట్రసంఘాధికారమునకు విరుద్ధమనియు, శాంతికి భంగకర మనియు, నెక ఇటాలియనుపత్రిక దెలుపుచున్నది. బ్రటిష్ అధినివేశరాజ్యములయినను, ఈయొడంబడిక నింకను నామోదింపలేదు. వారొక వేళ యామోదింపక బోయినను, ఒడంబడిక కొనసాగు నని తెలియుచున్నది. అధినివేశరాజ్యములవా రిట్టి యవమానమును భరింపనొల్లరు. హిందూదేశముతో ససలే యోచింపలేదు. ఆంగ్లో ఫ్రెంచి యొడంబడికవలన, యూరపుశాంతికి భంగము కలుగుచో, మరల ప్రబలనష్టము వాటిల్లును. ఇట్టి నష్టము హిందూదేశమునకుగూడ తగులక మానదు. హిందూదేశమునకు హక్కులులేకున్నను, బాధ్యతలు మెండగుచున్నవి. నానారాష్ట్రసంఘము నామమాత్రముగ నిలిచియున్నది. ఈసంఘపు టునికినే పాటింపక, ఎవరికి వారు యిచ్చవచ్చిన ఏర్పాటుల జేసికొనుచున్నారు. ఇంతకన్నను దుష్ఫిత్తి వేరుండునా?

రిఫ్ సంకులము

మొరాకోలో పోరాడుచున్న రిఫ్ జాతివారిని తృణీకరించిన, స్పెయినువారేమి, ఫ్రెంచివారేమి, వారి శౌర్యధైర్యముల నిపుడు గుర్తించుచున్నారు. యూరపీయులకు గల, శౌర్యప్రతాప మితరుల కుండవను నమ్మకమును, రిఫ్ జాతివారు పోద్రోలుచున్నారు. రిఫ్ల ధైర్యప్రతాపములను, టైమ్సు పత్రికలో మొరాకో విలేఖరి వర్ణించియుండెను. రిఫ్లశౌర్యము గాంచి ఫ్రెంచివా రిపు డచ్చెరువొందుచున్నారు. ఫిరంగివ్రేటుల మధ్య, కందకములనుండి పారిపోక, నష్టములకు జంకక, రిఫ్లు పోరాడుచున్నారు. ఇట్టి పోరాటము, అనుభవరాహిత్యమునకు ఫలమని యూరపీయులు మొదటదలచినను, వారి యభిప్రాయ మిపుడు మారిపోయినది. రిఫ్ జాతివారు ధైర్యవంతులనియు, లొంగువారుగారనియు, గనుగొనిరి. ఇందుకు ముఖ్యకారణమేమి? తమపక్షము న్యాయమయినదను నమ్మకము వారి నావహించిన దని, టైమ్సువిలేఖకుడు దెలుపుచున్నాడు. ఇతనికి రిఫ్లపై పక్షపాత మేమియు లేదని జెప్పవచ్చును. ఇంతటి ధైర్యవంతులగు రిఫ్లు తమ ప్రాణముల నర్పించుచున్నపుడు, నానారాష్ట్రసంఘమువారయినను జోక్యము కలుగజేసికొని, పోరాటము నంతరింపజేసి, రిఫ్ స్వాతంత్ర్యమునురక్షించుట న్యాయము, స్పెయినువో ప్రాన్సు కలియుటచే, పరిస్థితులు క్లిష్టమయినవి. ఇంతవరకును తటస్థముగనున్న ఇంగ్లండు, అమెరికా మున్నగు దేశములు, స్వాతంత్ర్య రక్షణకు బూనుకొనుచో ప్రయోజన ముండును. కాని వారింతవరకును, కదలిక జూపరయిరి.

స్వరాజ్యపక్ష ప్రచారము

వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారి పర్యటనము ఆసివార్యముగ కారణమలచే, గుంటూరు జిల్లాలో స్వరాజ్యపార్టీ ప్రచారమును ప్రస్తుతము పలుపుటకు వీలులేదని వేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు మీకు వ్రాయుచున్నారు.

ఆ. భా. కాంగ్రెసు సంఘము

నర్సింగు కమిటీ కలకత్తాలో జూలై 3 వ తేదీన సమావేశమగును

అల్లాబాదు, జూన్ 12:—అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘముయొక్క నర్సింగు కమిటీ జూలై 3 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కలకత్తాలో రిస్సాకోడ్డు మీద 148 నెం|| గృహములో సమావేశమగును. (ఆ. ప్రె.)

ఆత్మహత్య

నిరుద్యోగమే కారణము

లాహోరు, జూన్ 12:—లాహూర్ లోని అనేక పంజాబీ మధ్యవర్గము డొకడు నిగ్గుబడినమున లాహోరు నగరమునకు బయటనున్న ఒక చెరువులో బడి ఆత్మహత్య గావించుకొనెను. ఇత డాక్టర్ హత్య గావించుకొనుటకు నిరుద్యోగమే కారణమని తెలియుచున్నది. ఇతడు సిక్ఖు అల్లబెన్న బ్యాంకులో మంచియుద్యోగములో నుండి బ్యాంకు దివాలా యొనర్పడి నుండి రెండు సంవత్సరములనుండి ఉద్యోగము లేకుండా నుండెను. (ఆ. ప్రె.)

ల్యూల్ ఘారుజిల్లా జడ్జియొక్క మర్యాద విహీనత

న్యాయవాదుల సంఘముయొక్క అసమ్మతి

లాహోరు, జూన్ 12:—ఒక ట్రాన్స్ ఫరు దరఖాస్తును విచారించుచున్నప్పుడు లాల్ ఘారుజిల్లా జడ్జి న్యాయవాదులయొడ ఆమర్యాదగా ప్రవర్తించినాడని ల్యూల్ ఘారు న్యాయవాదుల సంఘమువారిక అసమ్మతి తీర్మానమును గావించిరి. జూన్ 1 తేదీన న్యాయవాదుల సంఘిని జిల్లాజడ్జి కోర్టు నుండి వెడలి పొమ్మన్నాడని తీర్మానము చెప్పవచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

డేరాయిస్కాయేలుఖానులో కొంపలు

తగులబెట్టుట

లాహోరు, జూన్ 12:—డేరాయిస్కాయేలుఖానులో కొంపలు తగుల బెట్టుట ను గూర్చి లాహోరు దేశభాషా పత్రికలలో నెలకొని ప్రచురింపబడుచున్నది. హిందువుల యొడ్లను ముల్లబను నిప్పంటించు కుంబరిపని యొకను చానలేదు. మరికొంతమంది కూడ ఆరెట్లు చేయుట నట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

భారత సంఘసభ

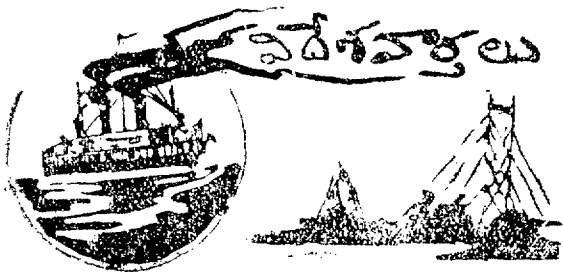
కలకత్తా, జూన్ 12:—భారత సంఘముయొక్క సాంఘత్విక సాధారణ సభకు అధ్యక్షుడైన షర్ సురేంద్రనాథ టెన్సీగారు రాక పోవుటవలన షేకు షర్ దేవప్రసాదు సర్వాధికారిగా రధ్యక్షత వహించిరి. సాంఘత్విక నివేదికములో సంఘము క్రిందటి సంవత్సరము వాగుగా పనిచేసి యున్నట్లు చెప్పబడి యుండెను. శాసనసభవారు మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించిన పిమ్మట ప్రజాయత్తశాఖల పరిపాలనను గవర్నరు తీసుకొన్నందుల కిసంఘమువారు రాచర్యము ఖండించిరి. బెంగాలు ఆర్డినెన్సుక్రిందను 1818 నెం|| 3 రిస్యూలేషను క్రిందను జరిపిన ఆరెట్టులకు గూడ వైసంఘమువారు రాసమ్మతిని దిలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

బంగారు స్టేండ్ డ్డు రిజర్వు

కరంసీ కంట్రోలరు ప్రకటన

కలకత్తా, జూన్ 12:—ఈ దిగువప్రకటన కరంసీ కంట్రోలరుగారు గావించిరి:—

1925 మే 31-న తేదీ నాటికి యింగ్లండునందు పా 40810184 లు బంగారు స్టాండ్ డ్డు రిజర్వు నిల్వయున్నది. పా 1791 లు స్వల్పకాలములో నీయు అమ్మగను, పా 85095566 లు బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు అప్పకప్రములగున, 1924 వ మార్చి 31-న తేదీకి అంతరించుచు గొనినవి పా 5212777 లు విలువగల బ్రిటిష్ అప్పకప్రముల రూపమున యీ నిల్వసాముగలదు. (ఆ. ప్రె.)

చీనా పరిస్థితులు

విదేశీయులపై తీరగబడట

8 గురు చనిపోవుట

హ్యంగ్, జూన్ 12:—నిన్నటిసాయంత్రము ఇచట ఉపద్రవకరమగు అల్లరులు విదేశీయులకు ప్రతిఘటన జరిగెను. తరువాత బ్రిటిషు నాల్వంటీరు ఆయుధాగారమును ముట్టడించిరి. కాల్చినను విప్లవకారులు తొలగితేనందున మరఫరంబులను ప్రయోగించిరి. 8 గురు చనిపోయిరి. కొందరు క్షతగాత్రులైరి. కాంతి వీర్యుడైన. పోరాటము ఇరువురుకును జరుగుచున్నది. అదనముగ సైన్యములు దిగుచున్నవి. క్యాబోనుండి రషియను లచే తరిగిదుజేయబడిన సైన్యము వచ్చుచున్నదనుచున్నారు. పోర్చుగీసు ఓడ ఫిరంగులతోవచ్చినది. ఇదివరకే 4 బ్రిటిషు, రెండు ఆమెరికన్, రెండు జపాను, రెండు ఫ్రెంచి ఓడలు వచ్చియున్నవి.

సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు

ప్రాంసుకు సదుపాయములు లేవు

లండన్, జూన్ 10:—సెక్యూరిటీ ప్యాక్టు లేఖకు ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు బెర్లిన్ కంపుచున్నారు. ప్రతివోటున బ్రియండుగారు బ్రిటిషు ఆర్మీఫలను చాలవరకు తొలగించిరి. జాతిసమితిల జర్మనీ ఆమకాలముగ నున్నదని ప్రకటించులెను. ప్రాంసు బ్రిటను జర్మనీ జాతిసమితిలో శరవలెనని ఏకగ్రీవముగ గోరుటచే ఇది చాలావరకు. ఒక్క సెక్యూరిటీప్యాక్టుకే గాక యూరపు కాంతికంతుకు ఇది యవసరమనుచున్నారు.

ఇటలీ

హ్యంగ్ బ్రిటిషు ఒడంబడిక జాతిసమితికి విరుద్ధమని యు కాంతికి భంగకరమనియు ఫ్యాసిస్టు పత్రికలు వాదించుచున్నవి. చాంబర్లెన్ బ్రియండుగారు తమరాజధానిలలో ఇటలీ సంగతిని మరచిపోయిన ఇటలీ స్వంతముగ తనలాశములను నిశ్చయించుకొను ననుచున్నది. సెక్యూరిటీప్యాక్టుకు ప్రభుత్వమువారు గరిసి ఒడంబడిన తేసికొనుటకు వీలగుననియు ఇంతవరకు ఇటలీ లాభముల సంగతివరకు వచ్చినటుల లేదని ఇంకొక పత్రిక వాదించుచున్నది.

మంత్రులు - ప్రతికా ప్రచారము

లండన్, జూన్ 9:—ప్రభుత్వవిధానమునుగూర్చి మంత్రులు పత్రికలకు వ్రాయవచ్చునా లేదా యనువిషయమున సరిగా పరిష్కారముజేయలేదు. ప్రభుత్వమున శిర్దశితములను దీసికొనుచు పత్రికాప్రచారమును మంత్రులు సల్పవచ్చునో లేదో స్పష్టముగ తెలుపలేదు. ఈ విషయమై ప్రజలు ఆసందిగ్ధమున సమాధానము వీయవలెనని ప్రభుత్వమువారిని అడుగవలసినదే యని ప్రైముపత్రిక వాదించుచున్నది.

దొమినియనుల మంత్రి

కర్నలు ఆమెరికారి సమాధానము

లండన్, జూన్ 11:—అధినివేశకార్యాలయ పునర్నిర్మాణమును చాలకాలమునుండి ఆలోచించుచున్నారు. అయ్యది ఇప్పుడు పరివర్ణమును గాంచినది. క్రొత్తపంగతివారు, సామ్రాజ్యసభవారు చాలకాలమునుండి దీనిని సీఫార్డు జేయుచున్నారు. ఏదో అన్నార గదా యని చేయుచున్నారము. అధినివేశకార్యాలయ పునర్నిర్మాణము దొమినియనులకే గాక అధినివేశములగుడా లాభించును. సామ్రాజ్య అధినివేశ సామ్రాజ్యము గొప్ప గొప్ప విస్తరింపనున్నదనియు ఆమెరికారు చెబుచు జేసిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

రిపుల పరాక్రమము

లండన్, జూన్ 9:—ప్రైముపత్రికా విలేఖరి మరాఠోనుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నారు:—రిపుల అచక్ర పరాక్రమము ఈపోరాటమువలన బెలియుచున్నది. ఫ్రెంచివారు దీనిని పూర్తిగ గుర్తించిరి. పెద్దపెద్ద ఫిరంగులను గాల్చినను కండకములనుండి మరలుటలేదు. సరిగా గుండ్లులాకి అనేకముగ చనిపోవుచున్నారు. కాని తక్కినవారు ధైర్యముతో నిలబడియున్నారు. దగ్గరలోనున్న సైన్యములపై కాల్చువరకు నిలబడుచున్నారు. శత్రువులను పేల్చినప్పటికిని కండకములన్నియు విప్లవకారులతో నిండియున్నవి. చలించక పరంపరలుగ తుపాకులకు ఫ్రెంచివారిపై గాల్చుచున్నారు. ఇంతమొక్కోముగ పోరుటకు కాంక్షను ఆనుభవము లేదను కొనుజున్నారు. క్రమేణ తగ్గిపోవుననియు అనుకొనుచున్నారు. కాని రిపులు ఎంతమాత్రము వెనుదియక నిర్భీతిగ చావును వెరవక పోరుటచే దిగ్గరని తలంచిరి. ప్రాంసు పోరుచున్న శత్రువులు పరాక్రమకారులు. జంతు లేనివారు. తమ పోరాటము న్యాయముని నమ్మిరి.

దిగుమతిచేయబడిన జరి

లండన్, జూన్ 12:—కామన్వెల్త్ లో దిగుమతిచేయబడిన జరిమిద నూటికి 88కి చొప్పున పన్నును విధించుటకు నిశ్చయించిరి.

అమెరికా ముతకరబ్బరు

దచ్చి ప్రదేశమునుండి ఎక్కువ రబ్బరును పన్నుజేయుటకు అమెరికారబ్బరు సంఘమువారు ఏర్పాటుజేయవలె ననిరి. రబ్బరు బ్రిటిషుగారు నిషేధములను వినియోగించుటచే యునైటెడ్ స్టేట్సుగూడ రబ్బరు ఉత్పత్తివర్తకములో దిగువటుల ఏర్పాటులు చేయబడు ననుచున్నారు.

లండను నగరము

ఉత్పన్నములను జరిపించు నధికారి

లండన్, జూన్ 12:—ప్రైముపత్రికము నిమిత్తము చాల పోటీ జరిగెను. కప్తను మ్యాగ్సిగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఈపదవికి సాలకు 400 పానులు జీతము.

డాన్ జిగు తగవు

నిపుణుల సంఘము

జనీవా, జూన్ 11:—డాన్ జిగు పోలండు తగవును జాతిసమితివారు శేపుసరిపాద్ధులను గూర్చి పరిష్కరించిరి. ఈ విషయమును నిశ్చయించుటకు నిపుణుల సంఘమును నెలకొల్పిరి.

హెడజాబి ప్రభుత్వము

లండన్, జూన్ 12:—తమనేను బదరును ఆక్రమించుకొనెననియు తంబురబురశేవును మధ్యగబడరన్నదనియు హెడజాబి ప్రభుత్వమువారు చెబుతున్నారు.

హంగు హే అల్లరులు

హ్యంగు హే, జూన్ 12:—సమ్మెచారులలో అయిత్తుత యున్నదట. దీనికి దృష్టాంతములుగ కమ్యూనిస్టు లీ అల్లరులను ఆవకాశముగ గొని తమకుట్రలను సాగించుచున్నారనియు సానిక కమ్యూనిస్టులు రషియానుండి సామ్యునుసంపాదించినయు చెబుతున్నారు. చనిపోయిన సోనమదయలకై విలపించు చున్నారు. కమ్యూనిస్టులు లోలోన నవ్వుచున్నారు. మేము నూజాతీయసభ్యులను స్వాతంత్ర్యమునకును పోరాడుచున్నారము. కమ్యూనిస్టులు మన స్వాతంత్ర్యమును రషియనులకు విక్రయించుచున్నారు. మనలను జంతువునుది విదేశీయులగురనియు కమ్యూనిస్టులనియు చెలియజేయుచున్నారు.

హ్యంగ్ లో పరిస్థితులు నెమ్మదిపడినవి. బ్రిటిషువారి రహస్యముల గాపాడుటకు చీనావారు పూనుకొనిరి. తోపాట నేపా నాల్వంటీరుల సాకాదశము కాపాడుచున్నారు.

బెలియం మంత్రివర్గము

బ్రుసెల్సు, జూన్ 12:—క్రొత్త కొలియను మంత్రివర్గమును క్యాబిలెట్ పోలియు గాని నిర్మించిరి. సాంఘికవాది వాండర్వెల్లిగారు విదేశాంగమంత్రిగ నుండును. కర్టంగారు అధినివేశములమంత్రిగ నుండును.

హ్యంగు హేలో విదేశ

పోలీసు చర్య

ఆ తే ప ణ

హ్యంగ్, జూన్ 12:—హ్యంగు హే విదేశ పోలీసువారి చర్యను ఖండించుచు చాల పథిలు జరిగెను చీనా జాతీయోద్యమముపట్ల సానుభూతిని జూపిరి. విద్యార్థులుగూడ చీనా విద్యార్థులతో జేరెనను భావమును జూపిరి. చీనా సమ్మెచారులకు 50,000 రొబుల్సును సహాయార్థము పికింగునుండి సోవియటు ప్రేడ్ యూనియన్ జంతుల కవున్నిలువారు తంతి మూలముగ బంపిరట. వొమ్మిలో చనిపోయినవారి కుటుంబపోషకులగూడ బంపిరట.

పోలారు పయనము

నిమిత్తము గొప్ప విమానమును నిర్మించుచున్నారు. మంచి సాధనముతో గూడుకొన్నదట. 1927 లో పయనము ప్రారంభమగును. ఆర్థికవిషయముగూడ పూర్తి యగును. 50 మంది విమానములో పోవచ్చును. ఒక వేళ, బలవంతముగ క్రిందకు దిగవలసినచో 90 రోజులకు సరిపోవు గుడారములు స్టెడ్డిబండ్లు పడవలుగూడ ఇందులో ఇమిడును. గాలినిపట్టి 50 నుండి 700 గంటలు పట్టునట. మర్త్యసన్ముఖుండి బయలుదేరి పోలారుప్రదేశమునుండ పోయి తిరిగి ఆక్రడ గాలి పోసికొని మార్గమును బోయెదరట.

ఆముంద సేను వైమానిక ప్రయోగము

వైమానికుల గుర్తదొరకుట జేదు.

హ్యంగు హే విద్యార్థుల సభ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

హ్యంగు హే, జూన్ 12:—బ్రిటను, జపానులలో తక్షణము ఆర్థికసంబంధములను మానుకొనవలెనని 25 వేలమంది విద్యార్థులు, కార్మికులు నిశ్చయించుకొనిరి. ప్రజాసంఘమున చీనానగరమున సభజేసి తీర్మానించిరి. కాల్చినందులకు పరిహారమును బ్రిటను జపానునుండి కేంద్రప్రభుత్వమువారు పాచ్చి రించిరి. 15 రోజులలో పరిష్కారము గానిచో వేళముతటును సమ్మె ప్రకటించవలెననిరి.

ఇద్దరు జపానీయులు చీనావిద్యార్థులజేషము వేసికొని దిరుగుచుండ, వారిని గట్టిగ గొట్టిరి. చీనా పోలీసు స్టేషనులో బెట్టిరి.

మరాఠో పరిస్థితులు

నా కా, వైమానికదళములు

రిపులపై కేగుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బ్రెట్టారు, జూన్ 12:—రెండు స్పెయిను (క్రాంతి) రులు. రెండు డెస్ట్రోయరులు, విమానములు అల్లీరీరాసుదగ్గర కేంద్రీకరణమైనవి. ఈవారము అదనముగ ఇంకొక రెండుప్రాయిజరులు వచ్చును. వీటినిన్నిటిని రిపులపై తీరమున నుపయోగించెదరట.

హ్యంగ్ లో యుద్ధనౌకలు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

హ్యంగ్ లో ఇప్పుడు 12 విదేశాంగయుద్ధ నౌకలున్నవి. ఇందులో బ్రిటిషునౌకలు 4, ఆమెరికనులవి 3, జపానువి 5 ఉన్నవి.

ఆర్థికపత్రిక

ఇంపీరియల్ స్టాంపు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

అంకె 12:—కామన్వెల్త్ ఆర్థికపత్రిక మన సూచించబడిన ఇంపీరియల్ స్టాంపు ఆనుబంధములను కావలసినట్లు రంగీకరించిరి.

బెల్జియం మంత్రివర్గము

క్యాబినెట్ ఆక్షేపణ

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

బ్రాస్సెల్స్, జూన్ 12:—క్రొత్త ప్రభుత్వముతో సాకవాదము కలియుట క్యాబినెట్లకు చాలమందికి ఇష్టము లేదు. టెటే పోలేలుగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయుట మానిరి.

పోలేలుగారియందు విశ్వాసమున్నదని పార్లమెంటు సభ్యులు క్యాబినెట్లకు తెలియజేసిరి. అయినచో టెటే లేదు. అనుకూల ప్రతిపాదనలను వ్యతిరేకము కన్పించలేదు. ఒక్కటేటు ఎక్కువక అనుకూలముగ వచ్చెను. అందుచే ఈవరకు పోలేలుగారు ఆలంబించిరి.

బాల్టర వినోదము

పోలీసుల ఆరెస్టు

కలకత్తా, జూన్ 12:—నిన్న సెరాంపూరు ఘాటు వద్దలక్కణ్డేరీ కేసు కొందరు బాల్టర నీటిలో యీదును వినోదముగ ఒక కయ్యనీళ్లు జల్లకొనుచు ఆనందించుచుండిరి. సెన్సెంజిడియస్ డెగా ఫాస్ట్లోని దర్వాసు వారిని కోపగించెను. ఇంత మేనేజరు, తదితరదోస్తానులు, 20 మంది బాల్టర ఆన్వేషకు గుమికొడిరి. వారు వీరు కొట్టుకొనిరి. పోలీసువారు వచ్చి 10 మందిని ఆరెస్టుజేసిరి. మేనేజరుగారిని రూ 500 బామినుపై విడిచిరి. విచారణలు జరుగుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

18.6-25 శనివారమునుండి 19-6-25 శుక్రవారమువరకు ప్రతి శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గం॥ మాటిని ప్రత్యేకఆట గలదు. ప్రపంచమందు అంతటను చాల ఆకర్షణీయమైన ది ఐ రన్ మాన్ కడపటివారము అల్పర్షిని ధైర్యకార్యములు చూడగలగినవి. సాహసము గల పితౄచములరాజు

క్రమలాక్ష్మి

(విచిత్రకథ)

గంప్రకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ - రా - త్రి, రాయసం వెంకటశివులుగారు ఎం. ఏ. ఎల్. టి. సాంఘికనవల:—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు ఛదుపుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, ప్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ సాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును. 120 పేజీలు. ఘనరైలుకాగితము. మంచి అమ్ము 0.8.0. విలాసము:— ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, నెం. 7, తంబుకెట్టిపేట, మద్రాసు.

ఇండియా గెజటు

సిమ్లా, జూన్ 12:— ఇండియా గెజర్న మెంటు గజటునం డిల్లు ప్రకటింపబడెను.

లెజ్లెటివు కాభ:— భారత శాసనసభ్యత్వమునకు సో కాంటెలు రోడ్డుగారింగిని రాజీనామా అంగీకరింపబడెను.

రిటర్నింగు అఫీసరులు నియోజకవర్గ జాబితాలయందు తిప్పలొనర్చిన సవరించుట కధికార మొసంగుచు, ఎన్నిక నిబంధనలు మార్చబడెను. ప్లేటుకాన్సిలునకు బొంబాయి మహమ్మదీయతర నియోజకవర్గమునందు మార్పులు చేయవలసినదని ఇండియా దొరతనమువారు శాసించిరి.

హోముడిపార్లమెంటు:— కాలము పూర్తిగాకముందే ఉద్యోగమునుండి విరమించు నిబంధనలందు ప్లేటు సెక్రటరీగారు జేసిన సవరణలు మార్చబడినవి. ఉన్నత సివిల్ సర్వీసు ఉద్యోగములందు తీతము పంచవలగూర్చి గల 1924 నిబంధనల మార్పు ప్లేటు సెక్రటరీగారు గావించిన సవరణలగుడ ప్రకటింపబడెను.

10 వ సెక్షన్ క్రింద కలకత్తా హోమ్లూరు గావించిన నిబంధనలగుడ ప్రకటింపబడెను. ఇవి అడ్మినిస్ట్రేషన్ డిప్యూటీ సర్జింట్, సర్కిల్ అటార్నీలు అడ్మినిస్ట్రేషన్ లకు వరతులను డెలువుచున్నవి.

చాణ్సెలార్:—మర్చెంటు షిప్పింగు చట్టముక్రింద(1923) ట్రిబియ్యుఇండియాలో నావికులఇబ్బందులతోలగించుటకు కొన్ని నిబంధనలు ప్రకటింపబడెను. అనగా నాకా ప్రయాణికులకు దొడ్డుకుతుదువారు మున్నగు సౌకర్యము లొనగూర్చబడినవి. ఈ నిబంధనలపై నవంబరు మాసములోపున విమర్శలు రావచ్చును. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబులో కలరా

లాహోరు, జూన్ 12:—కలరా వ్యాధ్యము ఆఠి దారుణముగ ప్రబలియుండుటచే గోర్ఖియాను జిల్లాలో పల్నాలయందు కోర్టులు ఒక వారమువరకు మూసియుండవలెనని పంజాబు ప్రభుత్వమునా రాజ్ఞాపించిరి.

గురుద్వారా చట్టము

అమృతసర్, జూన్ 12:—బార్లజాతము మజకాల్నాది వాగుము ప్రతికూల ప్రచారము జరుపుచుండినను గురుద్వారా చట్టమునకు అనుకూలప్రచారము వాగుగనే జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

గుత్తి అదనపు పోలీసుదళము

ప్రభుత్వోద్యోగి విచారణ జూన్ 19 వ తేదీ ప్రారంభమగును ప్రభుత్వపు టు తరుపు.

గుత్తితాలూకాలో అననపోలీసుదళము నుంచవలసిన అనసరము విషయమై విచారణ సభాపుటకు ఒక ప్రత్యేకోద్యోగిని నియమింప వలయునని డి॥ బి॥ పి. శేఖర్పెట్టిగారు, నాగిగందరు ప్రభుత్వమువారిని కోరియున్నారు. ఈ విషయమై ప్రభుత్వమువారు దాచుకొనిన విషయము తెలియులేదు. ఒక ప్రత్యేకోద్యోగిని నియమించి మిలికి అన్ని విషయములను నిశేధించుటకు ప్రభుత్వముగారి కెట్టి ఆక్షేపణలేదు. ఈ విషయమై వివరములను ప్రత్యేకోద్యోగికి తెలుపుటకు ఇతరులకును అవకాశము నివ్వబడును. నేలంజిల్లా సెషన్సు జడ్జి యగు ఆర్. హెచ్. కోర్ప్టి గారిని ప్రభుత్వమువారు ప్ర్యతేకోద్యోగిగ నియమించుచున్నారు. వీరు గుత్తిలో జూన్ 19 వ తేదీన విచారణ ప్రారంభించెదరు. ఆగష్టు నెల 1 వ తేదీలోపుగ నివేదికమును తయారుచేసెదరు. ఈ అదనపు పోలీసుదళము నుండు అనసరమా కాదా అను విషయమై వీరు పంజాబును విచారణ సలిపెదరు. సాక్ష్యము పుచ్చుకొను విషయమై అనుకూలమున ఏంపుటలను గావించుకొనుటకు ఈ ప్రత్యేకోద్యోగికి అధికార మివ్వబడినది. అనంతపురము జిల్లా మాజిప్రీటుగారు పోలీసు కాఫోద్యోగులు: తమకు తెలిసిన విషయముల సన్నిటిని ప్రత్యేకోద్యోగికి తెలిపి విచారణ సలుపు విషయమున తోడ్పడెదరు.

ఎ. వై. జి. కాంటెలు, ప్రధాన కార్యదర్శి.

ఉత్తర సర్కారులలో తుపాను

టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారి విజ్ఞాపన

[మద్రాసు వరదల సహాయపు కేంద్రనిధికి అభ్యర్థనలగు టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరుగారు ఈ క్రొది విజ్ఞాపనను ప్రకటింపుచున్నారు.]

వరదల సహాయనిధి కేంద్రసంఘమువారు తమపనిని ముగించి కడపటి నివేదికమును ప్రకటింపవలయునని ఉద్దేశించుచుండిరి. కాని 1924 సంవత్సరమునుండి రాష్ట్రమును బాధించుచున్న వరదలు, తుపానులు మున్నగు ప్రకృతివైపరీత్యము లింకను అంతమొందకుండుటచే అట్లు చేయ వీలులేకపోయెను. ఈ పర్యాయము ఉత్తర సర్కారులు నష్టముచెందినవి. కావున ఇంకను ఈ సంఘమువారు కొంతకాలము పనిచేయుట ధర్మమని తలచుచున్నారు. కాని మావద్దనున్న మొత్తము మిగుల స్వల్పముగనున్నది. దక్షిణదేశమున వరదలవల్ల బాధపడినవారికి తగు సహాయమిచ్చుటకే చాలకున్నది. ప్రజలు మాకు తోడ్పడిన, ఉత్తర సర్కారులయందు వరదలచే నష్టపడినవారికగుడ తగు విధమున సహాయముచేయుగలము. కావున మద్రాసు వరదల సహాయనిధి కేంద్రసంఘమువారి పక్షమున విరాళములను పంపవలయునని భారతదేశమునందున్నవారి నందరిని కోరుచున్నాను.

కెండు మూడు తరగతులకు చేరిన వారింతవరకు ఈ నిధి నితగు విధమున ఆదరించలేదు. వారిని మరియొక పర్యాయము ప్రార్థించుచున్నాను. ఆంధ్రదేశమునందలి జమీందారులు వర్తకశిఖాముణులు ధనికులు ఈనిధికి ఇంతవరకు గొప్ప విరాళములను పంపియుండలేదు. ఇప్పుడు ఆంధ్రదేశమునకే నష్టము కలిగినది. ఈ సందర్భమున వీరందరు ముందుకువచ్చి తగువిధమున సహాయ మొనర్చెదరని నమ్ముచున్నాను.

రాష్ట్రమునందలి ప్రభుత్వోద్యోగులగుకూడ తగు ఆదరణను చూపుటలేదు. ప్రజలు చెల్లించు మొత్తములనుండి శీతములను పుచ్చుకొని జీవింపవారు ప్రజలకష్టములపట్ల సానుభూతి చూపకుండుట మిగుల విపరీతముగ నున్నది. ప్రజల కెంత నష్టముకలిగినది, ఎంతకష్టము ననుభవించుచున్నది వీరు సమముగ గుర్తెగలేదు కాబోలు. ఈ సందర్భముననైనను వీరు తగు విధమున సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

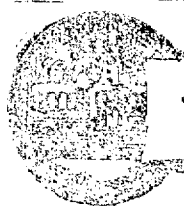
నాటుకోటికెట్లు దానధర్మములకు ప్రభ్యాతిగాంచినవారు. ఈ సంఘమువారు ఇంతవరకు తమ ఉదారగుణమునకు అనుగుణ్యముగ విధమున తోడ్పడియుండలేదు. పాత్రతను గుర్తెగి దానముచేయుటయందు వీరు అగ్రగణ్యులు. కావున వీరు కూడ జనులకష్టములను గమనించి తగువిధమున విరాళములను పంపవలయునని కోరుచున్నాను.

ఇంతవరకు ఉత్సాహముతో మాకు విరాళముల పంపినవారికి కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనములు. మరల విరాళములను పంపవలసిన సమయము వచ్చినదని వారిని హెచ్చరించుచున్నాను. ఇంతవరకు విరాళము లివ్వనివారు ఇప్పుడు తప్పక ఈమంచి కార్యమునకు తోడ్పడవలయునని కోరుచున్నాను. వీరల కష్టముల నివారించి భగవంతుని ఆశీర్వాదమునకు పాత్రులగుదురు. విరాళములను ఇంపీరియల్ బాంకివారికి పంపవచ్చును.

కలకత్తా ఐరోపియనుల సంఘము

సంస్కరణల విచారణ సంఘమును 1929 వరకు నియమింపరాదు

కలకత్తా, జూన్ 12:—ఐరోపియనుల సంఘ సభ్యులందు నిన్న రాత్రి దీర్ఘముగ చర్చజరిగిన పిదప నూతన సంస్కరణము లొసంగుటనుకూర్చి స్టాట్యుట్లో సంఘమును 1929 లోపున నియమింపరాదని తీర్మానించబడెను. తీర్మానము వేళ అభిప్రాయము గల్గియుండిరి. రాజకీయాభివృద్ధి, యొండ్లనుబట్టి గమనింపరాదనియ, జరుగుచుండు చర్యలనుబట్టి గుర్తింపవలసినయియు జెప్పిరి. సంస్కరణల నుపసంహరించుట సవ్యమగు రాజకీయ విధానము కాదని పగుగారనిరి. పదేండ్ల వరకు ఒక విధాన మనుసరింప దలంచినపుడు యీలోపుగ మార్పుకొనుట భావ్యము గాదనిరి. సంస్కరణములు భారతీయులకున, ఐరోపియనులకుగూడ ఆయుష్షముగ నుండుటచే నెంటునే తొలగించి క్రొత్త పద్ధతి ననుసరించుట మంచిదని రేనెలుగారనిరి. (ఆ. ప్రె.)

మహాకావ్యము

ప్రపంచ ప్రసిద్ధి:— నూరివేల మంది పరిశోధకులు జూన్ 1వ తేదీ సాయంత్రం 6.25 గంటలలోపు జేసిన పర్యవేక్షణలోను పాక్షికతయలయినవి ప్రత్యేక పర్యవేక్షణలోను ప్రవేశించుచున్నారు.

శ్రీకృష్ణశాస్త్రి భాగ్యేంద్రగారి సూత్రసామ్యము—
 ప్రభుత్వపు సరిహద్దు కనిపించునట్లు సహాయకార్యదర్శిగనున్న
 రావునామోయి శ్రీకృష్ణశాస్త్రి భాగ్యేంద్రగారు కార్యదర్శిగ నియమిం
 పడవరి. ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగనున్న జి. ఎ. హన్ డెగారు
 ఉద్యోగము విరమింపినది.

అక్షరప్రకరణ:—ఎ. రంగనాథం మద్యాలయగారు
 ఎం. ఎల్. సి. శేషరాయలకు విచ్చేసిరి. గౌ|| వ్యా|| సర్|| సి. వి.
 కమలాకర్మణి రాష్ట్రపతిగారు మంగళవారమునాడు తెలంగాణ
 బోధాన్ని బాబ్జీ పన్ను కమిషనరు డి. ఎల్. స్ట్రాటిగారు
 సినీగారు ఆహ్వానించుచున్నారు బోయిరి.

అనువద్యారత అర్చ్యవైశ్య మహాసభ:—
అనువద్యారత అర్చ్యవైశ్య మహాసభ నాల్గవ సమావేశము ఈ
నెల 24, 25, 26 వ తేదీలులో నుత్పల్లె నగరమున సమావేశ
మగును. శ్రీ గురుమార్త్యంతమాజీశ్య శ్రధు మహారాజగారు
అధ్యక్షుని పదవిని వహించు. శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులు ఇతర
వంటివారు సభితులన్ని పొంపూపటి వయసులును గురించి మా
టాడెను.

ప్రేక్షకుల మోసము;—అక్కనియనవిధిలో నొక
ఎలక్ట్రిక్ ఫస్ట్ కారును ప్లాంట్ కరు గానున్న నుబ్రహ్మగ్యమొదలి
అను 60 ఏండ్ల వయస్కులనాని పోలీసువారు అరెస్టు చేసిరి.
గత నెలకాలముగాడు మద్రాసు ఫస్ట్ లోని ఇనుపతీగ చాప
నొకటి పోలికాని కిచ్చి అరబ్ బుడెట్ల విధిలో నొక యింటికి బం
పగా ఫస్ట్ లో పోక గుమాస్తా చూచి మేనేజరునకు రిపోర్టు
జేసెను. మేనేజరు లెక్కలుజూచి అది విక్రయముకాని వస్తు
వుగా తెలిసికొని పోలీసుకు ఫిర్యాదు జేసెను. నిన్న 2 వ
తేదినెట్టి మేనేజీటు కోరుకను విచారింపిరి.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాం. గెను. పచారము

నీకు బావుల డివిజను

ఈశ్వరి 14 వ లేదీ ఉదయం 6 గంటలకు ఏడుబావుల
డివిజనులో శ్రీ ఆంజనేయులస్వామివారి దేవాలయమునుండి
జాతీయచరిత్రాత్మకమును ప్రారంభమై డివిజను యందంతయు
తెల్లని తుంగభద్రానది డివిజనుయందు జరుగు పతాకోత్సవము
తో, ముగియకలియును.

పుదుపేట

మద్రాసు జిల్లా కార్పొరేషనులములు, ఖిలాఫతు సంఘములు, ఆరవ ఆంధ్ర స్వరాజ్యపక్షములు, మహాజనసభివారి యుబయత్తమున ఈనెల 14 న తేది అడిచారం రాత్రి 8.30 గంటలకు బారాయణనాయకునికిలో జ్ఞానీడు ఎదుట రాజోవు మునిసిపలు ఎన్నికలయందు కాంగ్రెసు పక్షపు అభ్యర్థిగా వచ్చి ఎన్నికైతిగాని అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకై ఒక బోర్డు ఏర్పడ బహగను. జనాలు నావుకారు సి. ఉబ్బూర్ మాక్లింగుని బద్ధశ్రమిలుగ నుండెదరు. జనాలు మవులార యా కూడా భూమిని చూచుచున్నందు మానా సేటు, యన్.ఎ. మఫీ మహమ్మదు, పి. పర్వెజ్ శెట్టి, హాగ, యస్. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, సి. హం. ఆచారీశ్రవులు నాయకరు, టి. పి మీనాక్షి సుందరంస్రై, ఇ. యచ్. అయ్యరు, యం. శింగారవేలుశెట్టి గారు, వి. యచ్. శేఖరులు ప్రస్తుతము కార్పొరేషను నందున్న స్వరాజ్యపక్షపు కానిస్టెబుల ఆవస్థనించెదరు.

వివాహము:—ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మాంట్రో
దు కాపీయర్ సి. వి. కృష్ణకాస్త్రిగారి కుమార్తెయు, గా.
న్యాంబూర్రులు సర్ సి. వి. కుమారస్వామికాస్త్రి, దివాన్
జహూదూరు సి. వి. విశ్వనాథకాస్త్రిను ద్రాను హాయి కోర్టు
జడ్జి గార్లు మేనకోరులను అను త్రిపుర నుం ద రీ ఆమ్మ
భువనకు నైస్టాబుల్ అసిస్టెంటు ఫస్టికు ప్రాసిక్యూటరు సి.నర
సయ్యురగారి కుమారుడు సి. రాధాకృష్ణమకును తండ్యియై
“కాలామూరు హాను” లో నిన్నటి దినమున వివాహము జరి
గెను. సి. ఓ. రామస్వామి అయ్యరు గా|| న. ఏ. నళేశ్వర
మొదలగు పెద్దలు వచ్చిరి. విధావరులకు చాలమంది కట్నములు
చదివించిరి. (అ. ప్రె

బందిపోటు చేయుటకై కుట్రబన్నుట, తయారగుట
 కలకత్తా, జూన్ 12:—తాళకేశ్వరములో బందిపోటు
 చేయుటకై కుట్ర బన్నుచు వ్హారని రహమత్ ఖాన్, ముబారకు
 ఖాన్, హాజీఖాన్, ఖోమిఖాన్, గులామౌదర్ సిషావాలీల
 పై తేబదీన్ కేసు విచారణపూర్తియైనది. గులామ్ హైదరు
 స్టోషియని బారీ యేకగ్రీవముగా చెప్పిరి. తక్కిన నలుగురు
 ముద్దాయిలను అన్ని నేరములక్రింద దోషులని చెప్పిరి. చకా
 రానెవ్వని జడ్జి జూరీ తీర్పుతో యేకగ్రీవించి గులామ్ను విడు
 దుచేసి తక్కిన నలుగురు ముద్దాయిలను ఒక్కొక్క నేరము
 క్రింద నాలుగేసి యేండ్లచొప్పున శిక్షలు ఒకేసారి నడుచు
 నను కఠినశిక్షలు విధించెను. (అ. ప్రె.)

కలకత్తాలో బ్రాహ్మ వర్సాంగము
 కలకత్తా, జూన్ 18:— క్రిందటి సంవత్సరము నియ
 మింపబడిన కలకత్తా బ్రాంఛే కంపెనీ వారు నివేదికమును ప్ర
 చురించిరి. నగరము యొక్క వైశాల్యము నెక్కువ జేయుటకు
 ప్రస్తుతము వీలులేదని చెప్పి వీరు కార్పొరేషనువారును తక్కి
 న ప్రజాహిత్యసంఘములను అనుకూలమైన రోడ్లను వేసిపట్టయిన
 పట్నాలనేని బ్రాహ్మలను ప్రవేశపెట్టవచ్చునని శిఫారసుచేయు
 చున్నారు. (అ. ప్రె.)

సిరింద్రబాదులో శకుంతలనాటక
ప్రదర్శనము

ఎంతో కాలమునుండి వీరి మధ్యంతరజేమమును జూడ నువ్వింపు లూరుచున్న యీ పురనానుల భాగ్యము పండెనో యనునది నీన్న సమకూడెను. నిర్వీలకాలమునకు ముందుగ నేటి రామగోపాలోహళు క్రిక్కిరిసియుండెను. ఇచటి ప్రజలు పాస్చీ నాటకములనే జూడ నలచుటచేసినవారగుటసంగీతముఖ్యా నెరువముగ బరిగణించుట. సంగీతము ప్రభావముకాదను భావము విడికించు అబ్బలేదు. శ్రీ సూర్యనారాయణగారు సత్యవంతుని పాత్ర ధరించినపుడు సంగీతమునకు యొక్క ప్రాముఖ్యత నీయనందున కొందరికి రుచింపలేదు. అయినను వీరి దుష్ట్యం త జేమము జగద్విఖ్యాతమును, వారికిది మిక్కిలి యభిమానమున పాత్రయైన నటుల జేసోళ్ల బ్రకటితముగాన, వరంగల్, ఆలేరు, భోన్సరి మొదలగు దూర గ్రామములనుండికూడ ప్రేక్షకులంతో కుతూహలమున నేరుచించిరిసభ్యుల వ్యాసదూరవేగమాగుటలేదు. ఎప్పుడుసూర్యనారాయణగారుచచ్చునా, యని తత్తరపడుమండెను. ఇంతలో నోహా! ఏమి యా గాంధీర్య విలసితాకారము! ఏమి ఆనందైన విగ్రహము! నిజమూపరు లచ్చెరువొంద, రాజశీవితో బ్రకేశించిరి. ఈనాడు గానమునుగూడ బ్రధానాంగముగ గై కొని అమితోపమానమైన మాధుర్యముచే దప్ప నుమెండజేసిరి.

అన్ని నాలుక ములలో శబంతల కష్టమైనది, అందు దు
వ్యంతుడు రాని దృశ్యమే లేదు బహుప్రయాసమీద కాని దు
వ్యంత పాత్రధారి రక్షి గట్టింప లేడు. అతనికి విరామమేయం
జుదు. అట్టితరి, సూర్యనారాయణ రావుగారు మొదటి పదు
రైదునిముసములకే రక్షి గట్టునట్లు చేసిరి. ప్రథమ ప్రవేశము మొదలు
మంగళమువరకు నేకరీతిగ నాయాసములేక, గాత్రము లేలేపో
తుండ, మాధుర్యమును గురుశ్ర్యమును జేసినక, అత్యసముదయ
గలక, మొగచుదు వాడినముదనక సర్వహాలకమ నానంద్య
మున వ్యవహరించిరి. సభ్యులు నోరు తెలుచుకొని, తలలాపిం
చును కీలుబొమ్మలైపోయిరి. మొదటినుండి చివరవరకు నతిశ్ర
శాంతముగ ని శ్చ బ్దము గ భలే! షేహాస్ ఓహో! ఔరా
య నుట దక్క, గల్లంతు లేక యుండెను.
ఎలర తనవశము జేసికొని దువ్యంతుడు యెదుటనే పరిపాలింపు

మీండు సమ్యక్ సోచితులగుగాని, కదలిక గలుగజేయుటకు గా
ని యవకాశమెక్కడఁబడి అప్పుడే నాటకము ముగిసెనా? అరే!
యనుకొంటిమి. బయటకు రాలేక రాలేక వచ్చితిమి, కా
ని హృదయము లన్నియు రూఙుగారి యందే యుండెను. ఒక
శ్రేణులు, అత్యర్హులము. ఆపూర్వము అసన్మతామాన్యము.

అస్పృశ్యునిహము, అహంకారము, ఆరాజకీయ, ఆభిమాన
గాంధీర్థ భావ ప్రకటనాతిత్యము, ఆభ్యంతర కార్యనిర్వ
హణకు, అగ్రహమార్గము-ఇన్నిటి సంఘటి కరణము ఆంగ్ల
దేశమునందు పెరవాలి యందు అరుదు మామనోవీధుల నాయాప
విశేషము అచ్యుత్తుని నలుయుగది.

ఇతర పాత్రధారులును, అందు రంగరత్న ఉప్పలూరి సంజీవరావు గారును, పట్టుపాపారావు గారు, వైతా గోపాలం గారు, కేసంతల, కల్యాణుడు, శార్దూలపునుపాత్రల ధరించి క్లాస్సు ముగ నిర్వహించిరి. ఈ నాటకమును బ్రచరించి మాట్టి అప్పయ్యమను గలుగజేసిన శ్రీమైలవరం బాలభారతి నాటక సమాజమును సర్వేశ్వరుడు చిరాయువుగా నొనర్చుగాక.

అబ్బూరి భాస్కరరావు,

నా తా వ ర జ స్థి తి

1925 సం॥ జూన్ నెల 13-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లా	గత 24 గంటలలో అత్యధికోష్ణమా	గత 24 గంటలలో అత్యల్పోష్ణమా	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు పడియు
గోపాలపురం	92.1	76.0	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	94.0	82.6	...	0.29	87.09
కాకినాడ	103.2	81.9	...	2.35	89.09
మచిలీపట్టణము	103.8	82.9	...	0.59	41.59
కర్నూలు	100.6	78.4	...	0	26.01
బళ్లారి	99.7	74.1	...	0	20.51
కడప	103.4	83.2	...	0.30	81.28
నెల్లూరు	105.5	83.4	...	0	37.98
మద్రాసు	99.8	82.1	...	0.09	50.74
కడలూరు	93.1	79.8	...	0.58	52.94
నేలము	98.9	77.1	...	0.66	89.80
కోయంబుత్తూరు	91.0	71.7	...	0.41	22.29
తిరుచనాపల్లి	95.9	77.3	...	1.04	83.18
నాగపట్టణము	96.1	81.4	...	0.22	54.98
మధుర	94.4	78.0	...	1.72	83.58
పాంబన్	92.6	81.2	...	0	37.00
తిరునల్వేలి	1.87	28.84
తిరువేంగడము	85.6	78.5	0.03	1.24	64.51
కొచ్చిన్	85.6	77.3	...	5.45	114.51
కాలికట్టు	91.4	76.7	0.06	4.59	117.16
మంగళూరు	92.0	76.6	...	10.45	125.68
బెంగళూరు	90.5	67.4	...	0.25	35.87
మెర్కాట	78.0	62.0	...	3.14	125.46
కొడైకనూర్	63.4	52.5	0.68	2.87	62.18

సర్కారులు:—మేఘములు ఒకమాస్తరగ నున్నవి. ఆర్ద్రత చాలతక్కువ. కాకినాడలో రిక్త మచిలీపట్నములో రిక్త డిగ్రీలు, తక్కినచోట్ల 2½ డిగ్రీలు పగటివేడివి ఎక్కువ. గోపాలపురంలో రాత్రివేడివి 4½ డిగ్రీలు తక్కువ. తక్కిన చోట 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కణ్:— పేనుములు పలచగనున్నవి. ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటివేడిమి 8 నుండి 5 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడ పూర్వ రాత్రివేడిమి 2 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ

కర్నాటకము;—పేనుమూలం పలచగ నున్నవి. నెల్లూరులో అద్భుతమగు. కడలూరులో ఎక్కువ. మొదటి ప్రదేశములో పగటివేడిమి $4\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు ఎక్కువ. రెండవ ప్రదేశమున $5\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణ పడమటి భాగములందు స్థానిక
చినుకులు బడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సావూరు,

నా తావరణకాస్రజ్ఞాను.

రాజకీయపక్ష సంయోగము

వేమనరపు రామదాసుపంతులుగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

బెజవాడ, జూన్ 11:—రాజకీయపక్ష సంయోగమును గురించి మీరు 10 వ తేది పత్రికలో వ్రాసిన సంపాదకీయ వ్యాసము మిక్కిలి సమంజసముగ నున్నది. ఏ సంయోగమయినను స్వతంత్రతల స్వరాజ్యమును సంపాదించు సూక్రియము అనుసరించినగాని, దేశమునకు అంగీకృతము కాకపోవుటయేగాక ప్రయోజనకారికాదు కాదేము. అందుచే వితవాదుల వ్యక్తుల మీద రాజీనామా కుదురుటకు అనకాళములేదని నా యభిప్రాయము. అన్ని పక్షముల రాజకీయ సమ్మేళనమునకు నా కొకమార్గము కనపడుచున్నది. అది ఎంతవరకు సాధ్యమో పోషాతుకమో మీరును చదువరులు నిర్ణయించ వలయును.

అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునందు చేరుటకు అంగీకరింపవలయును. నూలు చందాను అచటలోనుంచి చేరుట సర్వదా న్యాయముగను గాంధీజీహాత్మునికి ఆమోదకరము గను వుండును. అట్లుచేరుటకు వితవాదులు మొదలగు వారికి అంగీకారములేనిచో నూలుచందాను తీసివేయుటచే దానితోపాటు వెనుకటి పోలూ చందానుకూడా తిరిగి ప్రవేశ పెట్టి యెవరి యిష్టముననున్న చందాపన్నుని వారంగీకరించి అందును కాంగ్రెసులో చేరునట్లు చేయవలయును. అట్లు చేరునారు సహాయ నిరాకరణ సూత్రముగాని కాసనోల్లంఘన ఆదర్శమును గాని తొలగించవలయుననిగాని ముందుగా ఎట్టిమరతులు కోరకూడదు. వానిని అచటలో వుంచుటగాని తొలగించుటగాని కాంగ్రెసు మొక్కపనిగాని, రాజీనామ ప్రయత్నించు వ్యక్తుల పనికాదు. వ్యక్తులెంతటి మేటినాయకులయినను దేశము పక్షమున ఎట్టి వాగ్దానములు చేయుటకు వారి కధికారములేదు. అన్ని

పక్షములవారును కాంగ్రెసులో చేరిన రేపటికి సంయుక్త కాంగ్రెసు మహాసభకు డిలీటరీలో కాన్ఫరెసులో జరుప వలయును. ఆసభలో దేశముమొక్క నానాభాగములనండి సమావేశమును ప్రతినిధులు దేనిధానమును నిర్ధారణ చేయుదురే ఆ విధానమును కాంగ్రెసు విధానముగా అందరూ అంగీకరింపవలయును. అంతటితో రాజకీయపక్షాలు, కాంగ్రెసు పార్టీలో నడువను సమసి పోవలయును. కాంగ్రెసులో చేరనివారి పార్టీలతో మనకనవరములేదు కాంగ్రెసులో చేరినవారు అందరూ కలసి కొంత కాలము కాంగ్రెసుచే ఆమోదింపబడి విధానమును అమలు జరిపి దాని పర్యవసాదము చూపవలయును. కాంగ్రెసులో లెన్నుటికిని పోషిన గూఢచారులు, దుర్బల, విదేశీయ అధికార వర్గముతో సహకారమును, అంగీకరింపదని శతవిధముల నమృతమున్ను. ఇందుకు మితవాద పోషకులు పిన్ పడియుండవలెను.

మరియును అట్టి రాజీనామా కుదురువరకును స్వరాజ్యపార్టీ వారు వారి విధానమును, దేశమునకు వారుచేసిన వాగ్దానమును నిలుపుకొనవలయును. వారు కాన్ఫరెసులోకి అధికారవర్గము వారితో ప్రతిఘటించుటకు పోయియుండుటచే, మంత్రిపదవుల నాక్రమించుటగాని, సహకారమార్గములకు దిగుటగాని మిక్కిలి అనుచితము. తిరిగి దేశముమొక్కయు కాంగ్రెసుమొక్కయు అనుభవించి పొందిగాని వారి కార్యక్రమమును మాన్పుకొనకూడదు. మధ్యమగాణములవారు ఉద్యోగముల నేకరింతురు, అను అవకాశమునకు ఎదురులేకుండ చేయుటకు స్వరాజ్యపార్టీ సభ్యులు ఆపార్టీ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికి తమ సిద్ధిరాశిప్రాయము తెలుపుట న్యాయము.

ఆ సెంటిలో స్వరాజ్యపార్టీలు చేసిన దిమాండుకు జవాబుగా, బెంగాలు కమిషను లా ఆర్డెన్సు మద్దతుకుమిట్టి, టాక్సేషన్ ఇంక్వయరీకమిట్టి, ట్రాన్సుఫర్ల డిపార్టుమెంటును అధికారవర్గమువారి యిష్టప్రకారం గవర్నరుగారి అధీనముచేయు

టకు వీలుగా డివల్యూకేషన్లును మార్పులు, వైస్రొముండీ కారతీయులగు స్థాన మనేక సంవత్సరములవరకు వుండవని కీర్తి చేయించిన రాలస్సును పభువు గారు బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమువారి నిశ్చితమును తెలుపుట, సివిల్ సర్వీసులో ఉన్నవారు కలెక్షను ఎక్కువచేయుటకు గవర్న మెంటువారు నిరంతరము కృషి చేయుచుండుట, స్వయంవిధానము ఎల్లయినను సరే కర్మమునాకొని చేరుమాత్రము మింగినట్లు 1929 సంవత్సరముకు భారతీయులు సాగించుచున్న యుద్ధమునా లేక పోయినచో నన్ని పాక్షాలు పోడిపోవునని ఒక్కొక్క పార్టీ ప్రభువు మనలను భయపెట్టుట మొదలు వర్గములో గవర్న మెంటువారు వారి నిరంతరత్వము చేలరేగ చేయుచుండగా, మన రాజకీయ వేర్వేరు ఆకర్షణియ్యసముగ, ఆత్మ గౌరవము, ప్రపంచ ప్రాయ పోయి అధికారులతో సహకారమునకు దిగి స్వయంవిధానమును నడవబూనుట మనదేశమునకు అనిష్టముగా పరిణేషక మైనను, అందుచే మరెముసారి మనమందరూ కాంగ్రెసువారు లేక ముయొక్క ఆదేశమును కనుగొనుటకు ప్రయత్నించు సరిపి అట్టి ఆదేశమును శిరసావహించి పనిచేయుటకు కృపనిశ్చయములూ కావలయునా.

చెన్నై, చెంగల్పట్టుజిల్లా ఆంధ్ర క్షత్రియ బంధు మహాజనసభ

చెన్నై, చెంగల్పట్టుజిల్లాలలో నివసించియుండు ఆంధ్ర క్షత్రియల మహాసభ, చెంగల్పట్టుజిల్లా, 120 నెంబరు, సిరుదా పూరు గ్రామాధికారి అయిన శ్రీమంత్ ఆలయం నారాయణ స్వామిరాజుగారి ఆధిపత్యమున 1925 సెల్లీ మే 20, 21 తేదీలందు, చెన్నైపట్టణము, వినియోగ మే 21, 22, 23 నెంబరు గృహమునందు, 150 క్షత్రియులతోటి మహాసభ కూడింది.

అందు 30 తేదీ శనివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు మొదలు వైభవోత్సవ, రాజభక్తి కీర్తనలు, మహాత్మాగాంధీకి జై అను జయస్థనములు సలిపిన తరువాత, సభ ప్రారంభము అయింది. మొదట మహాసభ కార్యదర్శి యగు ఆలయం నారాయణ రాజుగారు సభాకార్యదేశములను చదివిన తరువాత, ఆంధ్ర క్షత్రియులు నివసించు ఆయా గ్రామములను, చెన్నైపట్టణమునకున్న ప్రతినిధులను ఏర్పరచి అదినము నిలిపి, మరునాడు 31 తేదీ ఆదివారము వుదయము 8 గంటలకు మరల సభ ప్రారంభించి, ఆంధ్రక్షత్రియుల కలహార ధర్మ కట్టుబాటులను గురించి, ఆలయం-శ్రీ. కుప్పస్వామిరాజుగారున్ను, ముదిగళ్ల రామస్వామిరాజుగారున్ను, చాళ్ళ-కోదండరామ రాజుగారున్ను, ఆలయం శ్రీకోదండరాజుగారున్ను, సంచేము-గోవిందరాజుగారున్ను, వేప్రోలు-చెంగల్పట్టరాజుగారున్ను, ముదిగళ్ల-కోదండరామ రాజుగారున్ను, ఆలయం-కోదండరామ రాజుగారున్ను మరెందరు కలహివాసులు, నుపన్యసించిన తరువాత సభ మంగళగీతములతోను, మహాత్మాగాంధీకి జై అను జయస్థనముతోను ముగిసినది.

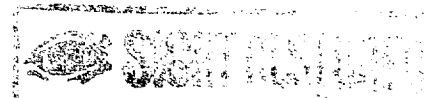
కులాభిమాని.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము

బంగారీ విద్యార్థి ఉత్కృష్టమనస్త గాంచుట బొంబాయి 12:— బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము నందు బి. ఎ. కరిక్షన్లో మహావచనంతోను అను విద్యార్థి అగ్రస్థానమునందు ఉత్త్యము, అనేక బహుమతులు, పతకము లగు పుచ్చుకొనెను. కోలాసు రాజారాము కాలేజీయందు చదివెను. (అ. ప్రె.)

రవీగారు యుద్ధనావ నంపులు

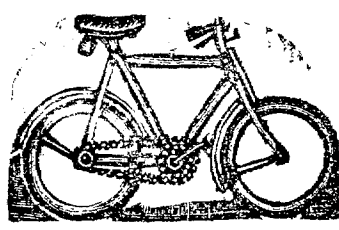
అన్నారాను, జూన్ 12:— రవీగారు పత్రికలను విచారించి తేలియతేలుటకు సార్వకామున ప్రభుత్వమువారికి యుద్ధనావ రవీగారు పంపుట కుర్తెన విషయ "కయినీ" పత్రిక చెప్పుచున్నది. (అ. ప్రె.)

A pure Santalin...
SANTALIN
Eucalyptus, Eucalyptus, Eucalyptus...
SANTALIN
Eucalyptus, Eucalyptus, Eucalyptus...
SANTALIN
Eucalyptus, Eucalyptus, Eucalyptus...

Rudge-Whitworth Britain's Best Bicycle

మిక్కిలి సుస్పష్టమైన బైసికిలును ఉపయోగించుటకు వీలున్నప్పుడు ఏల మీరు కష్టపడి నడచెదరు

- రడ్జివిట్వర్థుమాడల్ డి లక్సు నెం 8 రు 1 కి ధర రు 190/-
- రడ్జి విట్వర్థు వర్సునెం 1 రు ధర రు 160/-
- రడ్జి విట్వర్థు స్టాండర్డు నెం 25 రు ధర రు 139/-

ముఖ్యగమనింపు:— సరసమైన లాండర, గంటకూడ ఇనాముగా సరఫరా చేయబడును.

పోస్ట్ పంపు:— ఇంగ్లీషు సైకిల్ మోటారు & ఇంపార్టింగు కంపెనీ, బ్రాంచిఆఫీసు: నెం. 3 మాంటూరోడ్డు. 23, బ్రాడ్వే మదరాసు.

ఆంధ్రుల కే

Last Few Copies of "OTHELLO" Unveiled "HAMLET" Unveiled by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits. Victoria Depot, Mylapore, Madras.

ద్వితీయముద్రణము! త్వరపడు! త్వరపడు!! కొనివ్రేయు నూత్రమే!!
క్రీయుత శ్రీరాముల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారి విశిష్టముగ సావిత్రి నాటకము వెల రు 1-0-0
ఇదివరకు ఆర్థులకు సప్లయికానివారు తిరిగి ఆర్థులను సంపాదయను శ్రీమైలవరం బాలభారతీ సమాజమువారును, శ్రీసీతారామాంజనేయ నాటక సమాజమువారును ప్రదర్శించిన దీ నాటక రాజమే వలయవారు:— వైష్ణు అందుకో, బెజవాడకు వ్రాయవలయును.

వ్యత్యాసలేఖలు

బెజవాడ

(స్వీయవిలేఖరి)

నేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు

కాన్సిలు ఆఫ్ స్టేటు సభ్యులగు శ్రీ నేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు నిన్న సాయంత్రము గంధి మైదానమునందు మన ప్రస్తుతకర్తవ్యమునుగూర్చి యుపన్యసించిరి. ఆంధ్ర స్వరాజ్య పార్టీ ప్రెసిడెంటు ప్రయత్న అయ్యడేవర కాశేక్వరరావు పంతులుగారు తగ్గవత్ వహించిరి.

అమృతసరమున జరిగిన కాంగ్రెసు సభనుండి తెల్లమునందు జరిగిన కాంగ్రెసు సభవరకు దేశముయొక్క చరిత్రమును ప్రముఖ చెప్పిరి. 1921 సంవత్సరమునందు ప్రారంభింపబడిన ఆవసర యన్వయము చేసిన పనిని వివరించి నేడు దేశము మందగతిని నడుచుటకు గల కారణములను వివరించి మరల దేశమునందు త్యాహము పురిగొల్పుటకు స్వరాజ్యపార్టీ కార్యక్రమమే శరణ్యమనిరి. 1921 సంవత్సరములో కాననసభలను బహిష్కరించి నష్టము స్థానము లన్నింటిని ఇతరులకునిపి దేశాభివృద్ధికాటంకమును కలిగించిరనియు, వారి సహాయముతో అసహాయాద్యమును అంగద్రోహులు ప్రభుత్వము నిరంకుశ కాననములను చేసియుండెననియు, గనుక ఆ జహిష్కారమువలన మనకులాభము కలుగుటకు మారుగ చెడుగుచేసాడెననియు చెప్పిరి. కానన సభల బహిష్కరింపబడు యనగ కాంగ్రెసువారు వెళ్లకపోవుటయే జరుగుననియు, అందువలన కాననసభలోని స్థానములన్నింటిని స్వరాజ్యపార్టీవారు ఆక్రమించి ఇతరులకు చొట్టియివ్వదీన పక్షమున ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలతోద్బాటు ఉండనేరదనియు, నిరంకుశత్వమును స్వరాజ్యపార్టీవారు త్రొసివేసి బట్టెటను నిరాకరింపబడే ప్రభుత్వముయొక్క స్థితి కష్టముగ నుండెననియు, పెంగాలు మధ్య పరగజాలలో నివృత్తికష్టమై ప్రభుత్వము ఇబ్బందిపడుచున్నారనియు, అన్ని రాష్ట్రములలోను స్వరాజ్యపార్టీ బలము హెచ్చినతప్పక ప్రభుత్వము లొంగి ఎప్పుడనియు ప్రజలలో ఉత్సాహము హెచ్చుననియు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము నంత ను స్వరాజ్య పార్టీ ఆమోదించినందున ఎల్లరు స్వరాజ్యపార్టీతోద్భవమనదనియుకోరిరి. మహాత్ములవారు దాను నైహూగార్లకు సహాయ మొసంగెదనమందున ఆంధ్రదేశమున వెంటటప్పయ్య పంతులుగారు స్వరాజ్యపార్టీని నిరుత్సాహపరుచుట సరిగలేదనియు, స్వరాజ్యపార్టీ కాంగ్రెసుయొక్క కార్యక్రమము నతిక్రమింపకపోవుటయేగాక కాంగ్రెసుపనికి తోడ్పడి ఉత్సాహము పెంపొందించుటజేసి స్వరాజ్యపార్టీవారిని కాననసభలకు పంపుడని కోరుచు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి. అధ్యక్షులు యుపన్యసించుచు విశాఖ పట్నములో మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు బోర్డులలోను మ్యునిసిపాలిటీలలోను రాజకీయకక్షలను తీసుకరాగూడదని చెప్పిన వాక్యములను ఖండించిరి. కాననసభలలో పార్టీలు ఉండుట ప్రసరమైనచో బోర్డులలోను మ్యునిసిపాలిటీలలోను ఉండుట ప్రసరమని నొక్కిచెప్పిరి. మనదేశమున ప్రతిప్రతిస్థాపనకును రాజకీయవిషయములతో సంబంధముండియున్నది. కాంగ్రెసుయొక్క పలుకుబడి ఈ ప్రతిస్థాపన లన్నింటిలోను చెల్లుబడియేనే తప్ప జనసామాన్యముయొక్క దృష్టిని కాంగ్రెసుయొక్క ఆశ్చర్యములపై ప్రసక్తి మరల్చాలము. కనుక రామచంద్రరావుగారి వాదము సారరహితముగ నున్నదని చెప్పిరి.

స్వరాజ్యపార్టీవారిని కాననసభలకు పంపుట దేశములకర్తవ్యమనిరి. బహుశః కాన్పూరు కాంగ్రెసులో కాననసభలకు కాంగ్రెసువారు వెళ్ల జడ్జి ఇయ్యబడవచ్చుననిరి. త్వరలో రామన్న ప్రియకాన్సిలు ఎన్నికలలో మద్రాసు రాజధానిలో నలుగురు స్వరాజ్యపార్టీ సత్తుమన నిలిచెననియు, అందులగా నేమవరపు రామదాసుపంతులుగారు, డాక్టరు రామచంద్రరావుగారు ఆంధ్రులు గలరనియు, తిరువురశేఖర్ తెలియని ఆంధ్రులు లేరనియు, ఈనలుగురికి వోట్ల నియ్యవలయుననియు చెప్పిరి.

సభముగింపుకు పూర్వము గద్వాల సంస్థానము వైశాం గాటి ఆక్రమించుట ఆక్రమము అన్యాయమునై యున్నది గనుక తిరిగి ఈసంస్థానమును రాజిగారి పరము చేయవలయునని ఈ సభవారు కోరుచున్నారు అను తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నంగీకరింపబడినది.

ఏలూరు వార్తలు

(ఒకవిలేఖరి)

గాలివానల తరువాత

జూన్ 11-మామిడితోటలు ధ్వంస మయినవి. నెల దినములనుండి మామిడిపండ్లు బజారులోను, సంకులగొందులలోను వాల్చాపొవుచున్నవి. వందల 12 లు అమ్మవలసిన బంగ నవల్లి, చినరసము, చెదరసము, చిల్లపండు, మల్గోసా, పండ్లు ఆర్థరూపాయ, తుదకు పావులూకుగూడ విక్రయించిరి. వీరులకు తనివిదీర దొరకినవి. మా పౌరవాగ్ధ్యక్షులు శు|| ర|| రావుసాహేబు యజ్ఞేరి వెంకట్రామయ్యనాయకుగారు ఆధిక ప్రయాసపడి నష్టపడిన వీరసానులకు ఆపారమయిన నేప కేసరి. ఈకుహరీయుడు రాత్రియొక్క తీవ్రమయిన ఎండలో ప్రతి గూడెము తిరిగి నష్టపడిన వీరప్రజల కష్టములను స్వయముగా విచారించెను. వీరులకు సహాయముజేయుటకు 3500-0-0 విరాళములను వసూలుపరచెను. సర్వజనులను వీరప్రయత్నములకు తోడ్పడిరి.

కాలమానము

ఈ సంవత్సరము ఎండలు, గాడ్డులు ఎంతమాత్రమును లేవు. అష్టదశమ కొద్దిగా ఎండలు జేసినవి. కాల్వలు ఈనెల 20 తేదీ కయినను సాగునను సమృద్ధిము జేదు. నాలు పోయటకు రయితులు ఆరురూ పడుచున్నారు. పంటలు లేతలగునని రయితులు విచారించుచున్నారు.

పురపాలకసంఘము

ఈ సంవత్సరము ముఖ్యమయిన రోడ్లన్నియు బాగా మరమ్మతు జేసిారు. మురికినీరు పోవుటకు ఆచ్చలుచ్చట కాల్వలు రాతితోగట్టి బాధ తగ్గించుచున్నారు. దొరతనమువాడ ప్రతి సంవత్సరము డ్రైనేజీకి విరాళము లిచ్చుటకు సమ్మతించి రని తెలియుచున్నది. కేరొక పంపులచెరువునకు బొంతనమువారు 60 కేల రూపాయలు పౌరసంఘమువారి కిచ్చుటకు సమ్మతించిరని తెలియుచున్నది. మునిసిపలు క్రొత్తమార్కెట్టుపని ముడుకుగా జరుగుచున్నది.

వైద్యాలయములు

మానిసిపలు వైద్యాలయము దొరతనమువారు తీసికొనిరి. అందువలన సంవత్సరమునకు 25 వేల ఖర్చు పౌరసంఘము వారికి కలిసి వచ్చుచున్నది స్త్రీలకు వైద్యమునకు మంచి ఏర్పాటులేవు. చాలామంది సుఖముగా నున్నది. కొన్ని సంవత్సరముల నుంచి ఒక స్త్రీ వైద్యురాలను ఏర్పాటు జేసి పౌర సంఘము వారు ప్రత్యేక వైద్యసహాయము జేయించుచున్నను అంత తృప్తికరముగా లేదు. ఘోషా ఆస్పత్రికి మాచేరుమను గారు విశేష మయినకృషి చేసి దాదాపు పదివేలవరకును విరాళములు జేయించియు ప్రస్తుతము ఏలకోయ జేయించిరి. ఇది ప్రజలకు ఆసంశృప్తిగా నున్నది. రక్షణవైద్యమువారు ప్రత్యేకము ఒక ఘోషా ఆస్పత్రి నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. లక్షాధికారలను విశేషముగా గల ఏలూరుపట్టణము స్త్రీలకు వైద్య సంబంధమున తేమమును తామే విచారించుటగాక, ధర్మా సత్తులని ప్రోద్బుత్తైన మోతేతులంబమును, ఇటువంటి ఘన కార్యములను ఆమోఘముగా నెరవేర్చు సమర్థులను మా పౌర వాగ్ధ్యక్షులును ఏలూరు పట్టణములో ఒక ఘోషా వైద్యాలయమును నెలకొల్పుదురుగాక. ఇదివరకు శ్రీ మోతే గంగరాజు జమిందారుగారు ఎం. ఎల్. సి. ఘోషా వైద్యాలయమునకు తాము చేసిన ఇరువది వేలరూపయల వాగ్ధానమును సభలీకృతము జేసి మన హిందూసారీమణుల కృతజ్ఞతకు పాలగుదురుగా కని జేచుచున్నాము.

అంజామను.

మా ఏలూరు మహమ్మదీయులలో చలనము కలిగినది. మహమ్మదీయు లందరూ ఒకసభ చేసి ఒక అంజామను సంఘమును నెలకొల్పిరి. మిర్, మాల్వీ మహమ్మదు బజరెఅలీసాహెబు గారు గవర్నమెంటు ఖాజీ అధ్యక్షులు. హిందూ ముసల్మాను సభ్యులము, మహమ్మదీయులకు బాలుగ విద్యాభ్యాసాధికి పాఠశాల బదులయన, మహమ్మదీయుల హక్కులకోరకు కృషి జరుపుదున మొదలనవి. ఈ సంఘముగారి యజ్ఞేరములు.

బరంపూరం తాలూకాబోర్డు

ఉపాధ్యాయుల సభ

శ్రీ బరంపూరం తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యాయుల సంఘ సభ ఇచ్చాపురం తాలూకా జయంతిపురం బోర్డు పాఠశాల భవనముపై 28-6-25 దిని జగ్గపబడును.

భీమవరము వార్తలు

(ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు

జూన్, 11-ఈ రోజున రెండు సూర్యముల నుండియు జూరక నిలుపుచేసిన తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నికకు సభ నిన్న మధ్యాహ్నము 2 గం. లకు భీమవరము తా. బోర్డు భవనముందు జరిగినది. సభాసమావేశమునకు పూర్వము అధ్యక్షులు తెవరుండిక బాగుండునని తర్జునభర్తన జరిగినది. 9 వ తేదీ సాయంత్రము సభ్యులలో ఖాళిమంశ ఉండేగావు మలలో శ్రీ నడుపల్లి సుబ్బారాయుడుగారి గృహమును కలిసి వినిపించిరి. తాని నిశ్చితైకాభిప్రాయమునకు రాలేదు. అధ్యక్షులుగా నుండగోరువారు. 1. పెంపొంది అధ్యక్షులుగానున్న డం. నారాయణరాజుగారు 2. పెన్నెత్త బాపిరాజుగారు సభ ప్రారంభమునవరకును వీరిద్దరును పట్టుదలతో పనిచేసిరి. ఇద్దరును కాంగ్రెసు అభిమానులు దేశసేవకులే. మంగళము రాత్రియంతయు శ్రీ నడుపల్లి సుబ్బారాయుడుగారి యింటి వద్ద విమర్శ జరిగెను. బోర్డుచేతిలో 7 ఉద్యోగము లున్నవి. అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు, జిల్లాబోర్డు సభ్యులు 5 రు. సభ సమావేశముకాగానే శ్రీయంత దం. నారాయణరాజు గారు తమ సమాజాధార్యులతో శ్రీ బాపిరాజుగారిని అధ్యక్షులుగానుండుటకు ఉపపాదించిరి. ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడినది. శ్రీ చెంగలల్లల సత్యనారాయణగారిని ఉపాధ్యక్షులుగా నుండుటకును, నడుపల్లి సుబ్బారాయుడుగారు, గోకరాజు రామరాజుగారు, గిడమర్తి లక్ష్మీనారాయణగారు, పులవర్తి లక్ష్మణస్వామిగారు, మల్లారెడ్డి శేషయ్యగారు, జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగాను ఏకగ్రీవముగా అంగీకరింపబడిరి.

యూనియను

ఈ యూనియనునకు ఎన్నికలు ఈ నెల 25 తేదీని జరుగును. అన్ని వార్డులకును బ్రాహ్మణేతరులు గట్టిగా ప్రయత్నము చేయుచున్నారు.

కోనసీమపండితుల యెత్తు

పాలగుమ్మి అస్పృశ్యత విచారణ సభ

కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు రానున్న విషయ

(ఒకవిలేఖరి)

అంబాజీ శేట, జూన్ 12:-గోదావరి జిల్లా అమలాపురం కాల్యయొద్దనున్న పాలగుమ్మి అను గ్రామముందు అస్పృశ్యత ధర్మకాస్త్రముకృతమైనదియన కాదా యని కోన సీమపండితులచే నిర్ధారణ చేయబడును. సభ పాలగుమ్మియందు యీ నెల 10 వ తేదీన జరుగును. బ్రహ్మశ్రీ శేరి వెంకట రత్నం దీక్షతులుగారు ప్రధాన వయచేయుమనినవని పండితుల నాహ్వానించుచున్నారు. పాలగుమ్మియందలి కోనసీమ పండితులు కావించు తీర్మానము కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు ప్రతి హులుగనున్నచో యీ జిల్లాయందు కాంగ్రెసు ప్రచారమునకు మిక్కిలి ఆటంకమును గలుగజేయును. అస్పృశ్యతానివారణ కోరకు ప్రయత్నించువారు పాలగుమ్మిపండితుల సభకు వయ చేసి అస్పృశ్యతానివారణా వశ్యకతను గట్టిపట్టు నయ్యనట్లు గావించవలయును. గోదావరి జిల్లా పరివేల అస్పృశ్యతనివారణ సభలయలను నీ నిషయమై గావించుటదీని తీర్మానములకు ప్రతి హులగు తీర్మానములను గావించుటకు పాలగుమ్మి సమావేశ మేర్పరచువారి అభిప్రాయముని దెలిపవచ్చును. కాంగ్రెసు నాయకులు, సభకు రాకుండి పన్నుగడలు పన్నుబడుచున్న వి. సభను గురించి ముందుగా వార్తా ప్రకటనలు దెలుపవలెను. కాబట్టి సభయందు గావించబడు తీర్మానములు హాజరైన కాంగ్రెసు నాయకులకు బట్టించుటయే. (తంలి బాబారావు)

స్థూలమరణములు

దేశవారులందరి బంధువులతో కాంగ్రెసుగల సన్నిధిలో ఈసభ వ్యాపారము చేసికొనును జేయబడున్న సర్వతలుంబములలో చేసినవారు ఆరుగురు. తేదీన తమ ఇంటియందు అకస్మాత్తుగా కలిగిన అగ్నిప్రమాదముచే ఇంటికినెచ్చుటకు త్రోవ కావక ఘోరమరణముల నొందెరి. వీరి ఆత్మలకు భగవంతునికృప జల్ల కాంతిలుగూడ! అని శరణం సుబ్బారావుగారు వ్రాయుచున్నారు.

బొంబాయి అభివృద్ధిశాఖ

బహుచాగారి నవాలు

(ప్రీప్రెసు ఆఫ్ ఇండియా)

వి. ఎఫ్. బహుచాగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

అభివృద్ధి శాఖవారి అసమర్థతను, ధనవ్యయ విధానమును ఆదినుండియు యీ వ్యాస కర్త వివర్ణించుచునే యున్నాడు. రిక్లమేషను (బురద దీసిధూములు బాగుచేయు) విధానము ప్రారంభమునుండియు నష్టదాయకముగ నున్నది. ఫభలు జరిగి ప్రజల నిరసనభావ మెరుకవరచబడెను. ఆశాఖ యందలి లోపములు వెల్లడిజేయబడెను. విచారణసంఘమును నియమింప గోరిరి. కాని ప్రభుత్వమువారు నోరుచూసుక మెదలకుండిరి.

నారినే గారు కాననసభలో తీవ్రముగా నిష్కడు విమర్శించుటచే వారి గౌరవమును భంగము వచ్చినది. ఇప్పుడైనను విచారణసంఘమును నియమింప ధైర్యము చాలదు. తమ ఉద్యోగులను సమర్థించుకొనుటకై నారిమనుగారితో జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను ప్రకటించిరి. ప్రభుత్వము వారిదిగవ వివరములనుగూడ ప్రకటింప సాహసించెదరా?

1. అభివృద్ధి విధానముగూర్చి లండనులోని కోర్మిసు గారికిని సర్ జార్జి లాయడుగారికిని జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు.

2. సర్ జార్జి బచానను గారు, బ్రిటిషు మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ కంపెనీలకు గవర్నరుగారికి జరిగిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు. దీనినుండియే ఇంగ్లాండు నుండి వచ్చిన సామగ్రి అభివృద్ధిశాఖ పేరునగాక గవర్నరుగారి పేరనవచ్చి 12 నెలలు బొంబాయిచేవులో పడియుండెను.

3. సర్ చిమసులాలు సెతల్వేడిగారు రాజీనామా నిన్నుటకు కారణమైన గవర్నరుగారి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు.

4. బాకుచే రిక్లమేషను కొరకు అంగ్లేయులు చేశియులు వాడిన గుత్తల వ్యత్యాసము.

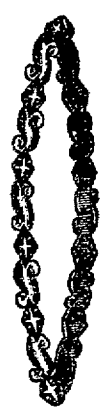
5. ఈరిక్లమేషను పని జరుపుటకు సర్ జార్జి బచానను గారి సమర్థత దెలిపు కాగితములు.

6. ఇతర కాంట్రాక్టులు, గుత్తల వివరములు, రిక్లమేషనునందు వచ్చినవస్తువు.

ప్రభుత్వమువారి వివరములను ప్రకటించినచో నారి మనువంటివారికి, స్వరాజ్యపక్ష నాయకులు వాదించుటకు కొంత సామగ్రి కుదురును.

అభివృద్ధిశాఖ నిలబెట్టి కాపాడినది సర్ జార్జి లాయడు గారు. అందునుండియే వైసదర్శిపిన కాగితములను, సమాచారము లను ప్రభుత్వమువారు కొరవచ్చును. సర్ వెస్లీ విల్సనుగారి ప్రభుత్వము, టాంకులు వట్టి పోవువరకు కన్నములు పూడ్చుకుందు రని భావింపవలయు గాక.

నమక మైన నగలుదొరకు స్థలము

మావద్ద వెండిగొలుసులు, గిన్నెలు, తట్టలు, కంఠములు, కూబాలు, బంగారెగాజులు, గొలుసులు, చెయ్యినుండిగోలు, నాగవల్లులు, వంకీలు, నాగరలు, కామంతిబిళ్లలు, కంపుజడబిళ్లలు, మొటిరకం పువ్వరాగము తోడులు, అంటుపోగులు, చేపరీలు, క్లావరులు మున్నగునవి దొరుకును బయటివారి ఆర్డరులు అతిజాగ్రత్తగా పంపబడును. ఒకదఫా మాకు అర్జిరిచ్చిన మానవ్యకము మీకు తెలియును.

సీమవెండికి, పవరంబంగారకు పూచీ నిచ్చెదము. కృష్టికరముగాలేనిచో పైకమువాపసిచ్చెదము.

బీచు వెంకటస్వామిశెట్టి

నగలవర్తకులు, కర్నూలు.

శ్రీ క్రోధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రోధన సంరములో గణితముతో నిమిత్తములేకుండా ప్రతిగంట, రోజు, మాసము, దశ, సంర ఫలితములు కాంటులు తెలిసికొనగలరు. తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,

భీమవంపాట్టు, భీమవరంతాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

చేతిమగ్గములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగ్గములకు కావలసిన వార్నిసువడి (Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె (Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండుగాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు (Bobbins) వడిలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు (Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకు గను. మిక్కిలి సరసమగుధరకు మావద్ద దొరకును. వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును,

The Indo-British

Trading Bureau,

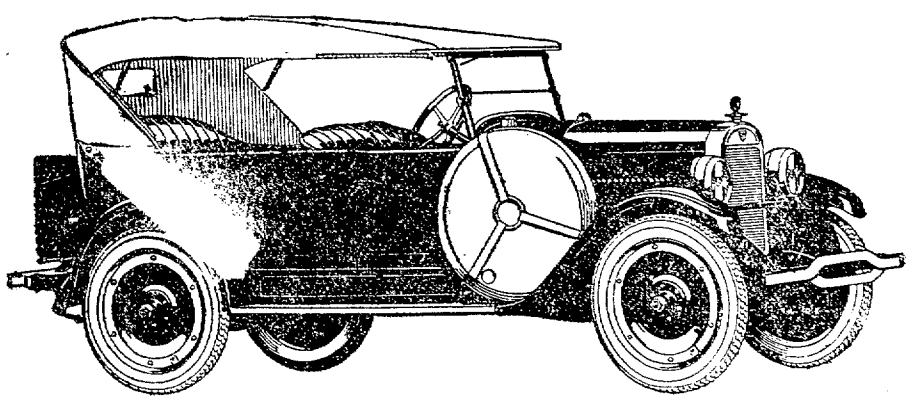
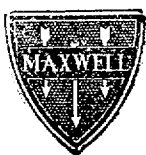
15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

చేంబర్లేన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి సెము, కుక్కిదగ్గును, అన్ని రకములగొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటాపంచలై పోవునును, అన్నిజాగాలో విక్రయించబడుచున్నది. (33-3) 134

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

Maxwell

మా క్సు వెల్

క్రొత్తవి నోదవైనబండి

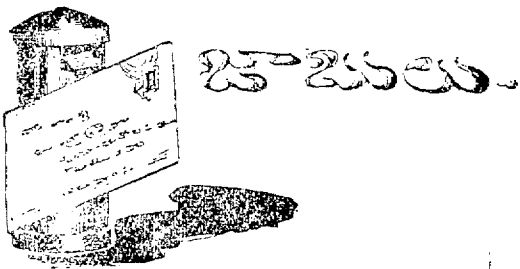
మంచి వేరుపొందిన బండి

విదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని ఫెండ్లు, గుండ్రని చక్రములు, బానోచి మాగ్నెటో, జెనితో, కార్బురెట్టర్, రెమి ఎలక్ట్రిక్ వద్దతి, ముందు వెనుక బండ్లు, వెనుక ట్రంకు—వెదలగునవి అన్నియు చేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co., LTD. MADRAS & BRANCHES

హిందీ ప్రచారము

మహాత్ముల యన్యత ప్రపంచ జరిగిన గతి తెలుగు దేశి యు మహాభక్త (కాంగ్రెసు) కు వెల్లిన ప్రతినిధులను (నేతరులను) హిందీభాషయొక్క చాత్యకత యెట్టిదయో తెలిపి యేర్పాటుచేయును. మహాత్ముడు త్వరలో మనదేశమునకు రానున్నాడు. ఆంగ్లదేశమున హిందీభాషలో చప్ప చురి యేభాష యందు నుపన్యసించుట కిచ్చగించు చుని వారి కంగరేళ పర్యటనను జరిగెడి యుపన్యాసములను మనకు విశదము కాగలదు. ఘనా రాధాపంతులములవలె మనదేశమునకు చాలసహాయముచేసి ప్రచారమున కన్నివిధముల చొప్పును చున్న మహాత్ముడు మనదేశమున ఆంగ్లములో నుపన్యసించుచు మనమెల్ల చూపించగలము? చారిత్రాత్మకము వినుటకై ఇదివరకు హిందీకేంద్రములకుఁ బ్రయత్నముచేయుచు ప్రతి చూపుచున్న లెక్క ప్రయత్నము చేయుగాక!

ఆంగ్లహిందీ ప్రచారకార్యాలయము తిరుపుత ప్రస్తుత ము పదున్నుడు ప్రచారము ప్రచారము చేయుచున్నాడు. ఇతర ప్రచారములు పలుచోట్లను ప్రచార మునొనర్చుచున్నాడు. మాకు నిచ్చు కార్యనిర్వహణ ప్రకారము విమర్శించుచుంటే అది సర్వసముచితము. ఈ కేంద్రములను పిమ్మట అధికంఖ్యాతులగు హిందీభాష సర్వసముచితరని విశ్వసించుచున్నాము.

ప్రచారకులు

ఉత్తర భారతీయప్రచారకులు దక్షిణ భారత ప్రచారకులు నివసించుచున్నారు. ప్రచారకులు కావలసినవారు మాతో యుత్తరప్రభుత్వముల జరుపుదురుగాక. మిక్కిలి యనుభవము గల ప్రచారకులు పంపించుదురు.

రాష్ట్రభాషాబోధిని

ఇది నూటపది పుటలు గల్గి తెలుగు లిపిలో బ్రాయబడి స్వయముగ హిందీ సర్వసముచిత ముపయోగమును పుస్తకము. పోస్టుఖర్చుకై ఒక అణాబిల్లీ పంపువారందరికి నీ పుస్తకము చిత్రముగ పంపించును. ఈ పుస్తకములను చక్కని హిందీభాష యొక్క సామాన్య జ్ఞానము హిందీ అక్షరముల నేర్చుకొనకయే యలవదులొనర్చునని మేము గట్టిగ చెప్పగలము. హిందీభాషాభ్యసనాభిలాషులు ఈ యవకాశమును పోగొట్టుకొనుచుండుదుగాక.

హిందీప్రచార } మోటూరి సత్యనారాయణ,
కార్యాలయము } వ్యవస్థాపకుడు.
చెజవాడ }

ఆంగ్లభిద్దుభ్యాంకు, గుంటూరు ౧౧-౬-౧౯౨౫
సర్కులరు నెం ౧౬ రు.

లోగడ యీనెల ౫ వ తేదీన ఉత్పత్తిసానములగాగు న్ను అమ్మకం దేహించువారున్న నెలనాటిగా పంపివలసిన ఆ య్పు సమాలిలు పంపియింపబడినది. వారి విషయములో అభిలభారత ఖాదీబోర్డువారు ఈక్రింది విషయములను ముఖ్యముగా గమనింపవలె నని వ్రాయుచున్నాను.

౧. ప్రతి ఖాదీబోర్డును యీసమాలిలు ప్రతి నెల పూర్తిచేసి పంపుచుండవలెను.

౨. ప్రతినెలయు సరకునిలువ లేల్చి సవరింపవలెనని సరకుపుస్తకమును బట్టి నిలువవున్న సరకుమొత్తమునే చెయ్యవచ్చును.

౩. అప్పులు పుచ్చుకొన్న వారందరను ప్రతినెలయు వారు తప్పిచేయునట్టియు అమ్మకట్టియు సరకు యొక్క లేఖలను తయారుచేసి పంపు పరమిదాననే అప్పతీసుకొన్నట్లు ఎంజబడుచున్నాడు. కావున కాంగ్రెసు సంస్థలనుండి అప్పు తీసికొని పనిచేయుచున్న ఖాదీబోర్డులను యితర సంస్థల న్ను అట్టి నెలసరికొక్కలను పంపకపోయినచో వారి కిచ్చిన ఋణములు తిరిగి తీసికొనబడును.

౪. కాంగ్రెసు సహాయము పొందని భిద్దు సంస్థలయొక్క లేఖలను పంపినచో వారి పద్ధతులకు మన పద్ధతులకును

పోల్చిచూచి అభివృద్ధి చేయుటకు మీర కలుగును. కాన వారు గూడ యీనెలసరికొక్కలు పంపిన వాగుండును.

ఆంగ్ల భిద్దుభ్యాంకు గుంటూరు ౧౧-౬-౨౫
సర్కులరు నెం ౧౬ (ఆ)

తాదీపత్రి హిందీస్పీన్మింగు కంపెనీవారు యీక్రింద తెలియపరచిన ప్రకారం పుస్తకములను సప్లయచేయుట మన తెలుపుచున్నారు. ఈస్థల చూచుకొని కావలసినవారు "ది తాదీపత్రి హిందీస్పీన్మింగు, పీవీంగుకంపెనీవారికి తాదీపత్రి" అని వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

చూపచేసిన ధోరణులు ౧౬ నెంబరు ౧౬ పుంజములు అం గుళములచెట్లంబు జత ౨౨, ౨౩, ౨౪ గజములు కలసి.

గజము ౧ కి రు ౦-౧౨-౦.
డిజ్కో " డిజ్కో ౧౪ పుంజములు.
౫౦ డిజ్కో " డిజ్కో
గజము ౧ కి రు ౦-౧౧-౦.

చలనధోరణులు, ౧౪ పుంజములు, ౧౬ నెంబరు, ౪౦ అంబరముల చెట్లంబు ౧ కి రు ౦-౧౧-౦. చూపచేసిన పాదా తానులు, ౫౦ అంబరములచెట్లంబు.

గజము ౧ కి రు ౦-౧౧-౬
డిజ్కో ... ౪౫ డిజ్కో రు ౦-౧౦-౦
డిజ్కో ... ౩౬ ... రు ౦-౮-౬.

కవుతా వేంకటచలసతీరావు,
కార్యదర్శిగాను.

7 వ ఆంగ్లాయుర్వేద వైద్యసమ్మేళనము

కడచిన సప్తమ ఆంగ్లాయుర్వేద సమ్మేళనములో ఒక వింతతీర్మానము అంగీకరింపబడినది. ఆ తీర్మానము ప్రకారము ఆంగ్లాయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలలో ఉత్తమ పరీక్షయందు ఉత్తీర్ణులైనవారు ఏవో కొన్ని నియమిత సంస్థలలో ఆరు మాసములు కర్మపథాభ్యాస మభ్యసించినట్లుల ధృవపత్రముండిన గాని "వైద్యవిద్యకా" అను బిరుదును నివ్వకూడదు.

ఈ తీర్మానముయొక్క ఆవశ్యకము ఎందుకనిన ఏవో కొన్ని పుస్తకములు ఎవరివద్దనో చదివి పరీక్షలను న్నారనియు, అట్టివారికి కర్మపథాభ్యాసముజాతిగా ఉండకుండుటచే ఆంగ్లాయుర్వేదముండలికి అప్రత్యక్ష కలుగుననియు ఊహించి కాబోలు యా తీర్మానము చేసిరి. ఇంతవఱకు వారందరూ సహృదయమున వైద్యుల సహాయంతో నాగ్నహమందే ఒక ఆయుర్వేదపాఠశాల స్థాపించి విద్యార్థులకు వాషించి ప్రతి ఏటను సుమారు నలు వురకి అన్నివఱకుల కల్పించి గురుకులవాసముగా ఆంగ్లాయుర్వేదముండలి నియమముల ప్రకారము క్రమశిక్షణ నిచ్చుచుండుట ఆంగ్లముండలిలో ప్రముఖుల వైద్యులందరికిని తెలిసిన విషయమే.

ఇప్పటికి నుమారు 15 గురు విద్యార్థులు మా పాఠశాల లో శ్రమశిక్షణ బొందియున్నను ఆంగ్లాయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలలో

1922	సంవత్సరమున	ఇద్దరు.
1923	"	మొద్యరు.
1924	"	ఒకరు.

ఉత్తమపరీక్షలో ఉత్తీర్ణులైనవారి బిరుదును జొంది యున్నారు. ఇందులో మువ్వరు వైద్యవృత్తి నే అవలంబించుచు గణ్యతను బొందియున్నారు.

మాపాఠశాల 1921 వ సం॥ ఆంగ్లాయుర్వేదముండలికి చేర్చబడిన దైనను, బిరుదులనిచ్చు హక్కు తొలగించుటచే తల్పింబంధమునకు రాజీనామా ఇచ్చినాము. కాని అప్పటినుండి మాపాఠశాలకు విట్టివారు కొన్ని కారణములచే స్వంతపరీక్షలు జరుపుట నూనిచేసి యోగ్యత గల విద్యార్థులను ఆర్థి అల్ల ముండలి పరీక్షలకే పంపుచున్నారు. ఈరీతిగా పంపినవారందరు వారి పరీక్షలలో ఉత్తీర్ణులై అనుచున్నారు. సరియేదా.

ప్రకృతిము మాపాఠశాలకు సంబంధించిన విషయసమస్య ఏమనగా:-

ఇచ్చు విద్యార్థులు గురుకులవాసశిక్షణలో ఉచిత అన్న పసతి అనుభవించుచు ప్రముఖులను మువ్వరు వైద్యోత్తముల నిరీక్షణక్రింద ఆయుర్వేదము కర్మపాఠములనుడనేర్చుచున్నారు.

ఇప్పుడు ఆంగ్లాయుర్వేదముండలిలో కావించిన తీర్మానముప్రకారము మవిద్యార్థులు ఇన్నాళ్లుగా ఎన్నియోకష్ట నిఘోరముల కొచ్చి విద్యసాధించి, పరీక్షలో ఉత్తీర్ణులైనపిదప కూడ ఏమద్రాసుకో, తిరుపతికో, చెల్లి వారివారి స్వంతభిరులలో మరల అధునాసములు వైద్యులవెంటతగిలియుండవలెనన్న ఎంత ప్రయాసయో ఊహింపుడు.

ఈతీర్మానము చేయకముందు దీని అభిప్రాయమైన నూ చించియుండిన మాప్రతినిధులద్వారా మాపాఠశాలను పట్టిలో చేర్చి యుండవచ్చును. అటుల చేయక తీర్మానము కావించుటచే మాపాఠశాలవిద్యార్థులకు చాలా తొందర కలుగుచున్నది.

ను॥ రా॥ రా॥ శ్రీ శ్రీరంగం సంకమేశ్వరశాస్త్రిల వారు ఇచ్చు ఆయుర్వేద పాఠశాలకు ఉపద్రవ్యులగు నుండి రెండుసంవత్సరములు వారి కర్మపాటను మంతయు విద్యార్థులకు కరతలామలకముగ బోధించినారు. సప్తమాంగ్ర వైద్యసమ్మేళన మునకు వారు వెల్లియుండిరి. వారే అచ్చు ఉండియు మాపాఠశాలను పట్టిలో చేర్పించలేదని విద్యాపీఠముత్రిగారుప్రశ్నించిరి.

ఇందుకు సమాధానము చెప్పటకు శ్రీశాస్త్రిగారిని యిం తనకు ధర్మించలేదు. వా రేవిధమయిన జవాబు చెప్పగలరో ఊహింపలేము. కాని కడచిన సంవత్సరము ఇచ్చట ప్లేగు అడా వడిచే కొన్నాళ్లు పాఠశాల బుగగనందున పాఠశాల తీసివేసి నా సని భావించి యుండవచ్చును. అయితే నిశ్చయముగా మేము ఊరిలోనే యుండి పాఠశాలను జలపుచుంటిమి. శ్రీమాన్ ఆంధ్రాయుర్వేద విద్యాపీఠముత్రిగారికి మాపాఠశాల విద్యార్థులు యీ తీర్మానము తెలియకనే పంపిన ఉత్తమపరీక్షాసమములు వాపసుచేయి ప్రార్థింపగా సమావేశమున మీ మనవిని పెట్టి తీర్మానముప్రకారము చేయుదు నని జవాబువ్రాసిరి. ఇదిగాక "మీ ప్రతినిధులే సమావేశమునకు వచ్చి పాఠశాలను పట్టికలో చేర్పించవలెను. కాని మాపనికాదని కూడ నెఱువించిరి.

ఈతీర్మానము తెలియక విద్యార్థులు 1925 సం॥ మే నెల 16 వ తేదీ ఉత్తమపరీక్షాసమము పంపినారు. అది 20 వ తేదీ మంత్రిగారికి చేరినది. 21 వ తేదీన పాఠశాల షికొనిపాల్ గానున్న నేను రుసుము వాపసు పంప వేడినాను. అది 22 వ తేదీన మంత్రిగారికి చేరినది. ఈ రెండుదినములలో విద్యార్థులకై మంత్రిగారు ఏశ్రమయు పుచ్చుకొనియుండదు. బీదవిద్యార్థుల రుసుము వాపసు పంపియుండిన ఎంత బాగుండును?

అం॥ అ॥ విద్యాపీఠ మంత్రిగారును రిజిస్టర్ అయిన రుసుము సమ్మేళన అంగీకారమైనగాని వాపసు పంపబడదనిరి. ఇదికూడ ఆధునికచట్టమునకు సరిపోవుట నిజమేకాని బీదవిద్యార్థులు మాత్రము వారివారి స్వదేశములకు ఆకాభంగము చెంది పోగోరుచున్నారు.

అట్టివిద్యార్థుల కాకాభంగము కలిగించునట్టి దౌర్భాగ్యము నా కేర్పడినందున సికింద్రాబాద్ ఆయుర్వేద ధర్మపాఠశాలను నేటినుండి మూసివేయ యత్నించుచున్నాను. కనుక వైసంవత్సరము నూతనదరఖాస్తు లేవియో అలోచింపబడదు.

హెచ్. సుబ్బారాయశాస్త్రి,
షికొనిపాల్ ఆయుర్వేదపాఠశాల-సికింద్రాబాద్.

శ్రీ॥ శే॥ దామెర్ల రామరావు
స్థాపకనిధి

ఒక విన్నపము

సుప్రసిద్ధ చిత్రకారులును, భారత చిత్రకళా వికారదు లలో నొకరును, ఆంగ్లభారత కళా పరిషదాచార్యులునగు, ఆగు శ్రీదామెర్ల రామరావుగారు నుమారు నాలుగు నెలల క్రిత మిరువిది యెనిమిదిసంవత్సరముల పిన్నవయస్కుననే మృతి పొందిన విషయ మండగకు తెలిసినదే. ఇంత పిన్నవయస్కుననే వీరిచిత్రకళావైఖ్యము భారతదేశ మంత కీర్తి గాంచినది. వీరి యకాలమరణమునకు ఐగమయ దేశమందు పెట్టుచోటుల సభలు జరిగినవి. వీరి జన్మస్థలము గురాజును హేంద్రవరములో జరిగిన పౌరుషజనసభలో వీరి కృషిని సాగించుటకై వీరును, వీరికిఘోషును సాగించుచున్న ఆంగ్లభారత చిత్రకళాశాలను కాళ్ళెత్తుటగా వీరిపేరిట సాగించు ప్రయత్నములు చేయుటకు తీర్మానింపబడి, ఈతీర్మానము నాచరణములో పెట్టుట కొక యుపసంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది. ఈయుపసంఘము వారు దీనికి విరాళములు వసూలుచేయుచున్నారు. చిత్రకళా వికాసము జాతీయాన్నత్యమునకు తోడ్పడు ముఖ్యసాధనము లలో నొకటి కావున ఈసత్ప్రయత్నమున కల్లరు తోడ్పడి విరాళము లొసంగి ప్రోత్సహింప ప్రార్థించుచున్నాము.

కొండ వెంకటప్పయ్య (గుంటూరు) శేషవరపురామశా ను (చెన్నపురి) యల్లాజోస్యుల కామేశ్వరరావు (కాకినాడ) నడింపల్లి సుబ్బరాజు (కొడూరుపాడు) నామన బాపన్న (దేవరపల్లి) అయ్యంగి వెంకటరమణయ్య (చెజవాడ) నేట్ర కంటి శ్రీనివాసశోనేటిరావు (కాకినాడ) బ్రహ్మజోస్యుల సుబ్రహ్మణ్యము (శీతానగరము) భమిడిపాటి నరసింహశాస్త్రి (అమలాపురం) బులుసు సాంబయ్యారీ (కాకినాడ) వాడేవు. రామయ్యారీ (రాజోలు).

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మదరాసు వెన్సిల్స్

ప్రత్యేక సదుపాయములు-జూను నెలొఖరువరకు మాత్రమే

ఇప్పటి వరకు మీద 100 కి 5 చొప్పున తగ్గించడమైనది. చెన్నరాష్ట్రము, నైజామాజ్యము, బొంబాయి రాష్ట్రములో బొంబాయివరకు గల ఏపట్టణమునందీ అయినా 50 రూ. కు పైబడిన అర్డరుకు రైలుఖర్చులు మేమే భరింతుము.

క్యాపాన్లులకు మంచిలాభముగదా-తరుణము వింజకుండగ అర్డరుపంపండి.

మద్రాసు వెన్సిల్స్ షాక్టరీ, -మద్రాసు.

1964

నాణీముద్రాక్రశాల, బెజవాడ.

అచ్చు జైండువనులు, రజ్జురప్పాంపులు, సీట్లు, రాగి, జంగారము, పెండిసామా
మలతై చెక్కుట, క్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (80%) ఎంగ్రేవింగు

“స్వరస్సు అట్లాను టానికి మిక్కిలి
బలముగలది. నరములను జీర్ణ
కోశములను మంచి ఆరోగ్య
స్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే నావద్దకువచ్చు
రోగులు అనేకులు
దీనినివాడి, అద్భు
తమైనగుణమును
పొందు
చున్నారు.”

ఎఫ్. ఆర్. సి. ఎస్.

“అన్ని ఉదరరోగములకు, కారెజ్
సంబంధమైన వ్యాధులకు
అట్లాను టానికి మంచి
గుణమిచ్చుటను నేను
తెలిసికొంటిని.

అదిగాక నరముల బలహీనముగల
వారందరూ ఈ టానికును
నిర్భయముగా వాడ
వచ్చును.”

ఎల్. ఎమ్. ఆండు ఎస్.

నర్వకాలసంజీవి అగు
అట్లాను టానికును
యిప్పుడే పుచ్చుకొని
కాలసంజీవిని
వశపరచుకొందు
ఉష్ణదేశములకు తగిన టానికు

దేహమునందు రెండుకీతులుగా పనిచేయుటవల్లనే అట్లాను
టానికు మిక్కిలి జయము పొందుచున్నదని ప్రతి వైద్యునికి బాగుగా
తెలియును. తక్షణమే నరములు, మెదడు, దేహమునందుండు నన్నవి
మాంసము పాశములు మొదలగువాటికి మంచిపుష్టి నిచ్చునట్టియు,
భుజించిన ఆహారము చక్కగా జీర్ణమగునట్లుచేసి, బలమును హెచ్చించి
నట్టియు, విలువగల ఓషధులు యిందులో చేరియున్నవి. కృశించిన
భాగములను రెండింతలు వడితో మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును. అందు
చేతనే అట్లాను టానికు అతి త్వరలోనే శాశ్వతమైన గుణమునిచ్చును.
కెమిస్టుల అందరివద్దను దొరకును

మదన్ సన్సు అండు కో.,

కెమిస్టులు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:- ఎ.ఎన్. ఆర్. మూర్తి.

ఆండు సన్సు, 9, పాప్ హామస్ బ్రాడ్వే

“నేను న్యూర స్టీనియా వ్యాధిగల
వారి నరములు కృశించిన
వారికి ఈ టానికును వాడి
తిని. అందుచే వారికి అ
మోఘమైన గుణము
కలిగినది నరముల
బలహీనము,
ముఖ్యముగా దీర్ఘ కాలమునుండి
అజీర్ణ వ్యాధితో కూడనర
ముల బలహీనముగల
వారికి దీనిని నేను
సిపార్సు చేయు
చున్నాను.” 1631

ఎం. బి. బి. ఎస్.

“నేను అట్లాను టానికును అనే
రకముల వ్యాధిగ్రస్తులకు వాడి
తిని మంచి గుణముగలిగినది.
అమితముగా పనిచేయు
వారికి ముఖ్యముగా
యది అద్భుతమైన
గుణమిచ్చినది.”
“పుష్టిని గోరు ప్రతి యొకరును
దీనిని తప్పక పుచ్చుకొను
టకు నేను శిపార్సుచేయు
చున్నాను.”

ఎల్. ఎమ్. ఆండు ఎస్.